

İçindekiler

- Söz ve Eylemde Gündem.....	2
- Toplumsal ve Siyasal Gündemden.....	4
- Kavganın Sonunu Kadrolar Belirleyecektir - İsmail Dokumacı..	22
- Ortadoğuda savaş ve Kumar - Ali Gök.....	24
- Marksizm ve Din - Doğan Yağmur.....	26
- Pozitivizm ve Diyalektik Materyalizm - N. Fırat.....	32
- En Büyük Afet Kapitalizmin Kendisidir - Mustafa Ozkan.....	39
- Hayri Bökü ile Kıdem Tazminatı Üzerine Söyleşi.....	43
- Biz Şimdi Tutukluyuz - Nare Yıldırım.....	46
- Hayallerimiz Ne Kadar Özgür ? - Efe İzmirli.....	49
- Çok Özel (!) Bir Eğitim ve Çok Özel Bir Sorun - Ali Eti.....	51
- Seçimler Sonrası Yunanistan - Fuat Kaya.....	53
- Kapitalizmin Krizi Derinleşiyor - Kamil Kara.....	55
- O Sana Bakmıyorsa Sen Onun Baktığı Yere Git -Mursel Kate....	56
- Okurlardan - İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisleri - V. Güven.....	58

Anadolu Yayıncılık adına İmtiyaz Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Harun YILDIZ
Aylık, Siyasi, Yaygın Türkçe Yayın
Adres: Osmanağa Mahallesi, Kırtasiyeciler Sk.
No: 8 Kat:2 Kadıköy-İstanbul
İrtibat Tlf : 0216 347 87 09
Baskı tarihi:Ağustos 2012
1.000 adet basılmıştır.
Basım yeri: Özdemir Matbaacılık, Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi
Blok No: 145 Topkapı-İstanbul
Tlf. 0212 577 54 92

İletişim:

Web. www.sözveeylem.org

İstanbul: Tlf: 0216 347 87 09

İzmir: 847 Sk. No:32 Kat:2 Daire:7

Kemeraltı/Konak

Manisa-Turgutlu: Turan Mah. Kurultay
Sk. No:21 Kat:1 Turgutlu

Söz ve Eylemde Gündem

Örgütlü Mücadele ve Örgütlü Eylem Olmadan Bir Adım Yol Alınamaz

Kapitalist dünyada birbirini besleyip büyüten kriz ve rekabet, derinleşip keskinleşiyor. Değişen güç dengeleri altında, dünyanın emperyalist devletler arasında egemenlik ve pazar alanı olarak yeniden paylaşımı, uzlaşma ve diplomasiyle çözülemeyecek bir noktaya doğru ilerliyor. Bu süreç hangi ülkenin hangi emperyalist devletin denetimine gireceğinin kesinleşmesine kadar sürecektir. Çünkü kapitalizm koşullarında bozulan denge- nin nihai olarak yeniden kuruluşunun ekonomide bunalımdan ve siyasette savaştan başka yolu yoktur.

Savaş tehdidi, güç dengeleri değiştikçe, ABD'nin sistem içindeki hegemonik üstünlüğü zayıfladıkça daha da büyüyor. ABD hegemonyasındaki güç kaybını ittifaklarını yenileyerek, siyasal olarak denetlediği devletleri savaşa sürerek gidermeye çabalıyor. Türkiye bu çerçevede Libya'dan sonra Suriye'nin işgalinde de aktif bir rol üstleniyor.

Türkiye'nin Suriye işgalinde üstlendiği aktif rolü sadece emperyalist bağımlılık çerçevesinde görmek son derece tek yanlı ve yüzeysel bir değerlendirme olur. Türkiye'yi Suriye işgalinde gönüllü ve önemli bir figür haline getiren asıl

etken, kendi iç sorunudur, Kürt sorunudur. Burjuvazi uzun yıllardan beri "açılım" adı altında oyalama, ya da savaş, hangi yöntemi denediyse Kürt Özgürlük Mücadelesini etkisizleştiremedi; tersine Kürt Özgürlük Mücadelesi daha da güçlendi. Bu koşullarda Türkiye Suriye'nin işgaline savaşı yeni bir Kürt soykırımına dönüştürmenin aracı olarak sarıldı

ABD'nin bölge ülkeleri arasında bir işbölümüne dayandırarak yürüttüğü işgal hareketinde; Katar ve S.Arabistan işgalin finansal yönünü, İsrail operasyon organizatörlüğünü, Türkiye ise ana karargah görevini üstlendi. Bu işbölümü çerçevesinde Türkiye bir yandan emperyalizmin paralı askerlerini ülkede eğitip silahlandırırken, öte yandan Kürt Ulusal hareketine karşı iç savaş hazırlıklarını aralıksız olarak sürdürdü. Kürt Özgürlük Hareketi ve Kürt ulusal birliğini hedef alan bu saldırıda, operasyonlar, tutuklamalar, yasaklamalar birbirini izledi: KCK operasyonu adı altında onbinlere varan Kürt siyasetçisi tutuklandı, halk bombalandı, Newroz etkinlikleri, arkasından 14 Temmuz mitingi yasaklandı. Kürt ulusal birliği,ve Leyla Zana'nın açıklamalarıyla, Barzani'nın girişimleriyle dinamitlenmeye çalışıldı. Bütün bunlar Suriye işgalini yeni bir Kürt soykırımına

dönüştürmenin adımlarıydı. Ancak işgal hareketinin uluslararası güç dengelerine takılması, Rusya ve Çin'in işgale karşı tavır almaları sonucu ABD'nin işgali şimdilikte olsa ertelemek zorunda kalması, Türk burjuvasının planlarını çıkmaza soktu. Burjuvazi bu çıkmazı provokasyonla aşmayı denedi. Burjuvazinin Kürt Özgürlük Hareketini etkisizleştirmek için savaşa ihtiyacı vardı, İsrail'in ise Suriye'nin savaş gücünü, hava savunma sistemini test etmesi gerekiyordu. Provokasyon Türk-İsrail ortak yapımı olarak düzenlendi ve Türk uçağının düşürülmesiyle sonuçlandı. Uçağının düşürülmesine karşın "Stratejik müttefik"lerini hemen acil işgale "ikna" edemeyen Türkiye, içine düştüğü politik çıkmazı aşmaya çalışırken, daha büyük bir çıkmazın içine yuvarlandı.

Başarısız provokasyon, son üç ayda, eşgüdümlü bir saldırı için, ağır silahlarla (tank ve topla) donatılarak genel bir saldırıya hazır hale getirilen paralı askerlerin ("Özgür Suriye Ordusu") saldırısını da etkisizleştirdi. Başarısız provokasyon, sadece Esad'ın konumunu güçlendirmekle kalmadı, Türkiye açısından hiçte hesapta olmayan bir başka gelişmeye de yol açtı. Esad'ın Türkiye'nin yeni provokasyonlarına meydan vermemek ve ağır silahlarla silahlandırılan muhalefetin saldırıları göğüslemek için askerlerini Türkiye sınırından çekmek zorunda kalması, sınır hattında özerk bir Kürdistan'ın ilk adımlarının atılmasına yol açtı. Türkiye'nin içine düştüğü politika çıkmazı büyürken PYD öncülüğünde Kürt Özgürlük hareketi yeni bir mevzi daha kazandı.

Burjuvazinin hem Suriye serüvenin başarı-

sızlığa uğraması ve hem de Kürt halkını baskı ve zorbalıkla sindirme, Kürt ulusal birliğini içten yıkma girişiminin başarısızlığa uğraması, devletin geri adım atacağı anlamına gelmiyor. Tersine burjuvazi daha da saldırganlaşacak, içte ve bölgede yeni provokasyonlar peşinden koşacaktır. Son dönemde, ABD Türkiye ve İsrail arasındaki görüşme trafiğinin olağanüstü ölçülere varması, İsrail'in Suriye' girebileceğini ilan etmesi ve ordunun Kürt Özgürlük Hareketine karşı kapsamlı bir saldırıyı başlatması, önümüzdeki dönemin kıyasıya bir mücadele dönemi olacağına işaret ediyor.

Ortadoğu istikrarsız dünyanın en istikrarsız bölgesi olma özelliğini sürdürüyor. Emperyalist güç denemelerinin ve çatışmaların sürdüğü bu bölgede siyaset, ne burjuvazi ne de proletarya açısından olağan yöntemlerle yürütülemez. Kulağa ne kadar hoş gelse de bu bölgede, barış talebi, "demokratik anayasa"

talebi işçi sınıfını, halkı aldatmaktan öteye geçemez. Aydın kimliği, burjuvazinin gazabından korunmayı garantileyen arkası boş reformcu talepleri ardı ardına sıralamak, imza kampanyaları ve istifa çağrılarıyla korunamaz. Çünkü arkasında güçlü ve örgütlü bir kitle desteği olmadan yapılan bu çağrılar, katılanların vicdanlarını rahatlatmanın ötesinde hiç bir işe yaramaz.

Risklerin ve olanakların kesiştiği, iç içe geçtiği bu coğrafyada, riski göze almadan bırakalım devrimciliği, aydın bile olunamaz ve bir adım bile yol alınamaz. Riski olanak haline getirecek olan ise, örgüttür, örgütlü eylemdir. Bu alanda sınıf mücadelesi tarihinden, Bolşeviklerden ve Kürt Özgürlük Hareketinin mücadelesinden öğrenilecek çok şey vardır.

**Risklerin ve
olanakların kesiştiği,
iç içe geçtiği bu
coğrafyada, riski göze
almadan bırakalım
devrimciliği, aydın bile
olunamaz ve bir adım
bile yol alınamaz.
Riski olanak haline
getirecek olan ise,
örgüttür, örgütlü
eylemdir.**

Toplumsal ve Siyasal Gündem'den

Düzenleyeler: Yusuf Erdem - Mustafa Kalyoncu – Ferda Kar

Batı Kürdistan: Özerkliğe İlk Adım

Temmuz ayının sonlarına doğru, çoğunluğunu Kürtlerin oluşturduğu kuzey Suriye halkları bu bölgedeki kent kasaba ve köylerin yönetimini fiili olarak ele geçirerek kendi kaderlerine hükmetmeye başladılar. Böylece Kürt halkı, ilk kez Baas yönetiminde yok sayılmanın, kimliksiz ve statüsüz yaşamının, aşağılanmanın paslı zincirlerini kırarak özgür yaşama doğru önemli bir adım atmış oldu.

Evet, BAAS yönetimi Suriye Kürtlerini, hiçbir zaman yurttaş yerine koymamıştı, onlara kimlik bile vermemişti. Türkiyeli Kürtler olarak görüyorlardı onları. Gerçekten de 1920'lerden sonra yüzbinlerce Kürt kırımlardan kaçarak, Türkiye'den Suriye'ye geçmişti; ayrıca 1950'lerin ortalarında en az 300.000 Kürt batı Kürdistan'ın verimli topraklarına yerleşmek zorunda kalmıştı. Kürtler, Suriye'de, zor koşullarda ulusal kimliklerini korudu, Özgürlük Hareketinin sağladığı özgürlükçü ve devrimci bilinç ile iç örgütlüklerini geliştirdi. Bu bilinç ve örgütlülüğün aldıkları güçle bugüne geldiler.

Batı Kürdistan'da özerkliğe atılan bu ilk adım, birden bire gerçekleşmedi. Kürk halkı ve bölgedeki diğer tüm mazlum halklar, bu tarihsel adımı yıllardır ilmik ilmik örüp pekiştir-

dikleri "halk meclisleri" sayesinde ve esas olarak milliyetçilikten uzak ve halkların kardeşliği zemininde yarattıkları PYD'nin (Demokratik Birlik Partisi) önderliğinde; öteki tüm partiler ve politik güçlerle gerçekleştirdikleri eylem birliği sayesinde atabildiler.

Bilindiği gibi yaklaşık 100 yıl önce, İngiliz emperyalizmi eliyle Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da yaşayan halklar cetvelle çizilmiş yapay sınırlarla parça parça edilmiş, işbirlikçi yönetimler işbaşına getirilmiş ve emperyalizm için bir talan düzeni kurulmuştu. Bu emperyalist plan Kürt halkını ve bu arada Ermeni, Yezidi, Süryani, Asuri, Keldani... gibi Ortadoğu'nun kadim halklarını da kırıma uğratarak parçalayıp perişan etmişti. Ortadoğu'nun çilekeş kadim halkı Kürtler, dörde parçalanmış; her bir parçası ayrı bir ülke (Türkiye, İran, Irak Suriye) yönetimine terk edilmişti. Böylece 20 milyonu aşkın bir halk, asimilasyona, inkâra ve imhaya terkedilmiş oldu. Daha sonraki yıllarda bu talan düzenini ABD emperyalizmi de (Filistinlileri topraklarından atıp orada bir İsrail Devleti kurarak) benimseyip pekiştirerek sürdürdü. Ancak şimdi Ortadoğu'da taşlar yerinden oynuyor. Emperyalizm ve işbirlikçileri, bu yeni süreci kendi çıkarları doğrultusunda biçimlen-

dirmek için doğrudan işgaller veya işbirlikçisi iktidarların saldırganlıklarından yararlanmak dahil, her yolu deniyor. Halkaların isyanlarını kullanıp imaj yenileyerek yeni bir hakimiyet sistemi oturtmaya çalışıyor.

Bütün bu işgal ve ilhaklar süreci içinde halklar büyük acılar çektiler, direndiler ve ağır bedeller ödediler ve halen de kendi geleceklelerini özgürce belirleyecekleri günlere erişmek için bedeller ödemeyi sürdürerek savaşıyorlar. Ve ne iyi ki bu mücadeleyi milliyetçi, ırkçı bir nefreti besleyerek veya aşiret anlayışıyla değil, bütün mağdur ve mazlum halklarla kardeşleşerek, ezilen inançları ve emekçi güçleri de kapsayarak ve esas olarak halk yığınlarının direniş ruhunu savunma örgütlerine dönüştürerek gerçekleştiriyorlar. O nedenle de örgütlü ve direnen bir halkı, hiçbir zorba ve saldırgan güç teslim alamayacaktır. Tarihin pratiği bunu kanıtlamaktadır.

Ne var ki Ortadoğu'daki bütün taşları yerinden oynatan bu kıyamet süreci, halklar için özgürlük olanakları ve proletarya ve komünistler için örgütlenerek yeniden devrimler sürecinin başına geçme ve devrim ocaklarını tutuşturma fırsatları yaratıyor. Ve Ortadoğu'da Kürt halkı başta olmak üzere bütün mağdur ve mazlumlar bir yandan olanca güçleriyle savaşıırken, öte yandan da geleceği özgürce kurmak için ellerini Türkiye, Ortadoğu ve Dünya proletaryası ve komünistlerine uzatıyorlar, bu gücün tarihsel misyonunu yerine getirmesi için yeniden ayağa kalmasını istiyor ve özlüyorlar.

Batı Kürdistan halkının önünde zorlu günler, büyük tehlikeler var. Ne var ki mücadeleler ve acılar içinde dövülerek çelikleşmiş, örgütlü ve deneyli bir önderliğe sahip bir halk, bu zorlukları aşacaktır.

“Hayata Dönüş” ün Bir Başka Versiyonu

Cok eski değil, 19 Aralık 2000 gecesi 20 ayrı cezaevinde, burjuva devletin bekçisi DSP hükümeti tarafından ‘hayata dönüş operasyonu’ adı altında bir katliam yapıldı. Bu katliam sonunda başta Bayrampaşa ve Ümraniye cezaevleri olmak üzere birçok cezaevinde 30 devrimci tutsak öldürüldü. Tutsakların F tipi cezaevlerine ve kötü koşullara karşı başlattıkları ölüm orucu eylemi katliamla bastırıldı. Bugüne geldiğimizde burjuva devletin bir başka bekçisi AKP hükümeti tarafından, Kürt Özgürlük Hareketine, işçi sınıfına, memurlara, köylülere ve öğrencilere karşı baskı ve yıldırma politikası tüm hızıyla devam etmekte. En ufak bir hak arama eylemine bile tahammül edemeyen devlet, yolda yakaladığı herkesi tutuklayıp cezaevlerine koyuyor. Tutuklamayla engelleyemediği eylemlilikleri, kötü cezaevi

koşullarında boğmaya kalkıyor. Burjuva devlet, sokaklarda öldüremediği insanları, cezaevi koşulları ve katliamlarla, cezaevlerinde öldürüyor. Urfa cezaevinde kötü koşullara ve Adalet bakanlığının duyarsızlığına karşı mahkumların başlattığı isyanda 13 mahkum yanarak hayatını kaybetti. 6 kişilik koğuşlarda 18 kişinin kaldığı, yatak yetersizliğinden nöbetleşe uyunduğu cezaevinde, isyandan önce koğuş havalandırma pervanelerinin görevliler tarafından söküldüğü söyleniyor. Adalet Bakanı Sadullah Ergin 13 tutuklunun ölümünden sonra, “ihmal varsa üzerine gideceğiz” açıklamasını yapıyor. Burjuva devlet ve onun bugünkü bekçisi AKP hükümeti, kendinden olmayan herkesi düşman ilan ederek sınıf cephesini daha da netleştirmiştir. Muhaliflere karşı saldırılarını örgütlü bir biçimde sürdürüyor. Bakanın söylediği gibi ortada bir

ihmal var ama onun cephesinde değil. İhmal, emek cephesinde. Sınıf savaşımı tarihi, burjuvaziye karşı yürütülen örgütsüz savaşın so

nunun hep hüsrarla bittiğini göstermiştir. Artık ihmal değil, imal etme zamanıdır.

Medya Pazarında Pazar Ekonomisi

Yazılı ve görsel medyada zaman zaman bazı gazeteciler, düşündükleri, yazdıkları ve konuştuklarıyla öne çıkarlar, çıkartılırlar. Yani medya bahçesinin nadide gülleri olurlar. İyi niyetli çabaları onları, haklı olarak, halkın gözünde başka bir yere oturtur. Hatta bazen gazetecilik idealleri için, işsiz kalmayı göze alarak iktidarla çatışmaya girerler. Ve ne yazık ki o gün gelir ve medya pazarında da pazar ekonomisi kuralları işlemeğe başlar. Bu gazeteciler artık pazarlık konusu olabilecek kıvama gelmişlerdir. Bir bahane uydurularak patronları tarafından işlerine son verilir. Banu Güven, programında “Sayın Öcalan” dendi diye NTV’den atıldı, buna benzer bir sebeple Can Dündar’ın da NTV’deki işine son

verildi. NTV patronu Şahenk’in iktidara karşı yapmış olduğu bu jestler, hemen karşılığını buldu. İstanbul belediyesi metro ihalesini aldı. CNN’de Ayşenur Arslan, Roboski katliamına uygulanan sansürü delerek canlı yayında katliamı ilk duyuran gazeteci olmuştu. Onun da sonu diğer gazeteciler gibi oldu. Doğan grubunun, bu durumu neyin pazarlığı olarak kullanacağı henüz belli değil ama belli olan bir şey var ki, bu iki medya patronunun Boyabat barajı ve HES projesini birlikte yapıyor oluşları. Son aylarda her iki TV kanalının da yeşile boyanıp, sürekli kurbağa, çiçek, böcek görüntüleri vermesi, bolca çevreci programların yapılması da “yok etmeden önce kaydediyoruz” mantığıdır.

Özel Birlikler Özel Timler Özel Araçlardan Sonra Bölgeye “Mele” de gönderildi.

Yeni korucu ordusu-“Meleler”

Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ, Aralık 2011 tarihinde Hürriyet gazetesindeki demecinde, Doğu bölgelerine vatandaşın din konusunda görüşlerine başvuracağı isimlerin Diyanet kadrolarına katılacağını söylemişti. Bu projeyi Diyanetin 2012 yılının en önemli projesi olarak duyurdu. Bozdağ: “Bu kişileri analiz ettik, toplumda sözü dinlenen, saygınlığı olan, sözleri insanları durduran veya harekete geçiren insanlar. Bu kişilerin hizmetinden müftülük denetiminde yararlanmak istiyoruz.” dedi. 22 Haziran 2012 tarihli Hürriyet gazetesi, “Mele” döneminin başladığını bildiriyor. Çıkan haberde İstanbul, Erzurum, Siirt ve Diyarbakır’ın da aralarında bulunduğu Doğu ve Güneydoğu illerine sözleşmeli olarak 800 Mele atanmış olduğu bildiriliyor. Gazetenin haberinde, atanan Mele’lerin

çoğunluğunu Nakşibendi tarikatının İsmailağa cemaatine bağlı olduğu yazılmakta. Dergimizin 1. sayısında “İrşat Ekipleri Görev Başında” başlıklı haberimizde, “Diyanet irşat ekipleriyle grev kırıcılığını üstleniyor.” diye yazmıştık. Diyanet şimdi de Mele projesiyle Kürt Özgürlük Hareketini pasifize etme görevini üstleniyor. Kürt Özgürlük Hareketine uygulanan çeşitli tecrit ve imha planları, Kürt halkının devrimci duruşuyla boşa çıkarılmıştır. Mele projesi, Kürt Özgürlük Hareketinin baskıladığı devletin çaresizliğinin “çaresi” projesidir. Ayrıca öğretmensiz okullara atama bekleyen yüz binlerce öğretmene bütçenin yetersizliğinden bahseden devlet, din adamları atamasında bonkör davranarak 60 kontenjanı olan İstanbul’a 104 imam atamıştır.

“ Anne Bak Kral Çıplak”

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığının 2003 yılında açıkladığı dış borç sto-ku 147 milyar dolardı. Bu borcun yüzde 16’sı kısa vadeli, yüzde 84’ü orta ve uzun vadeli borç olarak açıklanmıştı. Haziran 2012’de Müsteşarlığın açıkladığı resmi dış borç rakamı ise 318.2 milyar dolar. Yani on yıllık AKP iktidarı döneminde dış borcumuz yüzde 117 artmış durumda. Müsteşarlığın açıkladığı diğer bir konu da, oluşan bu dış borcun üçte ikisinin özel sektöre ait olduğudur. 2002 yılında dış borçta özel sektör payı üçte birdi. Açıklamada, 2002 yılına göre, diğer bir değişiklik de 2002’de kısa vadeli borç oranı yüzde 16 iken 2012’de yüzde 38 olmuş. Senelerdir AKP iktidarının dilinden düşürmediği “büyüyoruz” lafının bir aldatmaca olduğu kendi açıkladığı rakamlarla ortadadır. Büyüyen, emekçilere, işçilere ve köylülere gelecekte ödettirilecek borçlardır. Devletin güvencesiyle burjuvaziye sağlanan dış borçlar, büyüyen ekonomik buhranla devletin kucağında kalacaktır. AKP iktidarının on

yıldır dış borçla beslediği burjuvazinin, KİT özelleştirmelerine hangi kaynakla sahip olduğu ortadadır. Yani bir taraftan devletin elindeki kuruluşlar yok pahasına burjuvaziye satılırken, bunlar için dışarıdan alınan borçlar gelecekte halka ödettirilecektir. Yunanistan, İspanya ve birçok Avrupa ülkesinde yaşananlar bunun somut örnekleridir.

*Kral çıplak göründü

Saray dehşete büründü

Ağlar gibi gülündü

Dediler kral meğer çıplakmış

Dediler tören değil tuzakmış

Hikâye tutmadı

Ahali yutmadı

Çocuklar kutlandı

(* Hikâyeyi konu alan Haluk Levent’in şarkısından)

Kentsel Dönüşümün Atık Deposu: Maltepe Sahili

Halkın kullanımına açık olması gereken sahiller, AKP iktidarının “kıyı düzenlemesi ve balıkçı barınağı” adı altında açtığı ihaleyle, dolgu alanı haline getirilerek halkın kullanımına kapatılmış durumdadır. Kasım 2011’de ihalesi yapılan deniz dolgu inşaatı, ilçe belediyesinin ve halkın tüm karşı çıkmalarına rağmen hukuksuz bir biçimde devam etmektedir. Yapılacak dolgu, 400 m. genişliğinde ve 3.5 km. uzunluğundadır.

1999 depreminden sonra kuzey Anadolu fayına yakınlığı sebebiyle riskli bölge ilan edilen Maltepe sahiline böyle bir dolgunun yapılması, olabilecek depremlerde daha fazla insanın hayatını kaybetmesine sebep olacaktır. İktidarın; yaşam alanları, parklar, spor alanları yapıyoruz diye ortaya koyduğu planlar, aslında büyük kentlerde uygulamaya konulan kentsel dönüşüm projesinin önemli bir ayağıdır. Kentsel dönüşüm projesiyle ortaya çıkacak atıklar, büyük

bir sorun olarak ortada durmaktaydı. İnsanlığın geleceğini ve bugünkü yaşamını hiçe sayan kapitalist sistem, bu durumu kendisi için avantaja dönüştürerek dolgu işlemini büyük bir rant sağlama kapısı haline getirmiştir. Denizlerden yeteri kadar kâr elde edemeyen kapitalizm, denizleri dolgu alanı haline getirerek yüksek kârlar elde etmeye çalışıyor. İlçe belediyesi, sivil toplum kuruluşları, çeşitli partiler, siyasi çevreler ve Maltepe halkının katılımıyla oluşturulan Maltepe Yaşam ve Çevre Platformu, yapılan bu hukuk dışı inşaat, bundan sonra gelebilecek çevresel ve yaşamsal yağma planlarına karşı Maltepe'nin sesi durumundadır. Platformun sahil dolgu çalışmasıyla ilgili yapmış olduğu 10 Haziran 2012 tarihli basın açıklamasından son paragrafı okuyucularımızla paylaşıyoruz:

Bizler;

Yapay ve kent suçu niteliğindeki "rant" projeleri yerine, var olan yeşil alanların ve kıyıların düzenlenerek halkın "eşit ve serbest" kullanımına açılmasını istiyoruz. Plan tadilatlarıyla

yeşil alanlar, meydanlar yapılaşmaya açılarak yok edilirken, kamu kullanımına açık olması gereken kıyıların, göz boyayan projelerle yüzlerce metre doldurularak yağmalanmasının durdurulmasını istiyoruz. Yetkilileri bu talan ve yağma anlayışına son vermeye, doğayla barışık yaşamın gereklerini yerine getirmeye, bu doğrultuda somut adımlar atmaya çağırıyoruz.

Herkesi; doğal ve çevresel değerleri korumak, yapılan yanlışlıklara yüksek sesle karşı çıkmak için, daha duyarlı olmaya, yaşam haklarını savunmaya, gelecek kuşaklara yaşanabilir bir dünya bırakmak için sorumlu davranmaya davet ediyoruz.

Akıl Oyunları

Gün geçmiyor ki burjuvazinin yeni bir hamlesini tartışır durumda bulmayalım kendimizi. Bu hamleler, sanki uzun metrajlı bir filmi, kısa metrajlı filmler haline dönüştürerek ortaya konuluyormuş gibi yapılıyor. Hamle bombardımanı sürerken, planın bütününe yönelik detaylar, çok çabuk örtülüyor. Dünyada krizin baş göstermesiyle birlikte ve azalan kâr oranları eğiliminin etkisiyle sermaye yeni strateji ve taktikler geliştirmek durumunda kalmıştır. Uygulamaya geçirilen planlar, üretim ve tüketim alanları birlikte düşünülerek hayata geçirilmekte.

Burjuvazi satranç oyunu benzeri hamlelerini başarıyla uygulamaktadır. Burjuvaziye başarıyı getiren şey, onun üstünlüğünden çok, işçi sınıfının bugünkü siyasallıktan uzak, örgütsüz durumudur. Burjuva devlet; yazılı ve görsel medya, hükümet, sistem içi muhalefet partileri gibi araçları kullanarak toplumsal muhalefeti de örgütleyebiliyor. Bu araçlar sayesinde, siyasal, ekonomik ve sınıfsal çelişkilerin ortaya çıkarcığı çatışmalar, geleneksel aidiyetler, kültürel yapılar, dinsel ve cinsel ayırım noktaları üzerine çekilerek engellenmiş oluyor. Yakın tarihte yaşanması sebebiyle

Fenerbahçe meselesi bu durum için iyi bir örnektir. Bir taraftarın söylediği burjuvazinin başarısının göstergesidir: “Bizim için önemli olan Fenerbahçe’nin siyasetler üstü oluşudur.” Fenerbahçe ile iktidar çatışması gibi görüntülenen olayda, birçok taraftar polisle bugüne kadar hiç karşı karşıya gelmemişti. Dolayısıyla insanları sistemle karşı karşıya getiren şey, Fenerbahçe aidiyeti oldu. AKP iktidarının bütün programlarını onaylayan birçok taraftar, Fenerbahçe’nin siyaset üstü olduğunu göstererek AKP iktidarı-

nı “tu kaka” ilan etti. Belki AKP iktidarı bunun faturasını seçimlerde birkaç puan oy kaybederek ödeyecektir ama durumdan fayda sağlayan burjuva devlet olmuştur.

Birçok FB taraftarı çalıştığı fabrikada, işyerinde, çevresinde yaşanan baskılara, hukuksuzluğa sesini çıkartmazken, FB için polisle çatışma noktasına gelmiştir, getirilmiştir. Toplumda oluşan bu tepkinin bu kanal ve bu düzlemde ortaya konuluşunun en önemli etkisi tabi ki oluşan bu muhalefeti toparlayacak, sisteme karşı bir balyoz haline dönüştürecek bir öznenin yokluğudur. Ama Kant’ın aydınlanma konusundaki sözlerini de tekrarlamak yerinde olur: “Aydınlanma, insanın kendi suçu ile düşmüş olduğu bir ergin olmayış durumundan kurtulup aklını kendisinin kullanmaya başlamasıdır.”

Yazının başında bahsettiğimiz, uzun metrajlı filmin kısa metrajlı filme dönüştürülerek ortaya konmasına diğer bir örnek de yeni kıdem tazminatı tasarısıdır. Amaç sermayenin mevcut kriz durumuna, azalan kâr oranlarına yeni kaynaklar yaratmaktır. Tek kaynak emekçiler ve işçi sınıfıdır. Yıllardır mücadelelerle kazanılan haklar çeşitli oyunlarla ellerinden alındı ve alınmak isteniyor. 2004 yılında TÜSİAD ve TİSK’ in raporlarında yeni kıdem tazminatı yasası ”tamamen kaldıramıyorsak ilk etapta 30 günden 15 güne indirmek uygun olur” şeklinde yer almaktaydı.

Maliye bakanı Mehmet Şimşek Nisan 2010 da, mevcut kıdem tazminatı yasasını, eksik istihdamın en önemli sebebi olarak açıklamıştı. Geçtiğimiz aylarda yürürlüğe giren yeni teşvik yasası da sermayeye yeni kâr olanakları sağlarken, emekçilerin daha çok sömürülmesini sağlayacaktır. Burjuvazi bu adımları atarken,

bu adımların muhatabı olan ve olacak emek örgütleri tarafından, çalışanlardan, cılız tepkiler dışında, kitlesel bir karşı duruş örgütlene-memiştir. Bugün geline nokta, sendikalar tarafından kıdem tazminatı yasasına karşı ör-gütlenecek bir muhalefeti kırmak için, burjuvazi sendikalara karşı “yeni sendikalar yasasını” bir şantaj aracı olarak kullanıyor. Burjuvazi tarafından gündeme getirilen bu hamleler, bazen bir öncekini yalanlayan ya da yeni hamleyi öncekine göre geçersiz kılan sonuçlara varmak-tadır. Yani sermaye iktidarı zamana ve duruma göre yeni söylemler geliştirmektedir.

Süleyman Demirel’in “dün dündür, bugün bugündür “ savı aynen yürürlüktedir. Yıllarca

yoksulluğun, kırdan kente göçün, dengesiz ge-lişmenin ve adaletsiz gelir dağılımının baş düş-manı olan hızlı nüfus artışı, bugün büyümenin garantisi durumuna getirildi.

Başbakan, “en az üç çocuk yapın” sözünü her yerde yineliyor. Yeni kürtaj yasasıyla nüfus artışının önü açılıyor. Değişen nedir, bir savaş oldu da nüfusun yarısı yok mu oldu ? ya da Kürt, Türk nüfusu bir dengeye mi oturtulmak isteniyor ? yoksa geçmişte yoksulluğun ana se-bebi olarak görülen hızlı nüfus artışı, geleceğin ucuz işgücü kaynağı olarak mı görülüyor?

İzlanda’da Halk Değişiyor Mücadele Ederek Değiştiriyor.

İzlanda’da, bu volkanik ada halkının dışındakilerin pek fazla duymadıkları bir durum ortaya çıktı. Bu yılın başlarında, İzlanda Finansal Hizmetler Birliği, 2008 sonundan bu yana İzlanda bankalarının, kredi olarak vermiş oldukları gayri safi yurtiçi hası-lanın %13’ne eşit bir borç miktarını sildiklerini gösteren bir rapor yayınladı.

Özellikle ABD, Yunanistan, İspanya, İtalya ve kitlesel borçlarla boğuşan diğer ülke halk-larının büyük olasılıkla takdirle karşılayacak-ları bu davranış, doğrudan İzlanda nüfusunun ¼’ünün omuzlarındaki ezici borç yükünü kal-dırdı. 2008’de İzlanda bankalarının, ödenmeyip temerrüde düşen kredilerinin miktarı, okkalı bir 85 milyar doları bulmuştu. O halde neden diğer uluslar, bir gün düzeleceği umuduyla borçların kara deliğine para dökmek yerine, benzeri bir model uygulamaları? Bu soruya kesin bir ce-

vap vermek zor olmakla birlikte, İzlanda bize, çöküşün eşliğindeki ülkelerin, sonsuz kurtarma paketleri olmadan da kurtulabileceklerini kanıt-lamıştır.

OECD’nin tahminlerine göre İzlanda eko-nomisinin, 2012’de eurobölgesini geçeceği ve tüm gelişmiş ülkeler ortalamasını da aşaca-ğı hesaplanmaktadır. Birçok anketin, İzlanda halkının, benzeri görülmemiş bir borç krizinin harap ettiği Avrupa Birliği’ne ilgi duymadığını göstermesi de bu büyümenin yansımasıdır.

İzlanda’nın uyguladığı çözüm, bankalar-la hükümet arasında, ev değerlerinin %110’u geçen borçların affedilmesini gerektiren bir anlaşmayı içeriyordu. Ancak bu yaklaşımın en önemli ögesi, yolun her adımında piyasalar ye-rine kendi insanlarına önem vermeleridir. Bu, pek çok ülkenin borç krizi karşısında yaptıkla-rının tam tersidir. İzlanda hükümeti, aslında

kendi halkı üzerinden tüm sorumluluğu kaldırarak uluslararası kreditorleri, kendi başarısız kredileriyle baş başa bıraktı. Tabi bütün bu olanların başlangıcı, 2008 yılında başlayan protestolardır.

İzlanda halkı yaptıkları gösterilerle başbakanın ve hükümetin istifa etmesini ve yeniden seçim yapılmasını sağladı. Parlamentoda İngiltere ve Hollanda'ya olan borçların gelecek 15 yılda %5.5 faizle İzlanda halkı tarafından 3.5 milyar Euro olarak geri ödenmesini öngören bir yasa kabul edildi. İnsanlar sokağa dökülerek referandum yapılmasını talep ettiler.

Ocak 2010'da Cumhurbaşkanı yasayı onaylamayı reddetti ve halk oylaması istedi. Mart ayında referandum ve ödemenin reddedilme

si%93 oyla kabul edildi. Birçok üst düzey yönetici ve bankacı tutuklandı. Borç temelli döviz kredilerinin tuzaklarını önlemek için yeni bir anayasa yazmak üzere bir meclis oluşturuldu. Bu meclise 522 aday arasından herhangi bir politik bağlantısı olmayan 25 vatandaş seçildi. Adaylık için sadece yetişkin olmak ve 30 kişinin desteği yeterliydi.

Şubat ayında çalışmalarına başlayan yeni meclis, ülke çapındaki çeşitli yerel meclislerden gelen önerilerle bir "magna carta" hazırlamaya devam ediyor. Bu kuzey ülkesinde olup bitenlerin, burjuva medyasında yer almaması, pek kayda değer bulunmamasının sebebi, herhalde borç batağındaki ülkelere kötü örnek teşkil edeceği endişesindendir.

HDK Emek Komisyonu Billur Tuz Direnişçilerinin Yanındadır

Halkların Demokratik Kongresi (HDK) İzmir Emek Komisyonu, sendikaya üye olduktan sonra işten atılan 54 işçinin işe tekrar iadesi gerçekleşene kadar Billur Tuz'u boykot etmeye çağırdı.

Buca Şirinyer Tansaş önünde bir araya gelen HDK Emek Komisyonu üyeleri, "Boykot Ediyoruz, Billur Tuz Kullanmıyoruz" yazılı pankart açtı.

Burada basın açıklaması yapan Emek Komisyonu Üyesi Ceren Karataş konuşmasında; sendikaya üye olan 54 işçinin 2 Ocak tarihinde işten atıldığını hatırlatarak, "Billur Tuz işverenin daha iyi yaşam koşullarına sahip olmak, işçi sağlığı ve iş güvencesine kavuşmanın teminatı olan sendika hakkını işçilere çok gördüğü-

nü" vurguladı.

İşçi haklarını hiçe sayan Billur Tuz'u boykot etmeye çağıran Karataş, "Türkiye'de tuz pazarının yüzde 80'ini elinde tutan bu sermaye grubu da, işçi haklarının yok sayıldığı dikensiz gül bahçesinde sınırsız insan sömürsü ile pazar payını daha büyütme istemektedir. İşten atılan işçilere destek vermek amacıyla halkı Billur Tuz kullanmamaya çağırdı.

YAŞASIN SINIF DAYANIŞMASI

BİLLUR TUZ İŞÇİSİ YALNIZ DEĞİLDİR.

YAŞASIN İŞÇİLERİN BİRLİĞİ

Kemal Türkler'i Unutmayacağız!

İşçi sınıfının evladı ve yılmaz savaşçısı Kemal Türkler sermayenin uşağı faşist katiller tarafından 22 Temmuz 1980'de katledildi. Burjuva devleti ve mahkemeleri bütün devrimcilerin katillerini koruduğu gibi Kemal Türklerin katillerini de korudu, kolladı; en sonunda da yasayla beraat ettirildiler. Ölümünün 32. yıl dönümünde Türkleri, içimizde daha da büyüyen sınıf kiniyle andık. Uğrunda canını verdiği Türkiye proletaryası, bu büyük evladını asla unutmayacaktır.

Söz ve Eylem dergisi yazı kurulu, Kemal Türkler'in ölümünün 32. Yıldönümünde şu demeci yayımladı:

Kemal Türkleri unutmayacağız, unutturmayacağız; anısını devrimci kavgada ve zaferde yaşatacağız!

Türkiye proletaryası, sendikal mücadelesinin önderi Kemal Türkler'i asla unutmayacak!

Onun önderliğinde inşa edilerek mücadeleye atılan MADEN-İŞ'in ve DİSK'in sınıflar mücadelesindeki savaşkan şanlı tarihini unutmayacak! Onun önderliğinde DGM'lere karşı verilen siyasi mücadeleyi zafere ulaştırarak DGM'leri ezen şanlı savaşımı asla unutmayacak!

İşçi sınıfımız, MESS'e karşı verdiği mücadelede bu yiğit evladının önderliğini toplumsal

belleğinden hiç çıkarmayacak!

Onun, kitleler önünde ellerini başının üzerinde kenetleyerek sınıfıyla birlikte “DGM’leri ezdik sıra MESS’te!” diyen coşkulu ve inançlı haykırışını unutmayacak.

Ve işçi sınıfımız onun ve fabrikalarda bütün komünist işçilerin önderliğinde kökleştirilip yaşama geçirilen “sınıf ve kitle sendikacılığı” anlayışını unutmayacak ve bundan sonraki örgütlenme ve çetin mücadelelerinde de bu ilkelere hep kılavuzu edinecek..

Ve işçi sınıfımız ve kadirbilir emekçi halklarımız bu yiğit oğlunun, burjuvazinin karanlık devletinin beslemesi faşist çeteler eliyle katlettilişini asla unutmayacak ve unutturmayacaktır.

Bu toprakların devrimci güçleri, tekelci burjuva mahkemelerinin faşist katilleri defalarca salıvermesini, davaları zaman aşımına uğratmasını; en sonunda da katilleri aklayan yasayla Türkler’in ve diğer devrimcilerin katillerinin salıverilmesini asla unutmayacaklardır.

İşçi sınıfımız, mutlaka devrimci temeller üzerinde yeniden kitlesel olarak örgütlenip ayağa kalkacak, geçmiş şanlı günlerini de aşan yeni destanlar yazacak; ve bundan böyle her anma gününde Kemal Türkler’e , coşkulu ve umutlu haberler verecektir.

Yer gök tanık olsun ki yine geleceğiz; bu sefer çok daha güçlü geleceğiz. Yalnız faşist kukla katillerden hesap sormakla kalmayacağız, onları örgütleyen karanlık burjuva devlet çarkını da açığa çıkaracağız ve onun arkasındaki asıl gücü, yani burjuva sınıfını da alaşağı edip ücretli köleliğe ve her türlü ulusal ve dinsel eşitsizliklere son vererek işçi sınıfımızın ve emekçi halklarımızın namuslu elleriyle yaşanması bir Türkiye’yi ve bütün sınırların anlamını yitirdiği barış içinde yaşanması bir Ortadoğu’yu, bir dünyayı inşa edeceğiz. Ve bu tarihsel kazanımı, Kemal Türkler’le birlikte bu kavgada top-rağa düşen tüm yoldaşların devrimci anılarına

armağan edeceğiz.

Bu; Kemal Türkler’e ve sınıflar mücadelesinde düşen tüm yoldaşlarımıza kesin sözü-müzdür.

22 Temmuz 1980’de öldürülen DİSK kurucularından Kemal Türkler, öldürülüşünün 32. yıldönümünde İzmir’de anıldı.

Söz ve Eylem dergisi adına yapılan konuşmada özetle şunlar dile getirildi:

Devrimci işçi önderi Kemal Türkler, sermayenin emrindeki faşist katiller tarafından 22 Temmuz 1980’de kurşunlanarak katledildi. Kemal Türkler yaşamını işçi sınıfının örgütlenmesine ve demokratik hakların kazanımına adanmıştı. Patronlar sınıfı onun varlığından, mücadelesinden, gözüpekliğinden hep korkmuştu. Türkler’in ölümü üzerinden 32 yıl geçmiş olmasına rağmen, katillerinden hesap sorulmuş değil. Onu katledenlerin yargılandığı dava zaman aşımından düşürüldü. Geçtiğimiz günlerde ise, AKP hükümetinin kişiye özel hazırladığı düzenlemeler sonucunda, 1980 öncesinde 7 TİP’li öğrenciyi katleden faşistler serbest bırakıldı. Bu faşistlerin içinde Kemal Türkler’in katilleri de vardı. Sermayeye hizmet eden katilleri burjuva devlet kollamış ve sonra da serbest bırakarak ödüllendirmiştir.

Çok iyi biliyoruz ki Kemal Türkler’in asıl katilleri işçi sınıfının birliğini ve örgütlenmesini istemeyen sermaye sınıfıdır. Çünkü Türkler, 1960’lardan son nefesini verdiği 1980 yılına kadar işçi mücadelelerinin içinde yer aldı. Patronlar onun varlığını ortadan kaldırmak için her yolu denediler, Ancak onu işçi sınıfından koparamadılar, koparamayacaklar da.

Maden işçilerinin ‘roket’li isyanı

İhtiyaç Keşfin Anasıdır.” İşçi Sınıfı mücadelesini Yaratıcılıkla Sürdürüyor.

İspanya’da ülkenin kuzeyindeki maden ocaklarında 8 bin maden işçisi hükümetin yeni tasarruf tedbirleri nedeniyle son iki haftadır grev yapıyor.

İspanyol polisiyle, grevci maden işçileri arasındaki en büyük çatışma ise dün yaşandı. Yollara barikatlar kurarak işgal eden maden işçileri, el yapımı roketatar ve füzelerle polise saldırdı.

PATATES FIRLATAN DÜZENEK

Polisin maden işçilerine karşı biber gazı ve tazyikli su kullandığını söyleyen sendika başkanı Jose Angel Fernandez, kendilerini korumak için bazı yöntemler geliştirdiklerini söyledi.

“Borular kullanarak, el yapımı roketatarlar yaptık. Polisi kendimizden uzak tutmak için patates fırlatan bir düzenek bile geliştirdik”

İşçi sınıfı İspanyol işçilerinin geliştirdiği mücadele yöntemlerini daha da mükemmelleştirerek yoluna devam edecektir.

15-16 Haziran Başkaldırısı Işığında Sınıf Mücadelesinin Bugünü - İzmir 16 Haziran 2012

Her işçi eylemi, proleteryanın kolektif bilincinde ve tarihinde yerini alır.

Sıradan bir grevden genel bir direnişe değin bütün sınıf eylemlilikleri işçi sınıfının hafızasında derin izler bırakır. Her sınıf eylemi proleteryanın ekonomik, sendikal ve politik birikimlerine katkıda bulunur. Sınıf mücadelesinin bu yaşanmışlıkları, yerel veya genel olarak sınıfın bilincinin öğelerini temsil eder.

Bazen bu direniş geleneğinin öyle anları vardır ki sadece yaşayanlar değil, tarih onları apayrı bir yere yerleştirir. Sınıfın kararlılığı, bilinci ve gözü pekliliğinin yanı sıra, sermaye cephesinin algısında da yarattıkları etki ile de tarihselleşir. Sermaye cephesi de kendisine korkulu anlar yaşatan bu süreçleri kendi bilinç düzeyine yükseltir ve onlardan ders çıkartmak suretiyle

işçi sınıfının direncini kıracak yol ve yöntemler, taktikler geliştirmeye çalışır.

15-16 Haziran 1970 direnişi de Türkiye işçi hareketinin tarihinde ve mücadele birikiminde bu türden bir yer tutmaktadır.

Bu anlayıştan hareketle, HDK- İZMİR emek komisyonu üyeleri, 15-16 Haziran'ın anılması'nın önemini göz önünde bulundurarak eylemlilikler dizgesi geliştirdi.

15 Haziran 2012'de DİSK ve TÜRK-İŞ'e bağlı muhalif sendikaların bir araya gelerek Çiğli OSB'de yaptıkları yürüyüşe aktif destek sağlayarak sınıfın mücadelesinin yanında olduklarını gösterdiler.

Yine ayrıca 15 Haziran akşamı, hakları Caroline Koç tarafından gasp edilen İzmir Basma Sanayi işçilerinin direnişine destek olmak amacıyla işçilerin düzenledikleri şenlişe katılarak

sınıf dayanışma bilincinin yükselmesine katkıda bulundular.

16 Haziran günü ise 15-16 Haziran eylemlilik sürecinin uzun yıllardır İzmir’de geniş kapsamlı olarak anılmamasının izlerini silmek amacıyla bir panel düzenlediler.

Paneli emek komisyonu yürütme kurulu üyesi Melahat Kuş yönetti. Panele; DEÜİİBF araştırma görevlisi Aydın Arı, Türk-işe bağlı muhalif sendikaların oluşturduğu sendikal güç birliği adına Şükrü Günseli, Söz ve Eylem dergisi yazarlarından Münir Köymen, KESK İzmir Şb. Pl. dönem sözcüsü Ramiz Sağlam konuşmacı olarak katıldı.

Panel, 15- 16 Haziran başkaldırısını gösteren slayt gösterisi ile başladı.

Panel, Melahat Kuş’un, tarihsel planda 15-16 Haziran eylemliğini değerlendiren giriş konuşmasıyla devam etti.

Melahat Kuş:

“Bizler, halklarımıza yöneltmiş tüm baskı ve haksızlıkları ortadan kaldırmak, barış içinde ve insanca yaşayabileceğimiz bir Türkiye’yi kurmak üzere bir araya geldik.

Bugün dünyada hâkim olan kapitalist sistem, toplumsal yaşamı yıkmakta, insanı yalnızlaştırmakta, bireyi kendi emeğine, kimliğine, topluma ve doğaya yabancılaştırmaktadır. Bu durum karşısında ortak mücadele ve dayanışma ruhunu yeniden kurmak, sisteme karşı mücadelenin en önemli adımıdır.

Halkların dinmeyen mücadelesini ve arayışını temel alan bizler, bu genel görüşlerde ortaklaşıyoruz. Farklılıklarımızı zenginliğimiz olarak görüyor ve Halkların Demokratik Kongresi’nde güçleniyoruz. “15-16 Haziran Başkaldırısı Işığında Sınıf Mücadelesinin Bu Günü” panelimizi hoş geldiniz dedikten sonra;

“15-16 Haziran 1970 tarihi, Türkiye sendikal hareketinde çok önemli bir dönüm noktasıdır. Sermaye çevreleri ve onların güdümündeki hü-

kümet, yasal değişikliklerle sınıf sendikacılığını ve DİSK’i boğmayı hedeflemişlerdi. Ancak buna rıza göstermeyen İşçiler eylemleriyle gereken cevabı vermişlerdir.

15-16 Haziran büyük yürüyüşü, işçi ve emekçinin rastgele bir öfkesi değil, kararlı ve bilinçli bir tepkisidir. 15-16 Haziran, işçiler bir araya gelip direniş odakları yaratığında, kazanımlar elde ettiğini gösteren temel bir derstir. Bu öyle bir derstir ki siyasi iktidara yasayı geri çekirmiştir. Ve öyle bir derstir ki üzerinden 42 yıl geçse de öğretmeye devam ediyor.” dedi.

Daha sonra söz ikinci konuşmacı

Aydın Arı söz aldı:

“15-16 Haziran Başkaldırısının Işığında Sınıf Mücadelesinin Bugünü

Kapitalizmin uzun dönemli dalgalarının krizle sonuçlanan daralma dönemleri sınıflar arası çelişkilerin yoğunlaştığı, işçi sınıfına ve kazanımlarına yönelik saldırıların arttığı dönemlerdir. 1873 Alman mali krizi ile başlayan ve 1890’ların ortalarına kadar süren uzun depresyon dönemi ve 1929 krizi ile başlayan 1936’ya kadar süren ama ardından bir büyük savaşın geldiği büyük depresyon dönemleri bunların ilk örnekleridir. Sinyalleri 1960’ların sonlarında alınan ve 1970’lerin ortalarında patlak veren kriz dönemi ise “neoliberal politikalar” adı verilen ve belirgin bir biçimde işçi sınıfının kazanımları ile yoksul ve yoksun halkları vuran sonuçları ile günümüze kadar uzanmaktadır ve 2007-08 krizi ile en ileri noktaya ulaşmıştır. Kapitalizmin krizleri, gelir ve istihdamda daralmaların yanı sıra, emeğin ücret ve sosyal kazanımlarında tahribatı, kuralılaşdırmayı, esnekleştirmeyi, güvencesizleştirmeyi, enformelleşmeyi, mülksüzleşmeyi ve sosyal dışlanmayı beraberinde getirmektedir.

Bu konuşmada, 11 Haziran 1970’te Meclis’teki tüm partilerin katkısıyla yürürlüğe giren İş ve Sendikalar Yasasının da gelmekte olan krize bir erken önlem olarak sermayenin saldırısı olarak ele alınması gerektiği vurgulan-

maktadır. Yasa değişiklikleri 1967’de kurulan DİSK’in etkisizleştirilmeye çalışılmasının yanı sıra 1966’da 374 bin olan sendikal işçi sayısının 1970’te değişik nedenlerle abartılı da olsa 2 milyon 100 binlere çıkmasına karşı da bir önlem olarak görülmelidir. 1963’te başlayan planlı dönemde istihdamın önemli ölçüde tarımdan sanayiye ve hizmetler kesimine kayması, kâr oranlarında düşme eğiliminin görünür hale gelmesi, dışa bağımlı ithal ikameci sanayileşme anlayışı ile sürdürülen büyüme, dönemin temel özellikleridir. Reel ücretler 1971’e kadar yükselirken,

larda karşı hegemonya nasıl kurulacak sorusu elzemdir. Diğer konu ara sınıflar meselesidir. Üretim araçlarının mülkiyetini elinde bulunduran ve yoksun olan sınıflar dışında, Marx’ın 18 Brumaire’de Fransa için yaptığı ve Kapital’in 3. cildinde tamamlayamasa da tartıştığı orta sınıf gibi kavramların peşinden gidilmeli, sınıfsal yapılar yere ve zamana bağlı dinamik bir çeşitlilik arz etse de, küçük burjuvazi ve köylülük dışında özellikle ticaret, finans ve bürokrasi gibi sektörlerdeki sınıfsal yapılar doğru teşhis edilmelidir. Son olarak meta fetişizmi, sınıf bilincinin oluş-

bu tarihten 1975’e kadar da düşme eğiliminde olmuştur.

İktisadi krizler doğrudan siyasal krizlere yol açmayabilir. İşçi sınıfının sendikal ve siyasal örgütlerinin, 1970’teki bir gazete başlığının çok güzel ifade ettiği gibi (“DİSK direnişe geçti”) gerçek bir direnişi hazırlarken dikkatle tartışması gereken iki üç önemli noktanın altını çizmek gerekiyor. Birincisi ideoloji meselesi. Toplumsal üretim araçlarına sahip olan sınıf, fikri üretim araçlarının mülkiyetini de elinde bulundurarak hegemonyayı belirliyor. Dolayısıyla veri koşul-

masının önündeki önemli bir engel olarak görülmelidir.”

Ardından üçüncü konuşmacı olarak

Şükrü Günseli şunları söyledi:

“1952 yılında kurulan Türk-İş, ağırlıklı olarak kamu sektöründe örgütlüdür. “Siyaset üstü sendikacılık” diye tanımladığı sendikal anlayış, sermaye ve iktidarla uzlaşa, işçi hareketini birlikte kontrolde tutmayı amaç edinen bir politikadır. Bu politika 52-63 yılları arasında etkili olmuştur.” dedikten sonra,

“Kapitalizmin ölkemizdeki gelişmesine paralel olarak işçi sınıfımız nicel olarak büyümüştür. Özel sektörde, ağır çalışma koşullarına ve vahşi sömürüye mahkum olan işçiler, DİSK’in kuruluşu ile sendika ve örgütlü mücadeleyle tanışırlar. DİSK’in örgütlenme çalışması, mücadeleciler bir gelenek oluşturmaya başlar. Gerek örgütlenme ve gerekse toplu sözleşme süreçleri, oldukça zor mücadelelere sahne olur. Direnişler, işyeri işgalleri, grevler, gösteriler bu dönemde olağanüstü artış gösterir. Kolluk kuvvetleriyle sıkça karşı karşıya gelinir; gerginlikler, arbedeler, çatışmalar sınıf hareketini yeni bir mücadele tarzıyla tanıştırır.

Yine Türk-İş, ayaklarının altındaki zeminin hızla kaymakta olduğunu görmeyi telâşını yaşamaktadır. Rutin baskı ve engellemelerden sonuç alamadıklarını gören hükümet cephesi, daha kapsamlı bir saldırı planı için kolları sıvar. 274 ve 275 sayılı yasalarda değişiklik yaparak DİSK’in önünü kesmek ve tasfiye ederek, yükselen sınıf hareketini kırarak dağıtmak ve denetime almak amaçlanır.

15 Haziran sabahı, gergin bekleyiş, ilk şalterin inmesi, ilk fabrikanın terk edilmesi, ilk adımın sokağa atılmasıyla tarihsel bir mücadeleye ilk kıvılcım çakılmıştı aslında. Gerek önceki yıllarda sınıf hareketinde yaşanan olumlu gelişmeler gerekse DİSK’li üç yıllık mücadele sürecinin biriktirdiği muazzam enerjiye çakılan bir kıvılcımdı çakılan. Dolayısıyla bir patlamayla sarsılacaktı Türkiye.

İşçi sınıfının bu tarihsel başkaldırısı, nesnel koşulların yarattığı olgunluğa, DİSK yönetiminin eylem çağrısı ile karşılık bulur. Ancak DİSK genel başkanı Kemal Türkler’in, işçilere eylemi bırakıp evlerine dönme çağrısı yapması, sendikaların, başkaldıran işçileri sonuna kadar götürecek örgütler olamayacağını göstermiştir. Bir sel gibi yollara, alanlara akarak bütün engellemeleri aşacak yetenekte yıkıcı bir güce sahip olduğunu dostlar düşmana gösteren işçi sınıfının, iktidar perspektifi ve dolayısıyla bu muharebeyi her bakımdan zafere ulaştıracak devrimci parti-

sinin öncülüğü olmadan iktidarı fetih ve kendi iktidarını kurma ve inşa etmeyi başaramayacağı bu tarihsel eylemde görülmüştür.

Dördüncü konuşmacı olarak söz alan

Münir Köymen;

“Sınıf mücadelesi tarihi, işçi sınıfının görkemli ama bir o kadar da sonuçsuz, yenilgiyle sonuçlanan başkaldırılarıyla doludur.” dedikten sonra :“Kendiliğinden başkaldırıları, tarihsel deneyimin de kanıtladığı gibi, birincisi, nispeten uzun bir birikim döneminin ürünü olmaları, ikincisi önceden planlanamamaları ve üçüncüsü, genel olarak bir bilinç ve örgütlülüğünden çok, devrimci bir bilinç ve örgütlülüğe dayanmamalarıdır.

Türkiye işçi sınıfının 15-16 Haziran başkaldırısı da bütün bu özellikleri içinde barındıran görkemli başkaldırılarından biridir.

Türkiye burjuvazisi, dünya burjuvazisinin deneyiminden hareketle, kapitalizmin gelişmesine bağlı olarak gelişmesi kaçınılmaz olan işçi sınıfının ekonomik mücadelesini denetim altına alabilmek için 1952’de Türk-İş’i kurdu. Türk-İş 1952 – 63 yılları arasında, kendisine verilen görevi başarıyla yerine getirmek için elinden geleni yaptıysa da sınıf içinde kapitalistlere karşı dayanışma ve mücadele bilincinin gelişimini engelleyemedi. Sınıf içinde başlayan değişim, kendini 1963 Kavel grevi ile ortaya koydu.

Kavel grevinin başarısı, sınıfın mücadele azmini daha da güçlendirdi. Hareket, birbirine eklenilen büyüklü küçüklü grevlerle gelişim çizgisini sürdürdü. Türkiye’de 1970’li yıllarda önemli bir güç haline gelen sınıf sendikacılığının nüveleri, bu mücadelelerde oluştu. İşçi sınıfı, sadece kapitalistlere karşı örgütlü mücadeleyi değil, sınıfın genel çıkarları için mücadele etme gereğini de bu mücadelelerden geçerek öğrendi. İşçiler bu mücadeleler sırasında ekonomik mücadeleyle yetinmeyeceklerini kavramaya başladılar. DİSK ve TİP bu mücadelelerin doğrudan bir ürünü olarak ortaya çıktı.

15-16 Haziran başkaldırısı, sınıf hareketinde, toplumsal harekette gelişen devrimci dalga-nın etkisi altında ortaya çıktı.

15 Haziran'da burjuvazinin, gelişen sendikal hareketin önünü kesmek üzere sendikalar yasasında yapmak istediği değişikliğe karşı işçi sınıfı DİSK'in çağrısıyla eyleme geçti. Eylem, 16 Haziran'da Türk – İş'e bağlı işçilerin, öğrencilerin ve emekçi halkın katılımıyla bir başkaldırıya dönüştü. 150 bin işçi, iki milyon nüfuslu İstanbul'un dört bir yanından harekete geçti. Mücadele alanı Kocaeli ve Sakarya'yı da içine alarak genişledi.

Burjuvazi, işçilerin eyleminin bir başkaldırıya dönüştüğünü ve yayılma eğilimi taşıdığını kavramakta gecikmedi. Eylemi 15 Haziran akşamı sıkıyönetim ilanı ile karşıladı ve iç savaş düzeni aldı. İstanbul'un iki yakasını birleştiren ulaşım hatları kesildi. Kocaeli ve İstanbul'da işçilerin muhtemel yürüyüş güzergâhları üzerinde ağır silahlarla barikatlar kuruldu.

Burjuvazinin başkaldırı sırasında iç savaş düzenine geçmesi, kendiliğinden hareketin “çaresizliği” ve yetmezliğinin bilince çıktığı an oldu. İşçilerin hedefi, İstanbul'da devletin en üst organı olarak gördükleri İstanbul valiliğiydi. Ama buraya nasıl ulaşacaklarına, ulaşım engellerini nasıl aşacaklarına ve önlerine kurulan barikalara karşı nasıl savaşacaklarına dair önceden hazırlanmış ve işlenmiş bir plana sahip değillerdi. Tek silahları, sayıları ve öfkeleriydi. Siyaset adına işçilere tek söylenen, mücadeleyi sürdürmeleriydi. Esasında bu kendiliğinden başkaldırıyı bilinçli ve örgütlü bir eyleme, sonuç alıcı bir eyleme dönüştürecek siyasal bir güç de yoktu maalesef.

İşçi sınıfının “tarihsel partisi TKP”, kendi tarihiyle hesaplaşmakla meşguldü. İsmi işçi partisi olan TİP ise başkaldırıya yön verecek yerde, parlamentoda gensoru önerisiyle ve Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açmakla meşguldü (uğraşıyordu).

Hem teorik hem de politik olarak işçi sını-

fının uzağında olan genç devrimci hareketlerin ise başkaldırıyı desteklemenin, ona aktif olarak katılmanın ötesinde işçi sınıfına söyleyebilecekleri somut bir şeyleri yoktu.

Burjuvazi, beklenmedik bir anda başkaldırıya dönüşen sınıf eylemi karşısında iç savaş düzenine geçmiş olsa da, daha ileri gidebilecek durumda değildi. Bu koşullarda, burjuvazinin yasayı geri çektiğini açıklamasıyla başkaldırı fırtınası dindi.

İşçi sınıfının bu başkaldırısı, neredeyse yüz yıl sonra yeni bir Paris Komünü denemesiydi. Bir farkla ki İstanbullu işçiler, Parisli işçilerden daha az kararlı, daha bilinçsiz ve örgütsüzdüler.

15-16 Haziran, bizlere sınıf hareketinin gelişme dinamiği konusunda zengin bir deneyim sunuyor. İşçi sınıfı dün nasıl sendikal ve politik kuşatılmışlığı yararak 15-16 Haziran'a ulaşabilirdi, bugün de bunu yapabilecek devrimci bir potansiyele sahiptir. Bugün eksik olan, dün de eksik olandır. Yani devrimci bilinç ve örgüt-tür. Tutulması gereken ana halka da burasıdır. Ayrıca Kemal Türkler, işçi sınıfının hafızasında devrimci bir sendikacı olarak önemli bir yer tutmaktadır. Kemal Türkler, 1980'lere kadar göstermiş olduğu performansla işçi sınıfının devrimci bir militanı olmuştur. Sınıf partisinin yapması gerekenleri sendikacılardan bekleyemeyiz. Devrimci öznenin görevlerini sınıfın ekonomik, demokratik mücadelesini yürüten sendikacılardan beklemek büyük hata olur.”

Son konuşmacı **Ramiz Sağlam;**

15-16 Haziran'ın tarihçesini aktardıktan sonra KESK mücadelelerinin de kendisine örnek olarak 15-16 Haziranı aldığını, sendikal örgütlenme sürecinde işyerinde kurulan işyeri komitelerinin önemini anlattı. Bugün de Hükümet cephesinin KESK' in verdiği mücadeleyi baltalamak için kendi sendikalarını kurdurttuğunu, ancak KESK içerisinde yer alan unsurların mücadelesinin bu tür engellemelerle durdurulamayacağını belirtti. Panel izleyiciler konuşmalarıyla tamamlandı.

Kavganın Sonunu Kadrolar Belirleyecektir

“Her örgütün karakteri doğal ve kaçınılmaz olarak eyleminin içeriği ile belirlenir.”

Lenin -Ne Yapmalı?

İsmail Dokumacı

Kapitalizm bir yandan tarihsel sınırlarına dayanırken, Bir yandan kendi içinde çözemediği kriz ve bunun yarattığı bunalımla Komünist hareket için muazzam olanaklar yaratıyor. Diğer yandan Komünist hareket, olanaksızlıklar içinde bir türlü işçi sınıfının ve kitlelerin öncüsü konumuna kendisini taşıyamıyor. Olanaklar, olasılıklar o kadar artmışken neden komünist hareket bir türlü kendisini devrimci özne haline getiremiyor. Tüm dünyada krizle boğuşan ve kendisine çıkış yolu arayan ama her arayışta gittikçe batan kapitalizme son darbeyi vuramıyor. Bunun çeşitli nedenleri olabilir: reel sosyalizmin çözülüşü, dünyada yaşanan gericilik, sınıf hareketinin durağanlığı vs.

Komünist hareketin önünde aslında örgütleneceği geniş bir alan var. Bir yandan bölünmüşlüğüne, örgütsüzlüğüne rağmen derinleşen bunalımın yeniden hareketlendirdiği ve her an patlamaya hazır işçi sınıfı hareketi, bir yandan Kürt Özgürlük Hareketinin direngenliği, diğer yandan ekolojik anlamda yoksul köylülerin kendiliğinden gelişen direnişleri... Bütün bunlar devrimci bir başkaldırının adım adım mayalanmakta olduğunu gösteriyor. Ama öte yanda, Kürt Özgürlük Hareketi hariç, bu tabloyla neredeyse tam bir zıtlık arz eden, kitlelerin geriliğine sığınan, geçmişin eleştirisi adı altında devrimci teoriyi, devrimci değerleri sorgulayan, hatta reddeden “Komünist Hareket” gerçeği. Bu zıtlığın giderilmesi her şeyden önce devrimci teori

ile devrimci pratiği kendisinde bütünleştirmiş devrimci kadro sorunuyla bağlantılıdır. Devrim savaşımında, tarihsel deneyim tarafından da onaylanan, devrimci kadronun önemi biliniyor. Ancak yeni bir tarihsel durumun eşiğinde bu önem daha da artmıştır. Sadece hareketin bugün içinde bulunduğu ideolojik savrulma ve örgütsel dağınıklık nedeniyle değil, aynı zamanda burjuva ideolojisinin ve burjuva gericiliğin artan gücü nedeniyle de. Onun için komünist kadrolara büyük görevler düşüyor. Kapitalizmin liberal ilişkilerinden uzak, konformizmi terk etmiş, günün devrimci sorumluluklarını yerine getiren, aynı zamanda ideolojik bakımdan donanımlı, sosyalizmin sorunlarına çözüm bulabilecek nitelikli kadro hareketini yaratabilmeliyiz. Çünkü savaşımın sonucunu kadrolar belirleyecektir. Kendi içinde devrimci kültürü yaratacak, yani kendi devrimini sürekli kılacak; aynı zamanda bir aydın, aynı zamanda bir işçi olacak; kolektif çalışma ve iradeyi önüne koyacak, kapitalizmin rehabetinden kendini kurtararak işçi sınıfına ve ezilen tüm kesimlere güven verebilecek; doğru, ilkel, inançlı ve inatçı bir örgütlenmeyi önüne koyan, devrimci komünist örgütlenmenin yaratılmasını hedefleyen anlayışı ortaya koymak gerekir. Ancak bugün doğru konumlandırılmış bir kadro hareketi ve örgütlenmesi burjuvazinin karşısında alternatif bir güç oluşturabilir ve kendi siyasal zeminini yaratabilir. Bunun için de merkezi bir örgütlenmeyi, faaliyetleri merkezileştirmeyi; yukardan aşağıya, aşağıdan yukarıya bir dinamizmi, parti faaliyetinin örülme-

sinin temel ilkesi haline getirmemiz gerekiyor.

Bugünün temel ihtiyacı; devlet olarak örgütlenmiş burjuvazinin karşısına işçi sınıfının devrimci örgütünü yaratacak, işçi sınıfını bugünden yarına yönetici sınıf olarak örgütlemeyi sağlayacak, eylemlilikler içerisinde işçi sınıfı içinde kök salan, işçi sınıfının devrimci, enternasyonalist komünist partisinin yaratılmasıdır.

Komünist kadro, kapitalizmin tüm pisliklerinden, ideolojik ve örgütsel liberalizmden, konformizmden kendini arındırmış; zorluklara teslim olmayan, devrimci bir anlayışı rehber edinmiş bir örgütlenmeyi ve örgüt kültürünü yaratacak, aynı zamanda pratik faaliyeti teoriyle bütünleştirebilecek; siyasal propaganda, ajitasyon, politik faaliyeti her alanda yürütebilecek genç ve dinamik, Lenin'in deyimiyle "profesyonel devrimci" kadro olmalıdır. Lenin'in "Ne Yapmalı?" daki devrimci kadro tanımı bugün belki de daha bir zorunluluktur: "Buna karşılık devrimci örgüt, her şeyden önce, devrimci eylemi meslek edinmiş kişilerden oluşmalıdır (devrimci örgütten söz ederken, devrimci sosyal demokratları kastetmekteyim.). Böyle bir örgütün üyelerinin bu ortak özelliği karşısında, işçilerle aydınlar arasındaki her türlü ayırım kesin olarak silinmelidir. Besbelli ki bu örgüt pek geniş tutulmamalı." (Ne yapmalı, Eriş yay. sayfa 111.)

Dar kadrolu fakat geniş yığınlarla bağ kurabilecek, aynı zamanda eylemler içerisinde kendini geliştirebilecek; ne yaptığını bilen, hedefi doğru saptayan kadrolara dayalı merkezi bir örgütlenme ve parti.. Lenin; Kadro, devrimci parti ve devrim arasındaki bağı şöyle tarifliyor: "Kastettiğim, profesyonel devrimcilerdir, kökenleri öğrenci olmuş ya da işçi olmuş önemli değil. İddia ediyorum ki: 1- Sürekliliği sağlayan istikrarlı bir önderler örgütü olmadan hiçbir devrimci hareket varlığını sürdüremez. 2- Hareketin temelini oluşturan ve ona katılan halk yığınları mücadeleye kendiliklerinden ne kadar büyük oranda sürüklenirlerse, böyle bir örgüte olan gereksinme o ölçüde ivedileşir; bu örgüt de o ölçüde sağlam olmalıdır.(yoksa demagogların yığınların daha geri kesimlerini peşinden sürüklemeleri daha kolaylaşmış olur). 3- Böyle bir örgüt, esas olarak devrimci eylemi meslek edinmiş kimselerden oluşmalıdır. 4- Otokratik bir devlette,

böyle bir örgütün üyelerini, devrimci eylemi meslek edinmiş kimselerle ve siyasal polisle mücadele sanatında profesyonel olarak eğitilmiş kimselerle ne denli sınırlarsak örgütü açığa çıkartmak o ölçüde zorlaşacaktır. 5: Harekete katılabilen ve orada etkin olarak çalışabilen işçilerin ve öteki toplumsal sınıflardan gelme ögelerin sayısı o ölçüde büyük olacaktır."(Lenin- Ne yapmalı- Eriş yay.sayfa 122

Lenin'in o dönemde söyledikleri, bugün farklı koşullarda da olsa, yeniden karşımıza ivedi bir görev olarak çıkıyor. Mesele böyle bir örgütlenmeyi önümüze koyabilmek ve bunun gereklerini yerine getirmek için ileri atılmaktır. Bugün proleter önderliğin anlamı tam da budur. Kapitalizmin krizden krize koştuğu ve kilelerin kendiliğinden eylemliliğinin yükselmeye başladığı bugünkü koşullarda devrimci hareketin içinde bulunduğu durum, ideolojik savrulma ve örgütsel likidasyon nedeniyle, devrimci kadronun rolü ve önemi yüz kat daha artıyor. Marksizm'i-Leninizm'i, ona bulaşmış burjuva liberal kavramlardan arındırma görevi ile işçi sınıfına güven verecek, ayağa kalkmaya başlamış kitleleri merkezi bir eylem çizgisinde örgütleyecek devrimci partinin oluşturulması görevi iç içe geçiyor. Bütün sorun bunu içselleştirebilmek ve gereken sorumluluğu kendimize ilke edinebilmek. Bugün yeni bir tarih yaratma dönemidir. Üzerimizdeki ölü toprağı atıp işçi sınıfını yeniden devrime taşıyacak örgüt ve eylemi yaratma zamanıdır. Bugün, fütursuz, hesapsız mücadeleye girme ve cesaretle, özveriyle, sosyalist devrimin hazırlığına katılma dönemidir. Unutmamak gerekir ki kapitalizme karşı olmak ve komünistçe düşünmek, komünist olmak için yeterli değildir. Komünist için teori, eylem kılavuzu olduğunda anlamlıdır. Komünist; artçı değil, öncüdür; kendini koşulların zorluğuna, kitlelerin geriliğine mahkûm etmez. O, umutsuzluğun umududur.

Biz hayalperest değiliz, bugün de umutsuzluğu, geriliği, örgütsüzlüğü değil; geleceği, dünyayı kavuracak devrimci isyanın kıvılcıklarını görüyoruz ve eksiklerimizle, zaaflarımızla (eksiklerin ve zaafların ancak mücadele içinde aşılabileceği bilinciyle) onun izinden yürüyoruz, yürüyenlere çağırımızdır.

Ortadoğuda savaş ve Kumar

— Ali Gök

Kapitalist kriz, kaotik durum ve buna bağlı hegemonya krizi derinleşerek devam ediyor. Türkiye burjuvazisi, Orta doğuda bugüne kadar yaşadığı en zorlu karmaşık bir süreci yaşıyor. Emperyalist paylaşım savaşımında her geçen gün koşulların iyice olgunlaştığı bir dönemde, kazananlar tarafında olmak için yoğun çaba sarf ediyor. Zaman daraldıkça elini çabuk tutmak istiyor. Türkiye burjuvazisi, çok yönlü baskı altında gittikçe bunalıyor. Dünya'daki genel ekonomik kriz, Avrupa'daki kriz ve durgunluk, ihracattaki daralma ve büyüyen cari açıkla birlikte kapitalizmin geleceği üzerine gittikçe artan bir basınç yaratıyor. Tunus'la başlayan Mısır ve Libya ile devam eden "Arap baharı" son bahara, kışa dönüyor. Ancak Arap halklarının tepkiler ve yığılmal eylemleri, emperyalistlerin denetim altına alma çabalarına karşın, devam ediyor. Petrol, doğalgaz ve hammaddelere yönelik, demokrasi soslu emperyalist paylaşım savaşı, Türkiye burjuvazisini de içine alarak doludizgin ilerliyor. Emperyalizm, Tunus'tan başladığı paylaşımı İran'la devam ettirmek zorunda. Suriye savaşı, kazanacaklar ve kaybedebilecekler için önemli bir mevzi. Bir yönüyle, Orta Doğu'nun, emperyalist paylaşım savaşımında dizayn edilmesi, Suriye'nin teslim alınmasıyla yakından bağlantılı. Bugün bölgede emperyalizmin ve Türkiye burjuvazisinin planlarını bozan iki önemli güç

var: Şiiler ve Kürt Özgürlük Hareketi. Bu iki savaşçı odak, sürmekte olan savaşın seyrini önemli ölçüde etkiliyor.

Suriye'ye kadar işler iyi idi. Fakat Suriye'de diğer Arap ülkelerindeki gibi rahat ilerleyemediler. Suriye'de, Türkiye başta olmak üzere Amerika'nın, İngiltere'nin, Fransa'nın vb. nin keyfi kaçtı. Ayrıca yukarıda ismini saydığımız emperyalist blokun karşısına Suriye'de Rusya, Çin, İran vb. ikinci bir emperyalist blokta emperyalist paylaşım savaşımında sahada yerini aldı.

Bu arada Türkiye burjuvazisinin, emperyalist paylaşım savaşımında hazır olması için yapması gereken, hem de zaman geçirmeden yapması gereken çok işi var. Bunları çözmeden savaşa girerse savaşı kaybetmesi de olasıdır. Türkiye burjuvazisi kendisi için ciddi tehdit olan Kürt Özgürlük Hareketi'ni tasfiye etmek için çok yönlü saldırıyor. Savaşarak bitiremediği ve teslim alamadığı Kürt Özgürlük Hareketi'ni, Kürt halkını değişik yöntemlerle kuşatmaya çalışıyor. Uyguladığı bütün yöntemlere karşın Kürt Özgürlük Hareketi, Kürt Ulusal Mücadelesi karşısında bir anlamda çaresiz kalan Türk burjuvazisi, Irak'ta kurulan Kürt devletinin fiili varlığını daha sindiremeden şimdi de Suriye'de benzer bir durumla karşı karşıya. Çareyi, Suriye'ye yapılacak bir em-

peryalist müdahaleyi Kürt Halkına karşı toplu bir soy kırma dönüştürmekte görüyor. Bunun için kraldan daha kralcı; doğrudan Irak'ın iç sorunlarına, sürmekte olan iktidar mücadelesine müdahale ediyor. Bunun için bölgede, Suriye ve İran'a karşı savaş tellallığını üstleniyor. Barzani'yi, Sosyalistliğinin s(e)'si kalmamış olan Kemal Burkey'i v.b. Kürt Özgürlük Hareketi'ne karşı kullanabileceği kim varsa yanına alarak Kürt ulusal birliğini parçalamaya, Kürt Özgürlük Hareketi karşısında kullanabileceği bir burjuva güç yaratmaya çalışıyor. Yıllardır yurtdışında yaşadktan sonra burjuvaziye uzlaşarak Türkiye'ye dönen Kemal Burkey, sadece Kürt özgürlüğünün düşmanı değil, Kürt halkının, sosyalizmin, emeğin düşmanıdır. Emperyalizmin, savaşın, gericiliğin, onursuzluğun taraftarı olarak burjuvaziye hizmet ediyor.

Yıllardan beri büyük bir zulüm altında yaşayan Kürt emekçileri, emperyalist paylaşım savaşımının hızla yaklaştığı bir dönemde önemli bir karar aşamasında sınav veriyor.

Burjuvazi, bir yandan Kürt Özgürlük Hareketine karşı askeri operasyonları var gücüyle sürdürürken, KCK tutuklamalarını, KESK'i de içine alarak genişletirken öte yandan Suriye'ye karşı savaş konumu alıyor. Suriyeli muhalifler Türkiye'de örgütleniyor, silahlar Türkiye üzerinden taşınıyor. Son olarak emperyalist müdahalenin aracı olan muhalif hareketin başına bir Kürt getirilerek, emperyalist müdahaleye uzak duran Suriyeli Kürtleri savaşın bir tarafı haline getirmeye çalışıyor.

Bu koşullarda, her tarafından sarılmış olan ve teslim olmayan Kürt devrimci hareketini var gücümüzle desteklemek, Halkların Demokratik Kongresi'ni kısır siyasetten çıkartıp etkin bir birleşik güç halinde örgütlemek acil komünist bir görevdir.

Suriye'nin, içeriden her türlü çabaya karşın çözülememesi, Türkiye'nin bu konuda açıktan askeri ve siyasal çabasına karşın, bir türlü istenilen sonuçlara ulaşamaması, başta Türkiye

olmak üzere emperyalist bloku tedirgin etmektedir. Son uçak krizi de tarafların savaşa hazır olduğunun, kimin testisinin kırılacağına savaşta belli olacağına açık ifadesidir. Önümüzdeki günlerde Türkiye'nin NATO desteğini istemesi ve NATO destekli girişimler; Rusya, Çin, İran, Suriye vb. karşı blok arasında başlayan ve giderek derinleşecek kriz, şimdiden sonuçlarını kestiremeyeceğimiz yeni durumları beraberinde getirecektir.

Savaş uçağının Suriye topraklarında düşürülmesiyle ilgili CHP ve Kılıçdaroğlu'nun açıklamaları ise sosyal demokratların savaş taraftarı olduklarının en güzel ifadeleridir. CHP, hem Kürt sorununun çözümü adına diğer burjuva partilere yaptığı çağrı hem de Türk uçağının düşürülmesi karşısında ortaya koyduğu tavırla sosyal demokrasinin her zaman iki yüzlü işçi ve Kürt halkı düşmanı, emperyalist savaş taraftarı, kapitalist ve sömürü düzeninden yana bir yedek güç olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Savaş uçağının düşürülmesiyle ilgili Kılıçdaroğlu, "bu saldırı karşısında sessiz kalamayız, Erdoğan görüldü yapmadan kesin bir tutum almalıdır" diyerek savaş taraftarı olduğunu açıkça göstermiştir.

Bölgenin hızla bir savaşa doğru sürüklendiği, işçi sınıfına karşı ekonomik ve politik saldırının azgınlaştığı, Kürt halkına karşı yeni bir imha politikasının adım adım yürürlüğe sokulduğu bugünkü koşullarda komünistlerin görevi; işçileri, emekçileri aydınlatmak, örgütlemek; uluslararası bu saldırıya, işçilerin ve halkların birleşik eylemiyle karşı koymaktır.

1905 yılında her türlü zorluğa karşı Bolşevik'lerin komünist tutumu, kararlılığı ve savaşımı, 1917 Ekim Devrimi'nde Bolşevik'leri iktidara taşıdı. Türkiyeli komünistlerin de önünde böyle bir zorlu süreç bulunmaktadır.

Marksizm ve Din

Doğan Yağmur

Enternasyonalist Komünist Hareket, Konferans kararlarında, hareketimizin din olgusuna devrimci bakışını en özlü biçimde temellendirdi ve bu alana ilişkin olarak izleyeceği politikaların esaslarını duru biçimde ortaya koydu.

Ne var ki bu ve öteki tüm konulara ilişkin alınan kararların daha geniş biçimde açıklanması, karşımıza çıkan somut sorunlar karşısında her adımda geliştirilmesi gerekmektedir. Hem devrimci kadroların eğitilmesi hem inançlar, kurumlar, istismarlar, ayrımcılıklar, baskılar, kökten dinci zorbalıklar, zorla asimilasyonların geçerli olduğu ve kutsal inançların en fütursuz ve en utanmazca biçimde sermaye iktidarı tarafından kullanıldığı bu topraklarda bu konuda komünistlerin tutumlarını en anlaşılır, en aydınlık biçimde ortaya koymaları; bu görüşlerini gençlik ve emekçi yığınlar arasında yaygınlaştırmaları, ideolojik mücadelenin her daim canlı olduğu bu alanda yanlış yapmamaları sanıldığından çok daha önemli bir sorundur.

Önemli bir sorundur, çünkü öyle bir ülkede yaşıyoruz ki;

- Tek bir dinin bir mezhebinin tekçi bir yorumu (Müslümanlığın, Sünni-Hanefi mezhebinin Maturidi yorumu) bir devlet dini haline dönüştürülmüş durumda.

- Ayrıca bu devlet tarafından ehlileştirilmiş

bu resmi din ve mezhep yorumu, Diyanet İşleri Başkanlığı gibi devasa bütçeli ve kadrolu bir devlet kurumu haline getirilip devletin çatısı altına alınmış. Ayrıca bütün din ve mezhepler mensup veya ateist yurttaşlardan alınan vergilerle bu devlet dininin okulları kuruluyor; buralarda yalnızca bu inancın din elemanları eğitiliyor, genel bütçeden maaş verilerek on binlerce imam ve vaiz, devlet memuru din adamı olarak istihdam ediliyor.

- Eğitim sistemini sık sık altüst ederek imam-hatip liseleri, ortaokulları ve kuran kurslarının devlet eliyle daha da yaygınlaştırılması, daha çok sayıya ulaşması ve daha küçük yaştaki çocuğu kapsamı sağlanıyor; bununla da yetinmeyip müfredatlarıyla oynanarak bütün okullar imamhatipleştiriliyor. Çok sayıda İlahiyat Fakültesiyle birlikte “dindar gençlik” yetiştirmeye çalışıyorlar. Bununla amaçlananlardan biri de daha önce sınıflar mücadelesinde sermayenin vurucu gücü olarak kullandıkları “ülkücü gençlik” adıyla faşist milisler yerine şimdi de darda kaldıklarında dindar faşist milisleri yetiştirmektir. Demek ki burjuva iktidarı, yarattığı polis devletini yeterli görmüyor ve gelecektekenden endişe ediyor.

- Hangi mezhep hangi dine dahildir, hangi mezhebin ibadet yeri neresidir, hangi inanç ya da mezhep haktır, hangisi batıldır? Bütün bunlara, inananlar değil, iktidardakiler karar veriyor.

yor ve sıkıştıklarında da devlet dininin o devasa kurumundan fetva almaya kalkıyorlar. Daha ilginç de Yargıtay, “Cemevleri, ibadethane değildir.” hükmünü verebilme hakkını kendinde bulabiliyor.

- Bütün öteki ve ötekileştirilmiş inançların ve o inançlardan yurttaşların payına düşenler ise inanç ve ibadetlerini gizleme, zorla asimilasyon, aşağılanma, ibadet yerlerine ve din adamı yetiştiren kurumlarına, mallarına el konulması, baskılar sonucu ülkeyi terk etmek zorunda kalmak. Öyle ki bu toprakların kadim halkları ve inançlarından olan milyonlarca insan, şimdi binlerle ifade edilecek kadar sayıca azalmışlardır ve birkaç yüz veya birkaç bin insan ibadetgâhlarının mülkiyetini ve işlevini korumaya çalışıyorlar ve sürekli olarak ırkçı ve köktendinci saldırganlıkların korkusunu yaşıyorlar.

- Ve öyle bir ülkede yaşıyoruz ki sermaye sınıfı ve onun politik iktidarı, halkın kutsal duygu ve inançlarını en açık, en utanmaz biçimde en süfli siyasi ve ekonomik çıkarlar uğruna kullanmaktan çekinmiyor. Bu alanda öylesine fütursuzlar ki Kürt halkını özgürlük mücadelesinden koparmak için siyasi iktidar, devlet ve cemaat, İslamiyet’i en yoğun biçimde kullanmakla kalmıyor; Kürt özgürlük hareketinin önderliğini halkın gözünden düşürmek için onlara ilişkin olarak Ermeniliği, Zerdüştiliği bir küfür, bir politik araç olarak kullanıyor. Dahası iktidar yetkilileri düzen partilerinden birinin liderinin Aleviliğini diline dolayıp sık sık politik çıkar uğruna bir politik rant aracı olarak kullanmakta bir beis görmüyor.

Bütün bunlar, hangi inançtan olurlarsa olsunlar, bütün emekçilerin ve bütün halkların gerçek dostları olan komünistlerin bu alanda da doğru bilinç ve politikalar üretmelerini, emekçileri aydınlatmalarını ve düşman sınıfın, halkların inançlarını onları birbirlerine düşürmek ve sınıflar mücadelesini geriletmek için kullanmalarına izin vermemelerini birer ivedi ve zo-

runlu görev haline getiriyor.

Öncelikle dinler ve inançlar konusunun teorik ve bilimsel bir çözümlemesini yapmakla işe başlamak, sonra da verili koşulları göz önünde tutarak bu çözümlemelerden politik ve programatik sonuçlar çıkarmak, böylece bu alanda bütün burjuva güçler ve akımlardan farklı ve onlara karşıt açık bir ajitasyonu ve politikayı uygulamaya koymak gerekiyor.

DİN NEDİR?

Din, öncelikle insanın içinde yaşadığı nesnel koşullardan doğan, toplumu ve tüm evreni açıklama iddiasında olan bir toplumsal bilinç biçimidir. Ne var ki din, bu toplumsal gerçekliği ve bir bütün olarak gerçekler dünyasını kendi aynasında, bu gerçekliğe uygun biçimde (yani gerçekler dünyasını olduğu gibi, nasılsa öyle) değil, bu gerçekler dünyasını (nesnel gerçekliği) hayali biçimde, yanılsamalı olarak, gerçekliği tersyüz ederek yansıtır. Nesnel gerçekliğe getirdiği bu yorum, yalnızca yanılsamalı, bozulmuş, hayallerle çarpıtılmış bir açıklama olmakla kalmaz; aynı zamanda coşkular, sezgiler, kutsallaştırmalar, tereddütsüz kesin inanç ve kendini tüm varlığıyla bu inanca adanmış biçiminde yoğun bir öznellik de iç içe geçmiş durumdadır. Dinde ağır basan, gerçekliğin nesnel açıklaması değil, kutsal dogmalara ve düşsel açıklama ve yorumlara duyulan coşkulu ve kesin inançlardır. Bu nedenle de öteki toplumsal bilinç biçimlerinden, örneğin bilim ve felsefeden, temelden farklıdır.

Dinin aynasında doğa, doğal ve toplumsal süreç ve olgular; birer doğaüstü olay ve doğa ötesi güçler görünümüne bürünür. Bu açıklamalara ve dolayısıyla doğa ötesi güçlere inanan insanlar ise bu fizik ötesi güçlerle doğrudan ve duygusal yoğun bir ilişki içine girerler, onlara sınırlar ve tüm benlikleriyle teslim olurlar.

Dahası dualar ederek, kurbanlar keserek, adaklar adayarak, kutsal ayinlerle, ibadet pratikleriyle bu güçleri etkilemeye çalışırlar. Hem

İlkel toplumlardaki sihir, büyü ve totem törenleri, hem çok tanrılı kavim ve kabile dinleri hem de Hristiyanlık, Müslümanlık, Musevilik gibi tek tanrılı dinlerin tümünde bu temel unsurlar (ritüeller) ortaklık göstermektedir.

DİN NASIL VE NİÇİN DOĞDU?

Dinler, insan soyunun maddi yaşam süreci içinde, maddi yaşam koşullarından zorunlu olarak doğdu. Dinin en primitif (ilkel) biçimleri ilkel toplumun yaşam koşulları ortamında şekillendi. Doğa alabildiğine genç, yabanıl ve tehlikeliydi. Üretici güçler gelişmemişti ve yeterli olmaktan çok uzaktı. O nedenle de insan soyu, doğayı ve doğal güçleri egemenliği altına almak şöyle dursun, doğa güçlerinin elinde birer oyuncak durumundaydı ve insanlar bu güçler karşısında tam anlamıyla çaresizdiler. Üstelik olan bitene doğru veya gerçeğe yakın bir açıklama ve yorum getiremezlerdi; çünkü bilgi birikimleri de pek yetersizdi. İşte böylesi bir ortamda bütün bilinemeler, açıklanamaz doğal güçler ve gizemler ilkel insanın ve toplumun hayal dünyasında birer doğaüstü varlık olarak kutsal biçimler aldılar. Böylece başlangıçta cinler, kötü ve iyi ruhlar; giderek ilahlar yaratıldı ilkel insanın çocuksu düş evreninde. İlahlara; ölümsüzlük, sınırsız güçler, en üstün ve en mükemmel meziyetler izafe edildi.

Giderek kendi yarattıkları ilahlara ve güçlere, kendilerinin yaratıcısı olarak tapmaya başladılar. Kötü ruhların şerrinden, ilahların gazabından korunmak için veya iyi ruhların yardımını, ilahların kayrasını elde etmek için onlara kurbanlar sunmak, yakarmak, tapınaklar yapıp tapınmak ve bütün bu törenleri yönetecek önce büyücüler, giderek rahipler, rahibeler, hoca efendiler v.b. “din adamları” gerekti. Amaçlanan şey ise doğanın acımasız güçleri karşısındaki acizlikten, çaresizlikten kurtulmak için gerçekte kendi yarattıkları bu doğaüstü güçlerin yardımını ve desteğini sağlamaktı.

Sınıflı toplumun doğmasıyla birlikte halk kitleleri, doğaya bağımlılığın yanı sıra ondan bin beter yeni bir bağımlılık ve çaresizlik ortamına sürüklendi. Bu durum din kurumunun varlığını sürdürmesinin temel unsuru haline geldi. Daha önce doğanın kör güçleri karşısında çaresizliğe düşen emekçi halk yığınları şimdi de –doğal güçlerin yanında- kendilerini sınırsız kuşatan, ezen, sömüren toplumsal güçlere bağımlı hale gelmişlerdi.

Engels, bu gerçeği şöyle dile getiriyor: “... çok geçmeden doğa güçlerinin yanı sıra, tıpkı onlar gibi, başlangıçta insanların karşısına aynı esrarengizlikle çıkan ve görünüşte, aynı doğal kaçınılmazlıkla onlara hükmeden toplumsal güçler de etkinliklerini duyurmaya başladılar... Başlangıçta doğa’nın esrarengiz kuvvetlerini yansıtan düşsel biçimler, giderek, toplumsal bir nitelik kazanır, tarihsel kuvvetlerin temsilcisi olurlar.”

Hristiyanlık ve Müslümanlık başta olmak üzere bütün tek tanrılı dinler; uzlaşmaz sınıfların oluşturduğu sınıflı toplumun ortaya çıkışının, yani toplumu oluşturan ezici çoğunluğun, çok küçük bir azınlık tarafından ezilip sömürüldüğü bir yapının ürünüdürler. Bu dinler; bir yanıyla, en acımasız biçimde ezilip sömürülen geniş emekçi yığınların çaresizliğinin ifadesi, diğer yandan onların sığınağı ve teselli kaynağı, bir başka yanıyla da bu koşullara duyduğu nefretin, tepkinin ve isyanının ifadesi olarak ortaya çıkmışlardır. Lenin’e göre; nasıl ki ilkel insan, doğanın kör güçlerine karşı giriştiği mücadeleden yenik düşüp çaresiz kalınca tanrılar yaratıp onlara sığınmışsa; mucizelerden, ruhlardan, totemlerden, şeytanlardan medet ummuşsa, onları kurban, ayin ve ibadetlerle etkilemeye çalışmışsa; sınıflı toplum koşullarında da “...sömürülen sınıfların sömüren sınıflara karşı verdikleri mücadeledeki çaresizlikleri de aynı şekilde, ister istemez, öteki dünyada daha iyi yaşamın bulunduğu inancını doğurmuştur. Din, bu dünyada, ömür boyu çalışıp acı ve yoksulluk çekenlere boyun eğmeyi ve tevekkülü

telkin ederek onları öbür dünyada tanrısal ödül ve cennet umutlarıyla avuturken, başkalarının sırtından geçinenlere (sömürücülere) ise hayır işlemelerini söyler; böylece onların sömürgeci varlıklarının tümüne, oldukça ucuza gelen bir dayanak...”ve cennete giriş bileti sağlamış olur.

Özetle kapitalist toplum sistemi de dinin varlığını sürdürmesi için ona çok elverişli bir zemin üretir. O kapitalist sistem ki toplumun ezici çoğunluğunu oluşturan işçi ve emekçileri yalnızca en acımasız biçimde sömürmekle kalmaz; aynı zamanda yığınları işsiz ve aç bırakarak, çalışanları güvencesizlik ve işsizlik tehdidi altında tutarak, küçük mülk sahiplerini mülksüzleştirip proleterleştirerek, kaçınılmaz krizleriyle açlık ve işsizliği daha da yaygınlaştırarak, yol açtığı savaşlarla genç nüfusa, kadınlara ve çocuklara en büyük kırımları yaşatıp kentleri birer harabeye dönüştürerek...insanların karşısına, karşı konulması olanaksız görünen, açıklanamayan gizemli ve devasa birçok başlı canavar olarak çıkar. Lenin’in deyişiyle “...kapitalizmin acımasız koşulları, bir ev kadını, birkaç ay içinde bir sokak fahişesi durumuna düşürebilir.” Bu koşullarda yaşayan emekçilerin ellerini gökyüzüne açmaktan ve Tanrıya sığınmaktan başka çaresi yoktur. Özetle, böylesi bir karabasan ve boğuntu içinde bunalan insanın sığınacağı kadir-i mutlak ve kemal-i mutlak yüce bir varlığa, yani Tanrı’ya, sığınmaya ihtiyacı vardır. O yüce varlık, acı çeken insana bu dünyada erişemediği bolluğu, güzel yaşamı (cenneti) öbür dünyada ihsan edecek; zalimlerden, haksızlardan hesap soran ve acı çekenleri ödüllendiren şaşmaz bir adaleti (hesap gününde) gerçekleştirecektir. Bu durumda bu geçici ve yalan dünya ise yalnızca bir imtihan yeri ve gelecek gerçek dünyanın yalnızca bir ön basamağıdır.

Görüldüğü gibi kapitalizmin yarattığı koşullar, dine ve Tanrı’ya sığınma ihtiyacını en az ilkel, köleciler veya feodal dönemlerdeki koşullar kadar duyurmakta ve zorlamaktadır. Daha da önemlisi kapitalizm, yalnızca dini ve/veya gerçekliği çarpıtan her türlü temelsiz boş inançları

beslemekle kalmamakta; bütün bu inançları önceki sömürü toplumlarından daha yoğun biçimde sömürsünü meşrulaştıran, sınıflar arasındaki farklılıkları ve sömürüyü örten, emekçilerin sınıflar mücadelesini parçalayıp etkisizleştiren etkili bir ideolojik araç olarak da kullanmaktadır.

Demek oluyor ki din, bu yönüyle sömürü ve baskının her türünün geçerli olduğu gayri insani bir dünyanın bir genel teorisidir ve kökleri sömürücü toplum yapısındadır ve bu koşulları kaçınılmaz, değiştirilemez, dahası haklı ve meşru gösteren yabancılaştırıcı bir bilinç biçimidir. Mantıktan daha çok, inanç ve dogmalara dayandığı, kutsallaştırıldığı ve sınırsız bir coşkuya, kendini adamışlığa dayandığı için mücadele edilmesi, etkisiz kılınması son derece zordur ve bunun için derin bir kavrayış ve büyük ustalık gerektirir.

NE YAPMALI NASIL DAVRANMALI?

Tarih boyunca bütün sömürücü sınıflar, dini, hep ezilen, sömürülen kitlelerin bilinç düzeylerini düşük tutmak, bilinçlenmelerini engellemek ve sömürülerini meşrulaştırmak için kullanmışlardır. Burjuva sınıfı da çağımızda dini bu bağlamda müthiş etkili bir ideolojik-politik araç olarak kullanmakta; işçi sınıfını ve emekçileri, kendi gerçek sınıf çıkarlarını öğrenmekten, sınıflar mücadelesine girerek sömürüyü karşı örgütlenip savaştan alıkoymak ve onları kapitalist düzenle uyum içinde örgütsüz ve korkak bir ücret kölesi, bir müşteri, hep günün birinde köşeyi dönme hayalleri kuran bireyler haline getirmek ve öyle tutmak için dinden yararlanmaktadır. Komünistler, din karşısındaki politikalarını bütün bu çözümlemeler ışığında şekillendirirler. Onlar, gerçekliğin doğru bilgisi olmadan, gerçekliğe doğru müdahalede bulunulamayacağı, var olanın, olması gerekenin değiştirilemeyeceği inancındadırlar. Dinin toplumsal yaşamdaki derin köklerini hesaba

katmadan, onun toplumsal yaşam ve toplumsal bilinçteki etkilerini incelemekten din karşısında, küçük burjuva radikalleri gibi anarşizan bir tavır almak, dine karşı Donkişot'ça cepheden savaş açmak komünistlere tarih boyunca hep yabancı kalmıştır. "Kahrolsun kilise, kahrolsun din!" naralarıyla dine karşı savaş açan radikalleri Engels: "Dinin toplumsal yaşamdaki derin köklerini hesaba katmadan, dine karşı bu tarzda savaş açan bu ahmaklar bilmiyorlar ki bu tutumlarıyla dini geriletmek şöyle dursun, dinsel gericiliği güçlendirip azgınlıktan başka bir sonuç elde edemeyeceklerdir."

Düşülecek ikinci bir yanlış ise ideolojik ve politik donanımı yetersiz olan kadro ve çevrelerde yaygın olan devrimci kitle çalışmalarında "İslamîyette, Hristiyanlıkta, Alevilikte... yer alan adaletli, eşitlikçi, zalimlere karşı olan, insanı vicdanlı olmaya çağırın unsurlardan yararlanmak anlayışıdır. Bu, yalnızca sosyalizmi tanınmaz hale getirmekle kalmaz, aynı dindar kesimlerde yeşeren anti-kapitalist ve düzen karşıtı muhalefeti de etkisiz hale getirir.

Öyleyse komünistlerin din karşısındaki politika ve ajitasyonlarını hangi temel ilkelere dayandırmaları gerekir? Daha sonraki yazılarda bu sorunu daha ayrıntılı biçimde ve Türkiye gerçekliğini de incelerken ortaya koymak üzere şimdilik şu ilkeleri sıralayabiliriz:

- Komünistler ve işçi sınıfının devrimci partisi; herkesin tam bir vicdan ve inanç özgürlüğünden yanadırlar. Herkes istediği dini ve mezhebi seçme özgürlüğüne, dilediği gibi ibadet etme, inancını yaşama özgürlüğüne ya da hiçbir dini benimsememe, ateist olma ve düşüncelerini açıklama ve yayma özgürlüğüne sahip olmalıdır.

- Devlet katında hiçbir din veya inanç ayrıcalıklı bir konumda değildir. Devlet, bütün inançlara ve inanmayanlara eşit mesafede durmalıdır. Hiçbir dini, hiçbir inancı veya cemaati açık veya örtülü biçimde, maddi veya ideolojik yönden destekleyemez. Kimin neye inanıp

neye inanacağına, nasıl ve nerede ibadet edeceğine, ibadet şeklinin ve tapınağının nasıl olması gerektiğine karar veremez. Ancak çoğunlukta olan inanç gruplarının azınlıkta olan gruplara baskı yapmalarına, inançlarını aşağılamalarına izin vermez.

- Sosyalist toplum, din kurumlarıyla devlet kurumlarını kesin olarak birbirinden ayıracak, bütün yurttaşların inanç özgürlüğünü engelsizce yaşayabilmelerini, dini ayin ve ibadetlerini özgürce sürdürebilmelerini anayasayla güvence altına alınır.

- Eğitim sistemi, dinsel etkilerden ve dogmalardan uzak olarak, bilimsel, katılımcı, demokratik, laik ve tam bir özgür tartışma temelinde örgütlenir. En önemli üretici güçlerden biri olan bilimin de özgür, bilimsel tartışma ve özerklik ortamında gelişebilmesi için her türlü önlem alınır.

Açıktır ki komünistler, materyalisttirler; doğaüstü, fizik ötesi hiçbir güce inanmazlar ve dünyayı açıklamak ve yorumlamak için hiçbir doğaüstü kavrama ihtiyaç duymazlar. Komünistlerin görüş ve politikalarının herhangi bir din ve mezheple bağdaşması olanaksızdır; çünkü bu görüşler tanrıtanımaz karakterdedir. Devrimciler; evrene, doğaya, topluma ve insanın kendisine, diyalektik ve tarihsel materyalist yöntemin sağladığı bilimsel kavrayışla bakarlal. Yani gerçekliği gerçeklikle, olayları olaylarla, düşünceleri o düşünceye yol açan koşullarla açıklarlal. Ve bu bilimsel doğrularla donanmış olarak gerçekliğe doğru müdahale ederler ve onu olması gereken yönde değiştirebilme gücünü kazanırlal. Açıklamalarında "Tanrının var olduğu" gibi bir hipoteze gereksinim duymadıkları gibi, tersine bu inancın varlık nedenini nesnel gerçekliğe dayanarak bilimsel açıklığa kavuştururlal.

Ne var ki bu durumdan, komünistlerin devrimci partisinin mücadelesinde ve izlediği politikalarda inançlı emekçi sınıf kardeşlerinin dini görüşlerinin ortak mücadeleyi olanaksız kıla-

çağı, komünistlerin inançlı insanlarla güç ve eylem birliğine giremeyeceği sonucu kesinlikle çıkarılamaz. Tam tersine devrimci partinin bu alandaki tüm politikası, dindar emekçiler başta olmak üzere, antikapitalist ve/veya düzen karşıtı ezilen tüm inanç gruplarını da sınıf mücadelesi içine çekmeye yöneliktir.

Ayrıca dindar bir işçi, bu dünyadaki yaşamı yaşanabilir hale getirmek için sınıf kardeşleriyle birlik olup ortak mücadeleye girmişse onun inançları ile pratiği arasındaki çelişki kendi içinde yaşaması gereken verimli ve üretken bir çelişkidir. Hele işyerindeki sendikal mücadelelerde yakından izledikleri komünistlerin yiğitliği, dürüstlüğü, sağlamlığı, patron karşısında boyun eğmezliği, çeşitli etnisiteden ve inançtan emekçileri devrimci mücadeleye kazanmakta atılacak en önemli adımdır. İnanç farklılıkları sınıf mücadelesi içinde yer almaya kesinlikle engel değildir ve devrimciler, tutarsız ve aceleci davranışlarla bu farklılığın birer engel olarak karşımıza çıkmasına izin veremezler.

Lenin'in dediği gibi : “Ezilen sınıfın yeryüzü cennetine ulaşmak için verdiği gerçekten devrimci mücadele içindeki birliği, bize göre, işçilerin, gökyüzü cenneti konusundaki inançlarının birliğinden çok daha önemlidir.” Ayrıca 150- 200 yıllık devrimci pratiğimiz göstermiştir ki sosyalist devrimci hareket güç kazandıkça çok sayıda dindar insan kendi inancını yeni baştan yorumlayarak sosyalizme ve sosyalistlere yakınlaşmakta ve devrimcilerle işbirliğine girmekten çekinmemektedirler. Özellikle Latin Amerika'da kimi rahipler öncülüğünde şekillenen ve devrimcilerle omuz omuza savaşan kurtuluşçu teoloji ve bu hareketin gerilla hareketleri ile ilişkileri buna çarpıcı bir örnektir.

Son olarak bir noktayı altını çizerek yeniden vurgulayalım: Daha önce belirttiğimiz gibi, din ve vicdan özgürlüğü, tanrıya inanmama özgürlüğünü de kapsar. Bu demektir ki bilimsel dünya görüşünü ve onun doğal bir sonucu olan ateizmi (tanrı tanımazlığı) aktif olarak temsil

etme ve bu görüşü yaygınlaştırma özgürlüğü, devrimciler açısından önemlidir. Gerçekliğin gerçeklik karşıtı, yanılsamalı bir açıklaması demek olan dinsel dünya görüşünün toplumsal etkisinin kırılması, bunun yerini bilimsel dünya görüşünün alması son derece önemlidir. Materyalist tanrıtanımaz görüş, ne denli yaygınlaşıp kökleşirse insan soyunun kendi kaderini kendi eline alması, yeryüzünü yaşanası bir cennete dönüştürmesi o derece kolay ve kalıcı olacaktır. Ne var ki bu konuda şu üç düşünceyi hiç gör ardı etmemek gerekir:

- Dindar kimselerin duygularını yaralama-maya aşırı özen gösterilmelidir.

- Sosyalizmi gerçekleştirerek, kapitalist sömürü ve baskı aygıtını yok ederek emekçilerin kaderini kendi ellerine vermeden boş inançların toplumsal köklerini propaganda ve ajitasyonlarla kurutmak olanaksızdır. Bu dünya için örgütlü mücadeleye girmek, dindar emekçileri boş inançlardan koparacak süreci hızlandırır; sosyalist toplumun kurulması süreci ise adım adım dinin maddi dayanaklarını ortadan kaldıracaktır. Ve bu sürece mutlaka bilimsel dünya görüşünün benimsetilmesi çalışmaları sistemli olarak eşlik etmelidir.

- Ne var ki toplumsal-ekonomik dayanaklarını yitirseler bile ahlak gibi, din gibi, gelenek gibi, hukuk gibi üst yapı kurumları hemen ortadan kalkmazlar; inatçıdırlar, direngendirler, etkilerini uzun süre devam ettirirler. Ayrıca emperyalist-kapitalist sistem var olduğu sürece, yani sosyalizm yeryüzünün bütününde yerleşip kökleşmedikçe burjuvazi ve emperyalist gerici-lik; dinleri, inançları ve dini kurumları mutlaka sosyalizmi yıkmak, sosyalist mücadelenin önünü kesmek ve kendi ömrünü uzatmak için kullanmayı sürdürecektir.

Pozitivizm ve Diyalektik Materyalizm

—N. Fırat

Ayдынланma düşüncesinin 18. Yüzyıldaki temsilcileri ansiklopedistler*, gerek Berkeley idealizmine karşı, gerekse de birçok alanda dinsel ideolojilere karşı, bilimsel bilginin üstünlüğünü kanıtlama uğraşındaydılar. Bu mücadele sürecinin kazanı olarak Aydınlanma düşüncesinin, dinsel ideolojiler karşısındaki zaferi, burjuva devrimlerini muştuluyordu.

1848 devrimleri ile beraber proletaryanın, Avrupada eş zamanlı olarak tarih sahnesine çıkışı, Aydınlanma ile dinsel ideolojiler karşısında zafer kazanmış burjuvaziyi oldukça korkuttu. Marx'ın manifestoda betimlediği komünizm hayaleti, Avrupa üzerinde dolaşırken ürkek burjuvazi, iktidarını korumak ve garantilemek için dinsel ideolojilerle ittifakı şatafatlı törenlerle ilan etti.

Burjuvazinin devrimciyken sarılmaktan çekinmediği materyalist düşünce, yerini yeni bir tür idealizme bırakmalıydı. Zaten feodalizme karşı savaşta “bilimsel bilginin” yansız ve çıkarandan arındırılmış olduğu iddiası az çok şekillenmişti. Bu anlayışa göre bilimsel düşünce, salt görünenle, olgularla yetinmeli ve bilimsel gelişmelerin tarihi yeni baştan yazılmalıydı. Bu çerçevede salt görünenle yetinmeye razı olacak olgularla sınırlı bir ideolojiye ihtiyaç duyuluyordu. Deneyciliğin babası sayılan, Kopernick devrimine(1) karşı çıkmış, Kopernick ve iddiaları “halkın sağduyusunu zorluyor” diyen bir Bacon, Newton ve Galileo'nun yanı başına konularak yeni bir bilim tarihi ve ideolojisi yazıl-

maya çalışıldı. Newton ve Galileo'nun teoremlerinin, kendinden önceki bilimsel devrimlerle bağları kopartılarak, deney ve gözlem yoluyla elde edilmiş önermeler olarak kavratılmaya çalışıldı.

Günümüz dünyasında da halen birçok devamcısı, temsilcisi olan Bacon, gözlemlenebilen, deneyimlenebilen şeylere itibar etmek gerektiğini savunarak, tek tek olguları yüceltmek suretiyle bir tür olgu fetişizmi yaratmış oluyordu. Bu çerçevede geliştirilen mekanik nedensellik anlayışı, olgulara, çok sayıda deneye, çok sayıda gözleme ve bunlardan çıkarılan teoremlere ve yine bu teoremlerin deney yoluyla ispatlanmasına dayanmaktaydı. Bir tür tümevarım olarak adlandırılan bu anlayışa göre bilimsel önermeler ilkin, pozitif, yani olumlabilir olabilmeliydi, ikincisiyse mantıksal olabilmeliydi. Mantıksal olmayan hiç bir önerme kabul göremezdi. Diyalektik düşüncenin savunduğu sürekli hareket ve çelişkinin yerine, sabit ve durağan bir şey olarak kavranan olguların yüceltilmesi, mekanik nedensellik anlayışının yani pozitivizmin temel kavramı haline geliyordu.

Burjuvazinin dinsel gericilikle ittifakının, bilimler alanındaki bir yansıması olan pozitivizm, bilimler dünyası ile inançların dünyası arasında bir suç ortaklığı yaratma çabasındır. Son tahlilde bir tür inanma sistemini çağrıştıran, garip bir bilgiler, inançlar, hurafeler ittifakı ile somutlanan bir çıkar ilişkisinin varlığı söz konusudur. Dünya ya da doğa bizim isteğimi-

ze, bizim çıkarımıza göre davranmalı iddiasının felsefi dayanağıdır. Pozitivizm, modern bilimlerin bir çıkarlar sisteminden asla bağımsız olamayacağı iddiasını, Kantçı felsefeyle bağlar kurarak bilme yetisinin bir çıkar ve iktidar ilişkisinin dışında olduğu iddiasıyla davranır.”Bilim insanlarının kendiliğinden felsefesi” olarak da tanımlanabilecek bu duruş aslen ideolojiktir.

Daha ileriki kısımlarda daha net olarak görebileceğimiz gibi yeni bir tür tanrıbilim olarak da görülebilecek pozitivizmin güçlendirilmiş versiyonları, örneğin Viyana okulu olarak da adlandırılan mantıkçı pozitivizm, köklerini mekanik materyalist Ansiklopedist’ ler de değil de nesnel idealist kampta yer alan, Aquino’lu Thomas’da bulur. Aquinolu Thomas’ın temel felsefesi, ” inanmak için bilmek gerekir” iddiası halen bugünde katolik kilisesinin temel düsturudur. Thomas d’ Aquino’ ya göre “doğrunun” iki kriteri vardır. Birincisi bir önermenin mantıksal sonuçlarının felsefi genelliklerden mantık yoluyla türetilebileceği iddiasıdır. Daha sonra söz konusu önermenin mantıksal sonuçlarının deneyim tarafından doğrulanabileceği iddiasıdır. Pozitivizmin temelleri bu iki önermede gizlidir. Pozitivist kampta “Mach” gibi “Avenarius” gibi öznel idealistlerin savunularının, materyalizm karşısında zorlanması, “Viyana okulunun” öznel idealizmden, nesnel idealizme doğru yol almasını gerektirmiştir. Nesnel idealizmin ana tezlerinin bilimsel faaliyete öncelik verir oluşu onun materyalizme yaklaştığı gibi tuhaf teoremlere neden olmuştur. Günümüzde birçoklarının iddia ettiği gibi Pozitivizmin, materyalizmle yol arkadaşlığı bir yanılsamadır. Materyalizmi, yeni öğrenme aşamasındaki bir öğrenci ya da okuyucu benzerlik bulabilir, ancak somut olarak söylemek gerekir ki sadece görüneni benimsemek ve sadece olgulara bakmaya razı olmak materyalistlerin işi olamaz. Diğer yandan nesnel idealizmin temel önermelerine göre; mantıksal olmayan, herhangi bir matematiksel önerme, bilimsel olamaz ya da mantığın sınırlarını zorlayan “devrim” ben-

zeri toplumsal durumlar, mantıksal olmadığı ve deneyimlenmesine de pek sık rastlanmadığı için mümkün durumlar değildirler. Mantık kavramının düşünceye kılavuzluk edecek doğruluk ve hakikat ölçütleri ürettiğini varsaydığımızda şu tür bir sorunla karşılaşırız. Üretici güçlerin gelişme düzeyi bizim edindiğimiz bilgi birikimi teknik vs. bizim düşünme biçimimizi belirler. Bu nedenden dolayı bugün mantıksal görünen bir önerme, gelecekte bilimsel bilginin ışığında yanlışlanabilir. Bu nedenle görece bir kavram olarak mantık, bilginin doğruluğunu değil, bilginin doğruluğunu ifade eden düşünce ve kavramların kendi içsel bütünlüğünün doğruluğunu inceler. Böylece mantıksal olarak doğru olan bilgi ve bilim anlamında yanlış olabilir. Örneğin Kopernik’ in önermesi de mantıksal değildi. Güneş ve ayın dünyanın etrafında dolaşıyor olması, çıplak gözle bakıldığında dünya ve ayın güneş etrafında dolanıyor oluşuna oranla daha mantıksal bir önermedir. Ayrıca mantık denen sürecin, verili üretim ilişkilerindeki egemen eğilim tarafından şekillendirildiğini göz önünde tutmak zorundayız. Bu nedenle de her mantıksal önermenin bilimsel olma şansı yoktur.

Ayrıca pozitivizm, diyalektik materyalizme karşı verdiği savaşı galibiyete dönüştürmek için diyalektik ve tarihsel materyalizmi, kaba mekanik bir materyalizme indirgemeye pek heveslidir. Pozitivizm, olgulara verdiği önem üzerinden kendisini materyalizmle eşdeğer sayar. Materyalizmle kurduğu ilişki üzerinden de kendi amprik yöntemini diyalektik materyalizme karşı dayatır. Hatta “Viyana çevresinin” kurucularından Philippe Frank, mantıkçı-ampirizmin formülasyonlarını öne sürerken kendisini de materyalist ilan etmiştir, ancak bu konuda Lenin’in Ampiriokritisizm’ de (sayfa 178.) Frank’ la yaptığı tartışmaya bir an için dönmekte yarar vardır. Philippe Frank’ın iddiasına göre “teorik doğa bilimlerinin (süredurum yasası, enerjinin sakınımı kanununun vb.) en genel ilkelerinin çoğunun kökeninin görgücülük mü yoksa önselcilik mi olduğunu söylemek çok

güçtür. Bunlar ne biri ne ötekidir. Bunlar insanın keyfine bağlı salt saymaca(itibari) önermelerdir.”(2) görüşünü savunurken Lenin’in itirazı gerçekten şaşırtıcıdır. Lenin bu iddialara karşın asıl olan nedir sorusunu sorar ve Engels’in Klasik Alman Felsefesinin Sonu kitabından alıntı yaparak filozofların hangi kampta yer aldıklarını deklare etmelerinin bir önemi yoktur. Onlar yapıtlarında neyi birincil aldıklarına göre sınıflanabilirler alıntısını tekrarlar. Evet, Lenin’e ve Engels’e göre bir filozof kendisini materyalist kampta görebilir ve oradan materyalist olduğuna dair pek çok iddiada bulunabilir. Ancak Frank’ın yaptığı gibi birincil aldığınız şey, insanın “keyfiyet”i, ise materyalist kampta işiniz olamaz. Devam edecek olursak teorik doğa bilimlerinin saptanma yönteminin “iradi”ya da öznel olduğunu söylemek, idealist yaklaşımın her zaman savuna geldiği bir anlayıştır. Diğer yandan bilim ideoloji ekseninde yürüyen mücadele hattının öznel olduğu nitelemesi bilimsel mücadeleler tarihine haksızlıktır. Kopernik’in bir ilahiyatçı olduğunu görmezden gelerek yapılan bu saptama öznelir. Ayrıca da Newton’a Galileo’ye de haksızlıktır. Aslında Frank’ın bu yaklaşımı, tüm bilim tarihini yeni baştan ideolojik olarak keyfiyet üzerinde yeniden kurmaktır. Ayrıca materyalistlere göre hiçbir bilimsel önerme öznel iradeden ve/veya salt “deneyden” türetilmez. Elinizde bilimsel bir teoriniz yoksa tek tek olgulardan ve/veya deneyden bir sonuç elde edemezsiniz. Pozitivizm eleştirilerine giriş 1** bir de yazdığımız gibi tekrar edecek olursak, bilimsel önermeler, matematiksel olarak ispatlandıkları ölçüde değerlidirler. Bu ispat, deneysel değil, teorik ya da matematiksel bir ispattır. Çünkü matematiksel işlemlerin nesnellikle bir bağlantısı, yakınlığı olmasaydı, matematiğin pratiğe yönelik uygulanabilirliği de söz konusu olamazdı. Bundan dolayıdır ki, bilimsel önermenin teknolojik bir açılımı sağlaması amacıyla “deney” gündeme gelir ve o önermenin bu yolla yaygınlaşması sağlanmış olur.

Philippe Frank, 1949 yılında yazdığı modern fizik ve felsefe başlığı altında toparlanan yedi makalesinde, Lenin’in eleştirilerini 1920’li yıllarda fark ettiğini söyleyecek ve Sovyetler Birliği’nin resmi felsefesi olan diyalektik materyalizmi, mantıkçı pozitivizmle yakınlaştırmaya çalışacaktır. Viyana okuluna yöneltilen idealizm eleştirilerinin haksızlık olduğunu söyleyerek kendince ortak bulduğu noktaları sıralamaktadır; ‘1-Bilim materyalist olmalı ama mekanistik değil, 2-Bir önermenin doğruluk kriteri, önermenin fiili yaşamda doğrulanmasıdır ki bu, somut doğruluk öğretisidir. 3-Bilimsel önermeler bu önermelerin yalnız bilimin önceki aşamalarına özgü önermelerle olan mantıksal bağları çerçevesinde kavranmaya çalışılmalıdır. Bu nedensel bağlar bilim sosyolojisi denen özel bir olgular bilimi sayesinde saptanır.”(3)

Frank’ın önermelerini tek tek inceleyecek olursak Diamat ile arasındaki yakınlık ya da uzaklığı daha net ifade edebiliriz.

Birinci önermenin genel bir önerme olması ve doğrulanabilirliğinin kendinden sonraki önermelerle ilgisi olmadığından dolayı kendi başına ele alınmalıdır. Bu anlamda bilim alanında ortaya atılan teoremler ya da önermeler kendinden önceki teoremlerle yürüttükleri tartışma üzerinden şekillenirler. Bu süreçte önceki önermenin devamı olarak ya da onun eksik bıraktığı normlar üzerinden teoremler üretilebilir, bazen da o önerme, kendinden önceki önermelerle bir kopuş yaşamak durumunda kalabilir. Ancak var olan problematik, her zaman kendinden önceki önermenin uygunluğunu yeniden ele almak zorundadır. Bu nedenle bilimsel önermeler, ideolojiden, bilime doğru bir yolculuğun taşıyıcı unsurlarıdır. Frank’ın birinci önermesinin birçok materyalist ya da Marksist tarafından safiyaneye bir biçimde doğru kabul edildiği vaka olmasına karşın birinci önerme, bir iradeyi öznel bir çabayı ifade ettiği ölçüde kendi başına hiç bir şey ifade etmez, bu önerme Frank’ı materyalist yapmaya yetmez. Birinci önerme ayrıca anlamsız bir önermedir. Frank, burada felsefenin konusu

ile bilimin konusunu karıştırmaktadır, bilimin konusu zaten materyalisttir, materyalist olmayan şey ise bilim insanının kendisidir. Bundan dolayıdır ki bu bilim insanları, bilimsel alanda bir yerlerde tıkanıklıkları zaman felsefe yapma ihtiyacı duyarlar, muhtemelen de başvurdıkları felsefe yine birçok verili durumdan hatırlanacağı üzere, idealizmin bugünkü temsilcisi pozitivizm olacaktır. İşte bu nedenlerden, bilimsel önermeler, materyalist olmalı tezi, anlamsız bir temennidir. Bilimsel önermeler ile ideolojik önermeleri ayırt edemediğimiz zaman bilimin materyalist olması gerektiği tezini yineler dururuz. Diğer yandan Frank, birinci önermesini açıklarken Diamat'ın yetersizliğini, Diamat' la metafizik materyalizmi eşleyerek kanıtlama uğraşına girer. Diamat'ın bilim ilkelerinin objektif karakterini vurgulamasını yetersiz görerek, bu yetersizlik noktasında onun kendine özgü sonuçlarının gerçekleştiremeyeceğini savunur.

Frank, Materyalizmi yanlış kavrayınca onun derin objektivitesini görmesi de olanaksızlaşıyor. Bilimsel teoriler, veya araştırma programları, bilim insanlarının kararlarının sonucu değil, bilimsel pratiğin sonucu olarak gelişirler ya da bata çıka, tabiri caizse el yordamıyla ilerlerler. Bilimsel pratik, belirli bir toplumda, o topluma uygun bir rol veya fonksiyon icra etmesi ölçeğinde özerk bir pratik olarak varlık kazanır. Bu nedenle de Frank, bu özerk alanın “zihinsel bir özel alan” olduğu vargısına ulaşıyor. Devam edecek olursak, Materyalistlere göre teoriler, düşünceler dünyasında özerk biçimde yer almazlar. Bilimsel teoriler, reel objektif bilimsel pratiği kısmen şekillendirirler. Bu pratik süreç dönüşüme ve yeni teoriler üretmeye elverişli bir pratiktir. Daha da önemlisi teorilerle dünya arasındaki bağ zihinsel bir dünya aracılığıyla değil bilimsel pratik vasıtasıyla kurulur. Eğer böyleyse bilimsel pratik alanında keyfiyete, öznelliğe yer yoktur. Frank yanlış anlamaya devam ediyor kendi mantıksal pozitivizmi ile bağlar kurmak için materyalizmin bu objektif bakışının sadece görünenle yetineceğini iddia

ediyor. Yani sürekli bir keyfiyet arıyor. Bilimsel faaliyetin, tek tek bilim insanlarının iradesinden, keyfiyetinden bağımsız olabileceğini kavrayamıyor. Materyalizmin bilimsel faaliyet içindeki tüm subjektif unsurları dışlama özelliği yanlış anlaşılıyor.

İkinci önermeye bakacak olursak burada denilmektedir ki bir önermenin doğruluk kriteri fiili yaşamda doğrulanmasıdır. Frank, buna da “somut doğruluk” öğretisi adını vermektedir.

İkinci önermede de materyalizmi eksik kavramışsak bize sorunlu görünmeyebilir. Çoğu zaman doğrularız da; örneğin Frank'a göre Ekim devrimi, Marx'ın teorisinin doğrulanması olabilir. Sosyalizmin Sovyetlerdeki yenilgisi de doğrulanmaması anlamına geleceği içinde bilimsel sosyalizm, somut olarak doğrulanmayan bir teoridir demek durumunda kalırız. Bu nedenle de pozitivizmin, Marksizmin içine girdiği bu somut doğruluk hikayesini çözmek zorundayız. Marksizm'in birçok eğiliminin pozitivistleşmesi somut doğruluk hikayesindedir bizce

Bir önermenin somut gündelik yaşamda doğrulanamıyor oluşu o önermenin geçersizliğini göstermez. Kopernik devrimine dönecek olursak; Kopernik'in kule argümanı dediği teorik önermeyi yeniden ele alalım.” Kule argümanına göre dünya kendi eksenini etrafında dönüyor ise bu durumda dünya üzerindeki her herhangi bir cisim, ikinci bir cisme doğru önemli bir uzaklığı kat edecek demektir. Eğer bir taş hareket eden bir dünyaya inşa edilen bir kulenin tepesinden bırakılırsa doğal hareketini sürdürecektir dünyanın merkezine doğru düşecektir. O bunu yaparken dönüşünden dolayı dünyanın hareketini paylaşıyor olacaktır. Neticede taş dünyanın yüzeyine ulaştığı zaman, kule taşın aşağı doğru yolculuğunun başlangıcında işgal ettiği konumdan çıkmış bulunacaktır. Bu nedenle de taş kulenin ayağının biraz ötesine düşmelidir. Fakat bu durum uygulamada vuku bulmaz. Taş kulenin dibine çarpar. Bundan da dünyanın kendi

ekseni üzerinde dönmüyor olacağı sonucu ortaya çıkar. Buna göre Kopernick'in teorisi, somut olarak doğrulanamamaktadır bundan dolayı geçersizdir diyebiliriz.”(4) Peki Kopernick'in teorisi çöpe mi atılmak zorundadır. Bugün biliyoruz ki matematiksel olarak bu teorinin eksikleri giderilmiş, bu teoriye göre dünya yeniden yorumlanmıştır. Bugün elde bulunan teknolojik olanaklar birçok bilimsel teorik önermenin deneysel olarak ispatını sağlayamayabilir, bu durumda bu teorilerden vazgeçmiyorsak eğer Frank'ın önermesi bir kandırmacadan öteye geçemez. Daha farklı bir örnek verecek olursak hayatının ilk yıllarında Newton'un çekim teorisi, ayın yörüngesiyle ilgili gözlemlerde somut olarak doğrulanamamıştı. Newton'un son yıllarında yine aynı teorinin Merkür gezegeninin yörüngesinin detayları ile uyuşmadığı biliniyordu. Ancak buna rağmen bu teoremlerden vazgeçilmedi. Demek ki “somut doğruluk teorisi” işe yaramazdır. Bir şey doğrulanamıyorsa, yanlıştır tezi hiçbir zaman bilimsel bir önerme değildir.

Diğer yandan Frank, somut doğruluk teorisi ile Lenin'in felsefeyle bilim arasında ayrıcalıklı bir bağlantı olarak adlandırdığı “maddeci nesnellik” tezini kendi “somut doğrulama” ilkesiyle özdeşleştirmek vasıtasıyla ortaklaşa bir bağ kurma ve bağ kurarken de Diamat'ın yeterliliğini gösterme çabasına girişiyor.

Lenin' in ampiristlerle tartışma yürütürken söylediği şeye dikkat etmek gerekir. Lenin' e göre bilimsel pratik, anti-ampiriktir. Teorinin belirleyici rolü olmaksızın bilimsel bir pratikten söz edilemez der.

Bu kavramsal düzeyi daha önce pozitivizm eleştirileri bir de somutladığımız gibi tekrarlırsak ; “devrimci teori olmadan devrimci hareket olmaz” Aslında bu yaklaşım net bir şekilde şunu açıklar elinizde bir teoriniz yoksa tek tek ampirik olgularla istediğiniz kadar uğraşın herhangi bir sonuca ulaşamazsınız demektedir. Diğer yandan Lenin, pratik süreçleri

doğru kavramak için onun varlığının değerini küçümsemeksizin pratik sürecin hakkını verir. Burada yine Lenin'in somut durumun somut analizi ifadesi var olan gerçekliğe hiçbir biçimde arkamızı dönmeksizin ama ona teslim olmaksızın, taktiksel adımların farklılaşabileceğini anlatmasıdır. Bir zamanlar, Lenin'in “İki Taktik”** adlı kitabı ile “Nisan Tezleri” arasında bir çelişki arayanlar, Lenin'in pratik süreçten dolayı tezlerini revize ettiğine inanırlardı. Ancak İki Taktik de taktik olmayan şeyin temel teorik önermenin, proletaryanın öncülüğü ve hegemonyası olduğunu gözden kaçırmışlardı. Bu anlamda Lenin, ne ampirizme düşer nede teorisizme; Frank'ın eğip bükmeye çalıştığı Lenin, onun gibiler karşısında sapasağlam ayakta durmaktadır. Frank'ın, Lenin karşısında dağılan “ErnestMach'ın öznel idealizminin” yerine nesnel idealizmi koyma çabası anlamsız ve sonuçsuz bir çabadır. Bu anlamda yakınlık kurmayan isteyenler sonuçta kendileri bilir, ancak Frank'ın önermelerinin Mach'cı ampirizmin yeniden yorumlanmasından öte bir şey olmadığı anlaşılmalıdır.

Son şıka da bakacak olursak Frank'ın önermesi bilimsel önermelerin nasıl şekillenmesi gerektiği noktasında bize herhangi bir ölçüt vermez. Tam tersine pragmatik bir yaklaşımla, bilim felsefesinden kaçma çabası ve bilimsel mücadelelerin tarihinin üstünü örtme derdi olarak görülmelidir.

Frank, bir diğer makalesinde ise, Kuantum fiziğindeki gelişmelerin kendi fikrini doğruladığını kanıtlama çabasına girişir. Lenin'in 1908'de Materyalizm ve Ampiriokritisizm' de “keyfiyet” üzerinden kendisine yönelttiği “öznel idealizm” eleştirilerini, Kuantum fiziğinin idealist yorumları ile birleştirerek tekrardan karşılama gayretkeşliğine yönelir. Diamat'la kurmaya çalıştığı ilişkide olabildiğince kendini materyalist sayan bir dil tutturmaya çalışırken, sonuç olarak nesnel idealist kampta yer alan Frank, Kuantum fiziğinin idealist yorumuyla da, yeniden “geçmişte bıraktım dediği” öznel idealizmin

yollarına gül döker. Determinizm kavramından indeterminizme doğru bir yolculuğa çıkmaya çalışıyor; “Her fiziksel yasanın biçimi, fiziksel sistemin durumunu betimlemek(resmetmek) için kullanılan değişkenlere, bu değişkenlerin neler ve nasıl olduğuna bağlıdır. Belli bir fenomenler alanı, kimi değişkenler çerçevesinde determinist yasalara uyum gösterirken başka bir değişkenler açısından hiç de determinist davranmayabilir.”(5) demektedir. Bu tezi ileri sürdükten sonrada Ernest Mach’ın görüşlerinin geçerli olduğunu bunun da Niels Bohr’un 1936’da Kopenhagen’da ileri sürdüğü formüller ile doğrulandığını iddia etmektedir; “Tanecik kimi zaman sadece belli bir konuma sahip, kimi zaman sadece belli bir hıza sahip olan tanecik biçiminde ortaya çıkar”(6) denmekteydi. Ayrıca Bohr’a göre ölçme sistemi bozuyordu. Bu tanecik siz onu ölçünceye kadar gerçek olamazdı. Gözlemlenene kadar ölçülemezdi ve yoktu önermesi ile nedenselliğin yerini belirsizliğin aldığını kanıtladığını düşünüyordu.

Maddi dünyanın nesnelliğini reddeden Frank’ın mantıksal pozitivizminin, determinist ve materyalist olma şansı yoktur. Diyalektik materyalizm, çok net bir şekilde dünyayı duyularımın algılarım, ancak dünya benim duyularımdan bağımsız olarak vardır önermesi ile diğer anlayışlardan net olarak ayrılır.

Mantıksal pozitivizmin, yeni dönemdeki kalkış noktalarından biri de gözlemlene eyleminin keyfi olduğu iddiasıdır. Aslında bu tür iddialar, yirminci yüzyılın başlarında çürütülmüştür. Gözlemlene eylemi, gözlerimizin bir dış kaynaktan gelen ışık ve ışık dalgaları (fotonlar) biçiminde enerji aldığı anlamına gelir. Burada Materyalizm ve Ampiriokritisizm’in 50. Sayfasına dönecek olursak ; “Eğer renk yalnızca retinaya bağlı bir duyumsa (doğa bilimlerinin sizi kabul etmeye zorladığı gibi), o takdirde retina üzerine düşen ışık ışınları renk duyumunu üretir. Bu demektir ki, bizim dışımızda, bizden ve bizim zihnimizden bağımsız olarak, bir madde hareketi vardır, diyelim ki

belirli bir uzunluk ve belirli bir hızda retinaya etki eden eter dalgaları renk duyumunu üretir. Doğa bilimlerinin sorunu ele alışı tastamam budur. Farklı renk duyumlarını, insan retinasının dışında, insanın dışında ve ondan bağımsız olarak varolan ışık dalgalarının farklı boylarıyla açıklar. Bu materyalizmdir: Duyu organlarımız üzerinde etkide bulunan madde, duyumları üretir. Duyumlar, beyine, sinirlere, retinaya vb.ne yani belli bir biçimde örgütlenmiş maddeye bağlıdır. Madde birincildir. Duyum, düşünce, bilinç, belli bir biçimde örgütlenmiş maddenin en üst ürünleridirler. Bunlar genel olarak materyalizmin ve özel olarak da Marx ve Engels’in görüşleridirler.(7) der.

Doğanın bir parçası olan insan soyu da, onun temel dinamiklerinden bağımsız değildir. İnsanın bir madde ile kurduğu gözlemlene ilişkisi, o maddenin varlığını ya da yapısını değiştiren bir sürece evrilmez. Işığın genel hareketinin bir sonucu olan görme ve duyumsama ışık ortadan kalktığında işlevsiz kalacaktır. Yani iddia doğrusu insanın, ışığın olmadığı bir ortamda ışığın yerini alabilecek bir argümana doğal olarak sahip olmasını gerektirir. Bu nedenle fotonların ya da ışık demetinin maddeyi ya da cisimleri etkilemesinden daha farklı ikinci bir etkileme söz konusu değildir.

Böylesi bir felsefe sadece bilimin kendisiyle değil bütün insan deneyimiyle de uyumsuzluk halindedir. Bohr ve Frank’ın savunduğu çerçeve spekülattır. Bilimsel süreçler bu spekülasyonlara rağmen kendi çizdiği materyalist yolda yürümektedir. Erwin Schrödinger, yukarıda anlattığımız Kuantum mekaniğinin idealist yorumlarıyla yaptığı düşünce deneyi ile dalga geçmiştir. Schrödinger’ın kedisi olarak bilinen bu deneye göre gözlemlenmediğimiz sürece kedi ne canlı ne de ölüdür düşüncesine karşın, kedinin canlı ise bizim gözlemimizden bağımsız olarak canlı olduğunu, kedi eğer ölmüşse yine bizim gözlemimizden bağımsız olarak ölü olduğunu ifade etmiştir. Yani gözlemlenmeden önce kedinin ya da radyoaktif maddenin olma-

diği fikri tamamen absürd bir fikir olarak karşı-
mızda durmaktadır.

Ancak kuantum mekaniğinin bu gün güncel
popüler bir söylem olarak sadece Kopenhag
yorumu diyebileceğimiz idealist yorumundan
farklı olarak, Berlin ekolü olarak adlandırılan
materyalist yorumuna yönelik görmezden gel-
me eğilimine karşı bir duruş da sergilemek zo-
runluluktur.

Determinizm meselesine yeniden dönecek
olursak eğer, bu konuda Türkiye'nin tek filozo-
fu sayılan Yılmaz Öner'in eleştirisini dikkate
almak gerekmektedir. Buna göre Pozitivizm
yönelik ciddi eleştirilerde bulunan Yılmaz
Öner geliştirdiği Frank eleştirisinde şöyle de-
mekteydi; "Bizce indeterminist gibi görünen
bir fenomenin determinist köklerini bulma
sorunun çözümü, determine etmeye yetersiz
eski değişkenlerle yeni değişkenler arasındaki
belirsizlik boşluğunu dolduran yeni ilişkilerin
yeni bir felsefe çerçevesinde saptanmasında yat-
maktadır." (8) Yılmaz Öner'in çalışmalarında,
Heisenberg'den etkilenecek başlayan bu yolcu-
luğu, 1970'lerde Sovyet felsefecilerle tanışma-
sı sonrasında "arıza" kavramını benimseyecek
ve pro-determinist diyalektik materyalizm adı
altında bir felsefe oluşturmaya çalışacaktır. An-
cak Yılmaz Öner'in çalışmaları incelendiğinde,
Diamat'ın incelikli bir yorumuna sahip olduğu
görülecektir. Yılmaz Öner'in Sovyet felsefesi-
ne yönelik eleştirisi ise bu yazının konusu ol-
mamakla beraber, Diamat adı altında mantıksal
pozitivizme zaman zaman yaklaşan, zaman za-
man ise mekanistik bir yorumla Lenin'in dediği
gibi "metafizik materyalizme" yönelen sürekli
bir savrulma yaşayan resmi eğilimin eleştirisi-
dir.

Sonuç olarak, bu günkü çağda felsefede,
diğer bilimlerde, bundan iki bin yıl öncesinin
felsefesi kadar taraflıdır. Lenin'in Berkeley'i
Diderot üzerinden mahkum etmesi ne kadar
haklıysa, bu günde Marksizme sızmış bulunan
mantıkçı pozitivizmin de Lenin'e dönerek yeni-

den eleştirilmesi ve mahkum edilmesi zorunlu-
luktur. Çekişmekte olan taraflar Lenin'in dediği
gibi idealizm ve materyalizmdir. Lenin, felsefe-
de sınıf mücadelesini yürütülmesi zorunluluğu
üzerinden Materyalizm ve Ampiriokritisizm'i
yazmıştır. Evet, bugünde felsefe, "teoride sınıf
savaşımıdır." İdealizm, bu gün çok geniş örgüt-
ler sisteminden yararlanarak yığınlar üzerinde
etkinliğini hiç ara vermeden sürdürmektedir.
Buna karşın materyalizmin savunusu, bu gün
de geçmişte olduğu gibi salt akademisyenlere
bırakılarak yapılamaz. Lenin' de, Marks' da,
Engels' de akademisyen değillerdi ancak fel-
sefenin sınıf mücadelesinin bir aracı olduğu
fikrini akıldan çıkarmadan mücadeleyi sürekli
olarak yeniden üretme becerisi gösterdiler.

* (wikipedia) Ansiklopedistler, 1731-1777 yılları arasında
Fransa'da aydınlanma yıllarında Encyclopedie'yi çıkaran ay-
dınlar. 17 ciltlik ansiklopedi, zamanın bütün bilgilerini toplar.
Ansiklopedistler, bir gün dünya uygarlığı topyekun yok olsa ve
insanlık herşeyi yeniden inşa etse, bu ansiklopediye başvuraca-
klardır diye düşünerek bunu yayımlamışlardır.

Ansiklopedistlerin başında 990 madde yazan Diderot var-
dır. D'Alembert, Rousseau, Buffon, Daubenton, Marmontel,
d'Holbach, Bordeu, de Jaucourt, Turgot, Quesnay, Haller,
Condillac, Montesquieu, Necker, Grimm ansiklopediye yazan
düşünür, sanatçı ve bilimcilerdir.

18. yüzyılda ansiklopedistler burjuva devrimleri sırasında
ortaya çıktılar. Otoriterciliğe karşı çıktılar. Newton ve Locke'u
baştaçı ettiler. Bilimcilik, akılcılık, deneycilik şiarları oldu. Hü-
manist, seküler, din dışı, modern bir yazma yöntemi uyguladı-
lar. Mısır, Siyam, Çin gezilerinde bu insanların dindar olma-
yışlarına karşı erdemli olduklarını gördüler. Bütün insanlarda
sağduyu düzeyinde saf bir iman olduğunu keşfettiler. Doğal din
dedikleri buydu.

(1) * * Kopernik devrimi; Pozitivizm Eleştirilerine Gi-
riş 1 de Söz ve Eylem dergisinin 4. Sayısı sh.43-54

(2) Lenin, Materyalizm ve Ampiriokritisizm sh 178 sol
yayınları 2. Baskı

(3) Doğa bilimleri,nde pozitivizm sh. 108 spartaküs ya-
yınları 1. Basım 1985

(4) Alan Chalmers bilim dedikleri sh.106

(5) – (6) doğa bilimlerinde pozitivizm sh.95-96

(7) Lenin, Materyalizm ve Ampiriokritisizm sh. 50

(8) doğa bilimlerinde pozitivizm sh.103

En Büyük Afet Kapitalizmin Kendisidir

Mustafa Ozkan

Karadeniz’de sel olması için ille de dere olmasına gerek yoktur. Dik yamaçlardan oluşan vadiler, aniden yağan yağmurlarla, bırakın dereyi, ırmaklara, şelalelere dönüşür. Hele ki bu yağışlar bir de yaz aylarında oluyorsa bu suyun önünde durmak olanaksızdır. Çünkü toprak kuru ve suya doymamış olduğu için geçirgenliği yoktur, dolayısıyla olduğu gibi akıp gider. Dik yamaçlardan indiği için ise önüne kattığını aşağılara, denize kadar sürükler. Bu durumu hiç uzmanlığımız olmamasına karşın bu yörenin insanı olarak bizler biliriz. Uzmanlığı olanlar da bilir elbette ama derelerin kendisini satan zihniyet, kıyısını köşesini satmaz mı? Öyle de yaparlar. Bunları yaparken de tüm bilimsel verileri hiçe sayıp ciddiye almadan, mahkeme kararlarını yok sayarak, olmadı yasaları değiştirerek her şeyi satışa hazır hale getirirler. Olacaklar olunca da Allahın gazabı diyerek inandıkları en yüce değeri suçlarlar. İnsanın aklına yok yere suçlananın cezası olmaz mı diye soru sormak geliyor.

Yine bilmem kaç yılda bir oluyor bu olaylar, olanlarda da can kaybı olmuyordu, gibi insanı akılsız sayan savunmalar yaparlar; bilmezler mi bilimsel veriler, milyonda bir olasılığın bile önlemine almak gerektiğini bize emreder. Bilmezler mi o veriler elde varken normal bir hukuk sisteminde ölümlü bu tür felaketlerin sorumlusu yöneticiler ve o sorumluların işlediklerinin cinayet olduğunu. Bilirler ya yaptıklarının kılıfı vardır. Çünkü yasalar da onların, mahkemeler de. Siz sıradan bir insan olun da açık kalan kuyunuzda birisinin kıymetli köpeğinin ölümüne

neden olun bakalım dünyayı başınıza yıkmazlar mı? Hayvanları da severiz ama insana da en az hayvan kadar değer verilmesinden doğal bir şey olabilir mi.

Samsun’ da gerçekleşen sel felaketi bu zihniyetin ürünüdür. Yıllardır Yılanlı Dereye çöp atarız, mezbahane atıkları salarız, kenarına şehir çöplerini boşaltırız. Doğal olarak bize kızar Yılanlı Dere ve saldırır ama akacağı yer olduğu için korkutur geçer. Hele bir de mert ırmağıyla birleşti mi güç gösterisi muhteşem olur yağmurla birlikte. Bunu herkes bildiği gibi Belediye Başkanları, Mühendisler Odası, Valiler, Kaymakamlar, Devlet Su İşleri, Şehir planlamacıları v.b kurumlar ve yetkililer de bal gibi bilir. Mühendisler Odası karşı çıkar ama fazla da etkinliği yoktur. Çünkü medyada boy göstermenin yolu güçtür. Gücün kaynağı da para. Paraya sözüm ona bir de itibarlar eklendi mi tadından yenmez. Nasılsa gün gelip felaket olunca, bunlar yapılmasaydı felaket daha büyük olur, deyip sesi çıkabileceklerin yanına eklenen birkaç yandaşa birkaç kuruş sadaka verip birkaç gün de çorba dağıttın mı her şeyi unuttur ve şükreder bizim ülkemizin cefakâr ve aydınlanmasına izin verilmeyen güzel insanları.

Samsun’da onlarca can kaybına mal olan sel felaketinin başlangıcı, cazibe merkezi haline getirilmek istenen bir ilçenin yanlış yapılanmasıyla gündeme gelmiştir. Önceleri cezaevi mahallesindeki insanlara evleri karşılığında TOKİ konutları yapıp borçlandırıldı. Kâr amacı gütmeyen TOKİ, safsatasıyla tanıtılan TOKİ, fazla yer kazanmak için her yeri imara açıp yükselte-

bildiği kadar binaları yükseltirken yerin altına doğru da “Mezar Daireleri” oluşturdu. İki ırmağın birleştiği yeri kafalarına göre düzenleyip ırmakları hizaya sokarak terbiye etmeye kalkıştılar. Bütün Samsun kamuoyunun itirazlarına ve bilim insanlarının öngörülerine karşın her şeyi bildikleri gibi yaptılar. Yılanlı dereye, yukarı yayılmış olan derme çatma gecekonduılara pek dokunmadılar. Çünkü onlar şimdilik fazlaca kâr getirmiyordu. Ama çöpleri oralara döktüler, inşaat artıkları oralardaydı, çevre yolu yapılırken Yılanlı dereyi kendilerince düzenlediler. Kısacası olmaması gereken her şeyi yaptılar. Çünkü bölünmüş yolu olan büyük alışveriş merkezlerine sahip bir ilçe yaratılıyordu. Ballandıra ballandıra anlatılıyordu; çünkü rantlar on, hatta yüz katına çıkacaktı. Bu uğurda insan ölmüş ne anlamı olabilirdi sanki?! Firavunlar Piramitleri yaparken insanlar ölmemiş miydi on binlerce. Şimdi oralar dünya harikası değil miydi?! Velhasıl düzen yine kölecî düzen değil miydi?!

Kutlukent’e doğru da arazi kazanılıyordu. Dağlar delinerek arsa kazanılıp imara açılıyordu. Birkaç yıl önce Soğancılar’ın binasına kayalar çarpmıştı. Ama ondan ders alınmayıp aynı

işlemler sürüyordu. Dere ve derecikler küçük olduğu için üzerleri doldurulup köprüler küçültüldükçe küçültülüyordu. Hatta bazılarının suyu atık su borularına hapsediliyordu. Ama biliniyordu ki günün birinde bu dereler yağmur la ırmak olur her tarafı yok eder. Biliniyordu çünkü yılda birkaç kez oralardan geçmek sorun oluyor. Kışın yağan yağmurlar, toprak nemli olduğu için fazla akışkan olmuyor ama yazın kurağında mutlaka sorun olacaktı, oldu da.

Sonunda Devgeriş (İncirli dere) ağzına bir alışveriş merkezi kurmak akıllarına geldi. Bu dere normal bir dere değil. Yukarısı dik yamaçların birleştiği dar ve kısa bir vadi. Dere olmasa bile yağmur suları kısa sürede metrelerce yüksekliğe erişiyor. Buna karşın vadinin yukarısına setler koydular. Derenin üzerini örtüp kamufle ettiler. Çok güzel binalardan oluşan Samsun’un en sıcak günlerinde bile serin serin esen güzel bir yer oluşturdular. Oysa biliyorlardı kurdukları tuzağın çok cazip ve tehlikeli olduğunu. Bunları hiçe sayarak 8 Haziranda kurdela kesme yarışına girip anlı şanlı açılış yaptılar. Ve reklamlar başladı: “LAVELET Karadeniz’in en güzel Alışveriş Merkezi” sloganıyla. İnsanlar

oraya gitmek için yarışyordu. Özel araçlarıyla gidenlerin dışında dolmuşlar insan taşımaktan yorulur hale gelmişti. Kısacası herkes memnundu!.. Başlarına geleceği bilmeden...

Bu aymazlıklarla gelindi felaket gecesine. 3 Temmuz akşamı Samsun’ da yağmur ve fırtına başladı. Öyle böyle bir fırtına değildi. Televizyon yayınlarının bile kesildiği bir fırtına. Sokaklar dereye dönmüştü yine. Gece yarısına doğru yağmur şiddetini iyice artırdı. Can pazarı yaşıyordu dere kenarlarında. Yılanlı dere mevkiindeki gecekonduda yaşayanlar evlerinden çıkıp kaçmışlardı yüksek yerlere de canları kurtulmuştu. Ama Mert ırmağıyla yılanlı Derenin birleşimindeki TOKİ binalarının bodrum katlarını su basmış, insanlar kaçamadan boğulmuşlardı. Kısacası TOKİ mezarları görevini yapmıştı. Hiç kimse suçu üstlenmiyordu; çocuklarını görebilmek için, çocuklarına mezar olan sulara atlamak için çırpınan annenin feryadından bile utanmadan. O kadıncağıza, “suçlu benim; benim yüzümü, gözümü tırmala, hatta beni lanetle, çünkü bunları bildiğim halde bir

şey yapamadım” diyesi geliyor insanın. Ama sorumlular, “Bu evler olmasaydı daha büyük felaket olurdu” diyor pişkin pişkin. Oysa öyle olmamıştı; Yılanlıdere’deki o beğenmedikleri evlerde hasar vardı ama ölümcül olay yoktu. Kimileri “bodrum katları artık meskene açmayacağız, bu bize ders oldu” diyor aymazlığını ileri götürerek. Ders almak için insanların ölmesi mi gerekirdi, diye soramıyor insanlar. Çünkü soranların gazetelerine cezalar geliyor, soru sormayınca da o cezalar buharlaşıyor. Bu soruyu sorabilmek için ekmeğinden, aşından, hatta yaşama hakkından feragat etmek gerektiğini biliyor insanlar ve soramıyor. Oysa bu örneklerle gerek yoktu. Çünkü yıllar önce Mimarlar Odası elinden geldiğince direniş göstermişti ama neredeyse bölücü muhalefet ilan edilmişti, bu dere kenarlarının imara açılmaması gerektiğini anlatırken.

Yine Kutlukent mevkiinde düğünden dönen bir aile yok oldu. Onlara sorarsanız tedbirsizlikle kader bu işin sorumlusu. Ama siz yağmur yağınca şelaleye dönen ve zevkten re-

TOKİ mezarı-Samsun

simlerini çektiğimiz Kutlukent'teki dereleri küçük köprü ve borulara hapsederseniz elbette cehenneme çevirir oraları. Yıllardır Ağabali'deki sellerin neden sorun yaratmadığını bilmiyor musunuz? En fazla akan suya göre dere yatağı düzenleyince sıkıntı olmuyor işte.

İncirli dere ve Lavelet: Buranın şansı selin geç saatlerde gelmesi. Eğer insanların yoğun olduğu bir zamanda sel gelseydi can kaybını saymakta zorlanırdık. Oranın yapılışı adeta sele güç kazandırmaya yönelik yapılmış. İncirli derenin hapsedilmesinin yanında Denizden vadiye doğru çıkışa yüksek bir duvar yapılmış ki o yükseklikten dökülen suların önünde durmak olası değil. Kısacası bir ay önce şaşalı bir şekilde açılan Lavelet paramparça oldu ve yine kimse sorumlu değil. Yine sorumlu Allahın takdiri, yine sorumlu kader. Çok sıkışınca da birbirlerini suçlamaktan geri kalmıyorlar doğal olarak.

Sonra ne oldu. Yılanlı Deredeki insanların bir kısmı TOKİ evlerine gönderildi, kira almayacaklar. Ama depremzedelere yaptıkları gibi, günün birinde ya parasını ver ya evden çık, diyecekler. Halini arz edip inandırabilene bin küsur TL. Para verdiler. Birkaç gün yemek yardımı yaptılar. Öncelikle görülebilir mevkiilerdeki sel artıklarını kaldırdılar. Yaptıklarının parasını bir şekilde yine bizden tahsil etmezlerse... Üç ay doğalgaz, elektrik, su parası alınmayacakmış durumunu kabul ettirenlerden. Oysa oradaki zarar görenlerin %90'ının doğalgazı yok olsa bile yaz aylarında doğalgaza para mı geliyor ki? Çoğu, suyu çeşmelerden içiyor zaten. Elektrik kullanacak ev mi kalmış ki? Ama yine de göstermelik de olsa oda bir şey yeter ki reklam amacı gütmesin. Oysa öyle olmuyor. Hükümetin en önemli ve kontenjan bakanının ağzından dolu dolu tüm televizyon kanallarında o şirketlerin reklamları yapıldı. O reklamı o paraya yapmaları olası mı sizce?

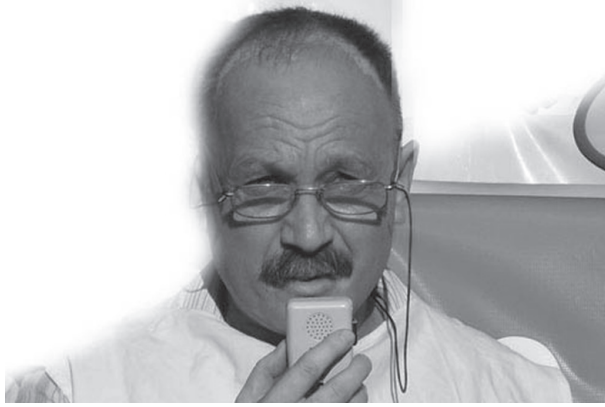
Görünen yerlerin dışında hâlâ selin izlerine rastlamak olası Samsun'da. Sanayideki ara sokaklarda balçık kalıntılarına rastlayabi-

liyorsunuz. İşyerleri zarara uğramış. Hâlâ boyanmayanlar var. Bazıları sigortalı ama sigorta ürünlerin parasını ödüyor. Ya çalışılmayan günler. Müşterilerin uğramadığı dükkânlar... Ödemelerinin bekleyemediği esnaf... Onlar kendi haline bırakılmış durumda. Ama insanlar hep tek başına örgütsüz olunca böyle oluyor ne yazık ki. Örgütsüz toplumu yönetmek kolay onlar için. İnsanları örgütleyecek yeterlilikte de değil şu andaki ortam. Onun içindir ki "yalanı essah-tan iyi uyduruyor haramiler."

Şimdi ne olacak? Samsun'da hiçbir şey değişmeyecek. Lavelet yeniden cıllanıp Eylül ayında açılacak. İnsanların yoğun olduğu bir zamanda sel olmaması için dualar edilecek. Dere yatakları aynı kalmayacak belki ama gecekonduların yerine, fırsat bu fırsattır diye büyük konutlar yapıp satılacak. Parası olan alacak, olmayana çöp, biber gazı, tazyikli su v.b şeyler sunulacak. Yapılan yardımlar herkesin burnundan fitil fitil getirilecek. Çünkü şu anda Samsun kamuoyunun ve duyarlı odaların karşı çıktığı bir transit geçit yapılıyor Canik'teki çevre yoluna. Bu viyadüklerin, şehrin çehresini çok çirkin hale getirmesinin yanında ayakları ve dolgu alanlarının bulunduğu yerler nedeniyle Karşıyaka'dan gelen sular buralarda birikip yeni sorunlar yaratacağı biline biline inatlaşarak yapılmaya devam ediliyor. Birilerinin kolay yoldan zengin olmasının önüne geçmektense bin can feda olsun, mantığı sürüyor her şeye karşın.

Çözüm yolu onların insafına geleceğimizi terk etmemekten geçiyor. Bizler daha güçlü olduğumuzu anlarsak eğer onlar da anlamaya başlar. Belki kabullenmezler ya o da onların bileceği iş. Bunun tek yolu da yazgıları aynı olanların bir araya gelmesiyle olasıdır. Bu bir araya gelişi de örgütlemek sorumlu insanların işidir. Öyleyse bugün Samsun, yarın bilmem neresi, beklemeden bir şeyler yapmak gerek. Biliyoruz ki örgütlenmezsek hem bugünü ıskalayacağız hem de yarınlara hep geç kalacağız...

Turgutlu Toplumsal Dayanışma ve Kültür Merkezi Başkanı ve Turgutlu Sosyalist İnisiyatif Dönem Sözcüsü Hayri Bökü ile Kıdem Tazminatı Üzerine Söyleşi

Söz ve Eylem: Kıdem tazminatı nedir? Şu anda yürürlükte olan kıdem tazminatı ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

Hayri Bökü: Kıdem tazminatı işçi sınıfının bir kazanımıdır. Burjuvazinin, işçi sınıfının yarattığı artı değerın küçük bir kısmını bir yıl çalıştıktan sonra işten çıkardığı işçiye vermek zorunda olduğu bir aylık brüt tutardır. Kısaca, el konulmuş artı değerden burjuvazinin işçiye vermek zorunda olduğu bir kazanımıdır.

Söz ve Eylem: Şu anda yürürlükte olan kıdem tazminatı nasıl işliyordu? Bu konudaki eksiklikler, yapılması gerekenler neler olmalıydı?

Hayri Bökü: Komünistler, kazanılmış hak-

larla savaşımını sınırlamazlar ve daraltmazlar. Mücadele ile kazanılan hakları devrimci mücadelenin geliştirilmesi için bir kaldıraç olarak görürler ve devrimci mücadeleye bağlarlar. Lenin'in dediği gibi, komünistler reform için reform değil, devrim için reformdan yanadırlar. Buradan, yürürlükteki kıdem hakkına gelirse kıdem hakkı belli kurallara bağlanmıştır. Ayrıca kazanılmış kıdem hakkının burjuvazi tarafından ödenmesinde de burjuvazinin ve onun devleti tarafından işçiler aleyhine birçok hükümler bulunmaktadır.

Söz ve Eylem: Sırasıyla işçi sınıfının aleyhinde olan bu maddeler nelerdir?

Hayri Bökü: Bir kere kazanılmış hakkın keyfi ödemesi olamaz. Sendikalar ve komünistler bu konuda inatçı bir propaganda ve eylem programı içerisinde olmak zorundaydılar. Şu anda geçerli olan kıdem tazminatında işverenin işçiyi çıkarma durumunda işçinin kidemini almak hakkı var. Düşünebiliyor musunuz işçinin işe ihtiyacının olduğu bir durumda işveren işçiyi çıkarıyor, şu kadar kıdem hakkın var diyor ve işçiyi fabrikanın önüne koyuyor. Yani işçiyi işsiz, aç ve perişan bir durumda bırakma hakkına sahip. Fakat işçinin; ben işi bırakıyorum, ben sana bu düşük ücretle iş gücümü satmak

istemiyorum, benim içerideki kıdem vb. haklarımı derhal öde; başka bir yerde, daha uygun koşullarda çalışacağım, diyebiliyor mu? Hayır. Biz böyle bir durumda sınıf sendikaları ve komünistler olarak burjuvazinin işten çıkarma hakkına karşı, işçilerin de istedikleri zaman tazminatlı olarak işi bırakma hakkı için de mücadele etmeliyiz.

Yürürlükte olan yasaya göre kıdem tazminatına hak kazanmak için ve kıdem tazminatını almak için uyulması gereken bazı hükümler var. Emekliliği hak etmek, ölüm durumu, askerlik ve evlilik, işverenin işçiye işten çıkarma durumu vb. Ayrıca işçinin işi bırakması, fabrikada kavga etmek, işverenin ailesine küfür ve kötü muamele, hırsızlık veya uygunsuz durumlar kıdem tazminatı alamamakla cezalandırılıyor. Yukarıda sıralanan tüm maddeler sendikalar ve komünistler tarafından yırtılıp çöp tenekesine atılmalıdır. Kazanılmış hakkın yükümlülükleri olmaz, komünistler böyle uygulamaları sınıf düşmanı bir tutum olarak benimserler. Bu konuda söylenecek tek söz ve eylem vardır: Hiçbir şeyi kabul etmiyoruz. Bir yılını doldurmuş olan işçinin kıdem hakkı bir yıl sonunda işçiye peşin olarak ödenmelidir. Bunun dışında hiçbir maddeyi kabul etmiyoruz.

Söz ve Eylem: Şu anda hazırlanmakta olan yeni kıdem tazminatı yasasında, kıdem tazminatına ilişkin düzenlemenin ana hatları konusunda ne söylenebilir?

Hayri Bökü: Tam netleşmemekle birlikte burjuvazinin devleti, baba devlet edasıyla, işçileri kıdem tazminatlarını ödemeyen kapitaliste karşı işçilerden yana görünerek kıdem tazminatlarını garantiye almak görüntüsüyle işçilerin kıdem paralarını burjuvaziye ve burjuva devlette ucuz kredi olarak sunuyor. Burjuva sınıfının işçi sınıfı üzerinde egemenlik aracı olan devletten, bundan başka bir uygulamayı beklemek de imkansızdır. Devlet bakanı, adı üstünde, kimden yana olduğu belli Ali Babacan, “işçilerin ancak %7’si kıdem tazminatından fay-

dalaniyor” diyor. İşçilerin kıdemlerini garanti altına almak için patronlardan düzenli olarak fon kesileceğini ve işçilerin kıdemlerinin devlet güvencesinde olacağını söylüyor. Ayrıca kıdem tazminatının çekilmesiyle ilgili 10 yıl gibi zamanlama da getirilecek diyor. Şu anda basına yansıyanlar bunlar.

Öncelikle Ali Babacan’ın, kıdem tazminatıyla ilgili %7’lik bir kesim kıdem tazminatını alıyor ve devlet güvenceside kurulacak bir fonla işçilerin kıdem tazminatını güvence altına alacağız, söylemi çoban kılığına girmiş kurdun, koyunlara: “ Ben sizi çok seviyorum.” demesine benzer. Kurtlar, kuzuları sevdiği için değil, yemek istediği için otlaklara götürür. Şimdi sırasıyla ilerleyelim ve devletin ve burjuvazinin samimiyetsiz ve ikiyüzlü sömürücü olduğunu görelim. Kıdem tazminatına hak kazanmak, öncelikle sigortalı olmak ile başlar. Sigortalı değilseniz, yani güvencesiz çalışıyorsanız kıdem tazminatı hakkını alamazsınız. Güvencesiz işçinin kıdem hakkının olmayacağı bilindiğine göre eğer devletin, Ali Babacan’ın dediği gibi, işçilerin haklarını güvence altına almak istiyorsa, öncelikle işçinin sigortalı çalışma hakkını uygulaması gerekmiyor mu? Burjuva devleti işçi sınıfına, emekçilere, Kürt halkına karşı polis ve korucu sayısını birkaç kat artırırken, niye müfettiş sayısını arttırarak sigortasız işyerlerine gerekli denetimler ve sıkı takipler yapılmıyor? Neden sigortasız çalıştırmaya karşı maddi, manevi ceza(hapis) etkili ve denetimli hükümler getirmiyor? Kıdem tazminatını garanti altına almak bir yalan ve kandırmaca değilse, öncelikle bunlar yapılmak zorundadır.

Kıdem tazminatı konusu dışında, ikinci önemli konu açlık sınırının altındaki asgari ücret uygulamasıdır. Sendikalaşma oranının çok düşük olduğu ülkemizde bir yılını doldurmuş işçi brüt asgari ücret üzerinden bir aylık brüt ücret almaktadır. Bu da yaklaşık bir yıl sonunda yaklaşık 700-800 TL civarında bir miktardır. Ali Babacan’ın devleti madem işçileri düşünüyor, o halde devletin yapması gereken ikinci

önemli uygulama, işçilerin asgari ücretlerini açlık sınırının üzerine, yaşanabilir ölçülere çıkarmaktır. Ayrıca kâğıt üzerindeki sendikalaşma hakkının ikiyüzlülüğünden vazgeçilip sendikalaşma önündeki engeller kaldırılmalıdır. İşçilerin kıdemleri bir aylık brüt tutarında olduğundan, sendikalaşma hakkı, uygulamada, her türlü baskıdan uzak bir şekilde olmalı; işçilerin, burjuvazi ile masada pazarlık güçleri olmalıdır.

Söz ve Eylem: Kısaca toparlarsak son sözleriniz nelerdir?

Hayri Bökü: Yeni hazırlanmakta olan ve işçiye “devlet güvencesi” olarak sunulacak kabul ettirilmeye çalışılan kıdem tazminatı yasasının bir diğer önemli noktası da kıdem tazminatı ödeme zorunluluğunu işverenden alarak devlete devretmesidir. Yeni sistemin işleyişi şöyle öngörülüyor: Devlet denetiminde, işverenin de küçük bir katkıyla katıldığı bir kıdem tazminatı fonu kuruluyor. İşçinin tazminat hak etme ve tazminattan yararlanma süreleri yeniden düzenleniyor.

Eski yasaya göre işçi, çalıştığı her yıl bir maaş tazminat hakkı kazanırken bu süre yeni yasada emeklilik çalışma süresi olan yirmi beş yılda altı maaş esasıyla düzenleniyor. Buna göre işçi çalıştığı her dört yılda bir kıdem hakkı kazanıyor. Kazandığı kıdem hakkına ise on yıl süreyle dokunamıyor. İşçi eskiden çalıştığı sürede her yıl bir maaşını kapitaliste faizsiz kredi olarak sunarken, yeni yasada hem kıdem hakkı kısıtlanıyor hem de kidedini kapitalist yerine kolektif kapitaliste (devlete) kredi olarak veriyor.

Eski yasada kıdem tazminatı kapitalistle işçi arasında bir ilişki iken yeni yasada devlet kapitalist adına işçinin karşısında konumlanıyor. Yani kapitalistler hiçbir şey kaybetmiyor, tersine yasa karşısında bütün yükümlülüklerden kurtuluyor; kaybeden her durumda, hem ekonomik hem de politik olarak, işçi oluyor. Bir yandan işçinin kıdem tazminatına ulaşma hakkı fiili olarak elinden alınıyor, öte yandan işçile-

rin sendikal ve politik nedenlerle toptan işten çıkartılması önündeki caydırıcı engeller (kıdem tazminatı ödeme zorunluluğu) ortadan kaldırılıyor. Burjuvazi için yeni yasanın en önemli yanı da burasıdır. Yeni yasayla kapitalistler, tazminat ödeme yükümlülüğünden kurtularak işçileri istediği anda işten çıkarma olanağına sahip oluyor.

Burjuvazi, on yıllardır uğraştığı fakat bir türlü çıkartamadığı bu yasayı şimdi işçi sınıfının geriliği ve örgütsüzlüğünden yararlanarak çıkartmaya çalışıyor. Burjuvazi, işçi sınıfının geriliğine örgütsüzlüğüne ve mevcut sendikalar üzerindeki denetimine rağmen karşılaşıcağı tepkileri etkisizleştirmek için her hileye başvuruyor. Kıdem tazminatının “devlet güvencesine” alınmasından, çıkartılacak yasanın eski işçileri etkilemeyeceğine kadar bir dizi yalanla muhtemel tepkileri önceden önlemeye çalışıyor. Bütün bu oyunlarla İşçileri, gelecek işçi nesillerini, kendi çocuklarını ateşe atarak bugünlerini kurtarmaya çağırıyor. İşçi sınıfı, ne kadar bilinçsiz ve örgütsüz olsa da, kendi geleceğine dair bu ihaneti sınıf içgüdüsüyle dahi olsa kabul etmeyecektir.

İşçinin, hak etmiş olduğu parasını, artı değerinin küçük bir parçası olan kıdem hakkını hiç kimsenin keyfine bırakmaya, koruma çatısı altında fonda toplanmasına ihtiyacı yoktur. Kıdem hakkı her yıl sonunda işçiye ödenmelidir. Kısaca kıdem tazminatı sorununda devrimci ve sınıfın çıkarına yönelik çözüm budur. Bu kavga, zannedildiği gibi, sadece ekonomik değil, aynı zamanda politik bir kavgadır. İşçi sınıfının kaybedeceği, sadece üç kuruşluk kıdem değil, sendikal ve politik örgütlenme özgürlüğüdür. Belki her şey değil ama çok şey, işçi sınıfının bu kavgada ortaya koyacağı dirence bağlıdır.

Lenin bize öğüdü; söylenecek sözü işçilerin anlayacağı dilden kısa ve net söylemek ve işçileri mücadeleye hazırlamak için sabırla inatla çalışmaktır. Bu öğüt bizim mücadele rehberimizdir.

Biz Şimdi Tutukluyuz... Siz Tutuk Kalacaksınız Gelecek Direncimizde...

Nare Yıldırım

Siyasal iklimin faşizm olduğu topraklarda baskı, işkence ve zulüm, ezilenden yana ve her alanda kol gezerken, öncelik vereceğiniz konu, haber ya da gündemde zorlanıyorsunuz. Gelişen politik süreçte önem ve öncelik sıralaması yapmak da olanaksız. Bugün öğrencilerin, düşüncüyü ifade etme ve örgütlenme özgürlüğünü kullanma hakkına yönelik baskılar dikkat çekicidir.

Muhalef olduğu için eğitim hakkından ve daha da önemlisi özgürlüğünden olan tutuklu öğrencilerin sayısı, aslında devletin, örgütlü ve sorumluluk alan gençliğe karşı tahammülsüzlüğünün de göstergesidir.

Toplumun tüm kesimlerini etkileyen yargısal sürecin, düzenin sözde hukuk (!) estrümanını tüm tahammülsüzlüklerine nasıl bir araç haline getirdiğini de göstermektedir. Aydını, akademisyeni, siyasetçisi, gazetecisi, esnafı, öğrencisi ve avukatıyla, tüm bu baskı altına alınan kesimlerin sınıf bilincine katkıları ve verecekleri güç iktidarı ürkütmektedir. Ürküntüyü korkuya, korkuyu saldırıya, saldırıyı savaşa evrilten burjuva iktidarın bu aymazlığına en net tepkilerden biri bugün tutuklu 700'ün üstündeki öğrenciden ve dışarıda tutuklu öğrencilerle dayanışma

gösteren henüz cezası ihtar, kınama ya da uzaklaştırma olan üniversite gençliğinden gelmektedir.

Üniversiteler statükonun koruyucularından biri iken, özel güvenlik kurumları mahkemelerde tanık olarak dinlenirken, polis fezlekeleri üniversite yönetimlerinin ana kaynağı iken, akademisyenlerin birçoğu suskun iken direnen ve düşüncesinden ve eyleminden vazgeçmeyen öğrenciler, TMK ve ÖYM'lerle özgürlüklerinden olmaktadır.

Ayrıca tutuklu öğrencilerin çoğunluğu ise Kürt ve KCK soruşturması kapsamı altında içeridedir. TÖDİ* nin hazırlamış olduğu rapor bu konuda bilgi kirliliğini engelleyen ve sürecin işleyişini ve iktidarın pervasızlığını da aydınlatmaktadır.

Bu toprakların tarihinde öğrenci hareketi, birçok ülkede olduğu gibi, sınıf hareketi ile tarihsel bağlara sahiptir. Bu bağ iktidara ve faşizme karşı muhalefetin en dinamik eksenlerinden biridir.

Düşünce özgürlüğünden yana olmak, siyasal bir özne olarak faaliyette bulunmak, insan hakları ve özgürlükleri temelinde taleplerde bulunmak, eğitimde fırsat eşitliği ve bu hakkın parasız olmasını istemek, yanı

başındaki ya da içinde olduğu savaşa karşı tutum ve eylem geliştirmek, insanın insana köleliğinin ortadan kalkması için direnmek, toplumun her kesiminin hakkı olduğu gibi, öğrencilerin de hakkıdır. Bu hak için her kesimin ödediği bedel aynıdır bugün.

Öğrencilerin taleplerine hükümetin apar topar bir beyanatla: “ Harçları kaldırıyoruz, bunun için eylem yapmıyor muydunuz ?” diyen bir zihniyetle yanıt vermesi ise, öğrencilerin toplumsal muhalefet ekseninin hizasını değiştirmek ve eylemselliğini, gücünü ve içeriğini boşaltma çabasıdır. Her türlü hukuk (!) suzlukla içeriği ve dışarıyı bir hapishaneye çeviren kör bir zihniyetin karanlık uygulamalarının da örtüsüdür.

TMK’de 2006 yılında yapılan değişikliklerle, terör kavramının kapsamı genişletilmiş, Kanun’un 4. 7. ve 8. maddelerinde yapılan eklemeler, birçok eylem ve etkinliği “illegal” kapsamına düşürüverip “suç” olarak tanımlanmıştır.

Tutukluluğu istisnadan kurala çeviren düzenlemeler ve organlar sayesinde, Türkiye’de hapishane nüfusu 2002’de 59.429 iken, şu anda 125. 000’i aşmıştır. Bu da %210’luk bir artışa işaret etmektedir. BDP’nin açıkladığı ve terörle ilişkilendirilen suçlardan sadece KCK davasında bile tutuklu sayısının 8.000’i aştığı bilinmektedir..

Bu koşullar altında iktidar açısından doğaldır ki ;

Galatasaray Üniversitesi Öğrencisi Cihan Kırmızıgül, sadece puşi taktığı için şüpheli olup, kendisine isnat edilen suçla tutuklanmıştır. Son duruşmada Cihan’a 11 yıl 3 ay ceza verilebiliyor!

Hopa olayları protestosunda panzer üze-

rinde görüntülenen ve her türlü şiddete maruz kalan Dilşat Aktaş’a, Konya mitinginde Başbakan : “ O, kız mıdır, kadın mıdır ?” diyebiliyor!

Pamukkale Üniversitesi Öğrencisi Berna Yılmaz ve Trakya Üniversitesi Öğrencisi Ferhat Tüzer, Başbakan’ın katıldığı Roman buluşmasında “Parasız eğitim istiyoruz, alacağız.” pankartı açtıkları için, 8 yıl 5 ay 20 gün hapis cezasına mahkum edilmişlerdir. Örgüt üyeliklerine somut kanıt, bu kez Puşi değil, giydikleri “Yelek” olabiliyor!

Legal bir parti üyesi olan Ali Deniz Kılıç ve Baran Nayır, Ümraniye’de kitlesel bir eyleme katıldıkları gerekçesiyle suçlu sayılabilmişler ve PKK ile ilişkilendirilerek 2,5 yıldır yargılanabiliyorlar!

Sayısız öğrencinin, sayısız gerekçelerle, düşüncelerinden dolayı suçlu ilan edilerek özgürlüklerinin ve eğitim haklarının ellerinden alınmasına, hukuksuzluklara daha yüzlerce örnek verebiliriz.

Doğal olmayan, düşüncenin suç sayılmasıdır!

Doğal olmayan, gençliği hapsedmektir!

Doğal olmayan, tutuklanmalarındaki keyfi tutumun, yargılama sürecinde de devam etmesidir!

Doğal olmayan, cezaevlerinde yürütülen hak ihlalleridir!

Doğal olmayan, Kürtlerin anadilde savunma hakkının elinden alınmasıdır!

Doğal olmayan, Diyarbakır, Mardin, Van ve diğer Doğu illerinde tutuklu öğrencilerin duruşmalarına ailelerinin alınmamasıdır!

Doğal olmayan, BDP İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder’in duruşmalardan jandarma zoruyla çıkartılmasıdır!

Doğal olmayan, AKP'nin, her kesime olduğu gibi, öğrencilere de yönelik öne çıkardığı baskı ve nefret dilidir!

Doğal olmayan, devletin tahammülsüzlüğüdür!

Doğal olmayan, faşizmin kendisidir!

Doğal olmayan, insanın insanca dünya düşüne düşman olan, kendi erkinin ve düzenin devamının hep var olacağına inanma

alkışlayanlar aynı zihniyetin temsilcisi kişiler. Tarih unutmaz. Bugünler geçecek, bu toz duman dağılacak. İçeride kalan arkadaşlar üzülmessin, dışarısı hapisane olmuştur.”

İçeride kalan arkadaşlar gerçekten de üzülmessin ;

İstanbul, ODTÜ, Bilgi, Marmara, Galatasaray Üniversitesi öğrencileri diploma ve mezuniyet sevinci yaşayamadılar. Akılları

ahmaklığıdır!

Jandarma zoruyla mahkeme salonuna alınmayan Sırrı Süreyya Önder'in dediği gibidir :

Faşizm insanlık tarihinin en ayıp şeyidir. Tarih unutmuyor ve affetmiyor. Dünya bir gün, bir gece değil. Dünya kalsaydı 12 Eylülcülere kalırdı. Bugün Özel Yetkili Mahkemeleri alkışlayanlarla dün 12 Eylülcülerini

da yürekleri de tutuklu olan arkadaşlarıydı.

...ve onlar dediler ki

“Tek bir kişi bile direniyorsa, adalet onun ayağını bastığı yerde yeniden kurulur.”

...ve bizler diyoruz ki

771 tutuklu öğrenci onurumuzdur.

NOT: Yazıda yer alan tüm veriler Tutuklu Öğrencilerle Dayanışma İnisiyatifi (TÖDİ)'nden alınmıştır.

Hayallerimiz Ne Kadar Özgür ?

Efe İzmirli

O ğlum ya da kızım ileride ‘şu’ olacak!” dedi ailemiz, “Şu işte çok para var.” dedi öğretmenlerimiz, “Paran yoksa yaşayamazsın.” dedi bu sistem. Biz de gençlik olarak hayallerimizi hep bu eksen içine indirdik. Günümüzde rahat yaşamak; en basitinden doğru düzgün bir hastanede tedavi görmek, sığabileceğin bir evde oturmak, hatta yemek yemek, eğitim görmek v.b. hep paraya bağlı konularken, bizden paradan bağımsız hayaller kurmamızı beklemek ne kadar doğru?

Ailelerimiz, “biz hep seni düşünüyoruz” derken hem kendilerini hem de bizi kandırıyorlar aslında. Bize ne olmak istediğimizden bağımsız ileride rahat edebileceğimiz ve bunun ön koşulu olarak – ki asıl neden aslında- iyi para kazanacağımız bir mesleğe sahip olmamız gerektiğini anlatıp duruyorlar. Sonra çocuğum mühendislik, doktorluk, hukuk v.b. okuyor diyerek böbürleniyorlar. Elbette bunu kötü niyetlerinden değil, sistemin koşullarından bağımsız düşünemediklerinden dolayı yapıyorlar. Bizleri, fark etmeden, bir statü aracı olarak kullanıyor ve görüyorlar.

Biz de fark etmeden, başkalarının bize sunduğu hayalleri kendi hayallerimiz gibi kabul ediyoruz. Örneğin; sistem bize doktorluk iyi derse hepimiz doktor olmak için çalışıyoruz. Kendi düşüncelerimizi bir yana itip başkala-

rından takdir görmek ya da başkalarından hep daha iyi olmak için yarışıyoruz. Yarıştıkça yalnızlaşıyoruz ve tek başımıza kendimizi bir hiçmiş gibi hissediyoruz ve yalnızlaştıkça bunalıma giriyoruz.

Çevreme bakıyorum, arkadaşlarımla konuşuyorum; hepsinin bir isyanı var. “Mutlu musun?” diye sorduğumda aldığım yanıtların %90’ı “bilmiyorum” veya “hayır” oluyor. Çoğumuzun hayalleri aynı tornadan çıkmış gibi; çok para kazanmak, iyi bir evde oturmak, güzel bir araba, yüksek bir statü... Hayal kurmak, güven ve cesaret işidir. Kişiliksiz bir insanın hayalleri siliktir! İşte biz gençliğin hayalleri de bu kadar sığ. Peki, “Kaçımız bu sığ hayalleri dahi gerçekleştirebiliriz?” sorusunun yanıtı daha da acı.

İlkokula başlarken aklımızda, hayallerimizde dünyalar yaratabilirken zaman ilerledikçe bizi hayal kurmaktan alı koyan veya hayallerimizi sığlaştıran “şey” ne? Yaşımızın ilerlemesi mi? Elbet de hayır. Hayal kurmak insana has bir şeydir, umut etmektir. Eğer hayal kurmuyorsak ya da kuramıyorsak veya yukarıda yazdığım şeylere hayallerim demeye başladıysak yanıtı daha da kötü; biz insanlığımızdan uzaklaşıyoruz.

Bir düşünelim, hayal kurmak birleştirici olabileceği kadar insanı ayrı kılan şeydir de. Ortak

bir hayalimiz olabilir ama kişisel hayallerimizle farklılaşırız, birey olduğumuzu anlarız. Fakat kişisel hayallerimiz bile herkesle aynı ise ortada bir sorun var demektir. Demek istediğim şu ki kendimizi en özgür sandığımız yerde, hayallerimizde bile sisteme itaat ediyoruz. Önümüze serilen yapay “hayalleri”(zengin olmak v.b.) kendi hayallerimizcesine kabulleniyoruz. Sistemin bunu nasıl başardığı açık.

Evde aile, okulda öğretmen ve işte patron baskısından bunalan genç, isyan ediyor. İsyanını arkadaşlarına veya yakın çevresine gösteriyor. Sisteme karşı korkak, edilgen, sürü mensubu iken çevresindekilere (arkadaş, aile v.b.) karşı cesur bir gladyatöre dönüşüyor. Biz bir-birimizle yarışır, hatta savaşırken birilerinin cepleri doluyor. Biz geleceğe endişeyle bakmaya bile korkarken, birileri kendi geleceklerini garanti altına alıyor. Kendi geleceklerini garanti altına alıyorlar; çünkü bir sistemin geleceğini belirleyen gençlerdir! Çalışan, okuyan, düşünen gençler...

Kapitalizm, özellikle S.S.C.B.’nin çözüldüğü 1990’dan sonra kendini tek

ve alternatifsiz bir sistem olarak sundu, pazarladı ve rahatça palazlandı. Buna dayanak sağlamak adına eğitim sistemini, bu yalana alet ederek bilimsellikten uzak, tartışma ve eleştiriden yoksun birer fabrikaya dönüştürdü. Bu son süreçte yetişen gençlik; hayal gücünden yoksun, “böyle gelmiş, böyle gider ve bana dokunmayan yılan bin yaşasın” (arkadaşlar bu iki cümle üniversite dahil 16 yıllık eğitim hayatımızın bir özeti) tarzı kaderci ve edilgen bir yaklaşıma mahkum büyüdü. Kapitalizm, bize geleceğin öznelere olduğumuzu unutturmaya çalıştı; bizi,

işlevsiz, bir şeyleri değiştiremeyecek değersiz varlıklar olduğumuza inandırmaya uğraştı. İtiraf etmek gerekiyor, birçoğumuz üzerinde de bunu başardı. Gençlik şimdi mutsuz ve bir o kadar da umutsuz; yaşadığı tüm koşullara isyan eden ama kendine bu koşulları dayatan kapitalizme karşı korkak-edilgen bir sürü halini aldı.

Hayallerimizi, yaşamımızı, isteklerimizi, seçimlerimizi belirleyen bir sistem tarafından kendimizden, insanlığımızdan sürekli uzaklaştırıldık. Birbirimizi rakip gördük; yalnızlaştık, televizyonda ve gazete- de lüks yaşamları gördük; kendi yaşantımıza küfredip bencilleştik. Biz birbirimizden ne kadar uzaklaştıysak, para babaları ve sistem bekçileri hedeflerine o kadar yaklaştı.

Artık farkına varalım! Benim kurtuluşum seninkinden bağımsız değil! Kapitalizm bizim birlikte olmamızdan, hayal kurmamızdan ve birlikte hareket etmemizden korkuyor. Bu sistemin değişmesi mümkün değilse bu korkuları niye? Belki de birlikte davranıp düşünersek bu yalanı göreceğimizden korkuyorlar. Şimdi biz ya bu yalana

ortak olmaya devam edeceğiz ya da çevremize karşı değil, isyan ettiğimiz her şeyin temeli ve hayallerimizin katili kapitalizme karşı başkaldıracağız!

Şimdi kafamızı önümüze konulan sınav kâğıtlarından veya yapmak zorunda bırakıldığımız işten kaldırıp hesap sorma zamanımız geldi! Bu bir çağrıdır! Örgütlen gençlik! Sokağa çık! Gelecek ellerimizde! Kurtuluş sosyalizmde!

**Şimdi kafamızı
önümüze konulan
sınav kâğıtlarından
veya yapmak zorunda
bırakıldığımız işten
kaldırıp hesap sorma
zamanımız geldi! Bu
bir çağrıdır! Örgütlen
gençlik! Sokağa çık!
Gelecek ellerimizde!
Kurtuluş sosyalizmde!**

Çok Özel (!) Bir Eğitim ve Çok Özel Bir Sorun

— Ali Eti

Gençlerden birisi, bir mühendis arkadaşım için sosyal medyada şu bilgiyi paylaşmış: Arkadaşım anaokulundan üniversiteyi bitirene kadar KOÇ HOLDİNG’ e ait okullarda okumuş, geçen yıl da mühendis olmuş. Bunun için 300 bin lira bedel ödeyen arkadaşım, bu sene mühendis olarak 1200 liralık maaşla yine bu KOÇ (!) topluluğunda işe başlamış.

Bu bilgi paylaşımı, Türkiye’deki eğitim sisteminin çarpıklığını, gençlerin çıkmazlarını özetlemekle birlikte, genç mühendisin hayal kırıklıklarını, “KOÇ” gibi mühendisiniz oldu! ironisini, “Bak, biz sana değer veriyor, seni işe alıyoruz.” büyülenmesini gösteriyor bize.

Bu paylaşımdan hareketle, Türkiye’deki eğitim (aslında sadece öğretim demeliyiz) in içler acısı durumu, eğitimin -her alanda olduğu gibi- özelleştirilmesi, “herkes üniversite mezunu olacak” manipülasyonu, art arda açılan – sözüm ona - özel üniversiteler; öğretim görevlisi, laboratuvarı, binası bulunmayan devlet üniversiteleri; diplomalı genç işsizler ordusu, atanamayan öğretmenler; KPSS, ALES, AÖF, YDS... gibi sınav maratonları ve daha birçok sorun akla geliyor. Bunların her biri, başlı başına bir yazı, hatta kitap konusu.

Bütün bunların ötesinde, biz şimdi bu genç

mühendisin harcadıkları ve kazanacaklarıyla (!) ilgili küçük küçük matematik hesapları yapalım. Önce harcamalara bakalım: Anaokulu 1 yıl, ilkokul 5 yıl, ortaokul 3 yıl, lise 4 yıl, üniversite 5 yıl. Toplam 18 yılda bu genç mühendisimiz, KOÇ gibi bir topluluğa (aileye), her yıl için 16.500 lira ödemiş. Bu harcamalara yemek ve servis paralarını da eklersek her yıl için 20 bin lira ödenmiş olur. Bu da $20 \times 18 = 360$ bin lira eder.

Şimdi gelelim bu genç mühendisin bu parayı kazanmak için kaç yıl çalışması gerektiğine: Genç mühendisimiz, eğer bir yolunu bulup KOÇ’ların üst yöneticisi olamazsa ve ayda 1500 lira alarak (maaşına zam da yaptık) çalışmaya devam ederse yılda 18 bin lira kazanacak ve 20 yıl çalışarak (20×18) 360 bin lirayı (yemeden içmeden ama) geri alabilecektir.

Ancak bu geri alış, nakit ve somut görünse de oldukça soyuttur, yani sanal (olmayan) bir paradır. Çünkü genç mühendisimiz, bu toplulukta çalışırken de parası –türlü yollarla- aynı topluluk tarafından elinden alınacaktır. Nasıl mı?

Şöyle: Mühendisimiz birkaç yıl sonra holdinge bağlı banka tarafından borçlandırılarak kendisine “ evlilik, tatil, araba, ev “ kredisi verilecek ve bu çark hep böyle dönecek. Bu

mühendisimiz yıllar boyu borçlarını ödeyebilmek için gece gündüz çalışacak, sanal bir başarı ve mutluluk içinde ömür de gelip geçecektir.

Artık mühendisimiz hem işinde hem de yaş olarak olgunlaşmış, çoluk çocuğa karışmıştır. O da çocuklarını –sözüm ona- iyi eğitim alabilmeleri için KOÇ okullarına gönderecek, bu sefer çocuklarının taksitlerini ödeyebilmek için de 18 yıl daha çalışacak ve aynı bankadan krediler alacak. Kredileri ödeyebilmek, işten atılmamak, başarılı olabilmek, işinde yükselebilmek için mühendisimiz –artık yaş ilerlemiştir- daha çok çalışacak; iş ve geçim stresi, rahatsızlıklar yaratacak; şeker, tansiyon, kalp rahatsızlığı, uyku sorunları... onu yine KOÇ’ların hastanesine yönlendirecektir.

İşte liberal ekonominin çarkı böyle işliyor. Bu çarkın içine girebilenler, çarkın bir parçası olabilenler ki bunlar toplumun şanslı sayılan küçük bir parçasıdır, yaşam standartlarını yükseltmek, statü kazanabilmek adına ömürlerini, paralarını, sağlıklarını bu liberal ekonominin KOÇ’larına feda edeceklerdir.

Bu anlattıklarımız, toplumun sadece –sözüm ona- mutlu bir azınlığını ilgilendiriyor. Asıl so-

run bu olanaklara sahip olmayan çoğunluğun eğitim sorunları. Artık parası olmayanın okuyamadığı günümüzde memurlar, işçiler, köylüler, yoksullar, işsizler ne yapsın, nereye gitsin?

Toplumun %90’ını oluşturan bu kesimin çocukları, parasız eğitim istedikleri için hapis-

Bu paylaşımdan hareketle, Türkiye’deki eğitim (aslında sadece öğretim demeliyiz) in içler acısı durumu, eğitimin -her alanda olduğu gibi- özelleştirilmesi, “herkes üniversite mezunu olacak” manüpülasyonu, art arda açılan – sözüm ona - özel üniversiteler; öğretim görevlisi, laboratuvarı, binası bulunmayan devlet üniversiteleri; diplomalı genç işsizler ordusu, atanamayan öğretmenler; KPSS, ALES, AÖF, YDS... gibi sınav maratonları ve daha birçok sorun akla geliyor. Bunların her biri, başlı başına bir yazı, hatta kitap konusu.

lere tıklıyor, okuyup öğretmen olabilenlere görev verilmiyor; yoksulların, güvencesizlerin çocukları okula gidemiyor. Asıl konuşulması, sorgulanması gereken burası işte. Bundan sonra, bu kesimin çocukları, nitelikli bir eğitim alamayacak, nitelikli, güvenceli işlerde çalışamayacak- diğer azınlık açısından- saygınlık kazanamayacaklar.

Peki, ne yapmalı? Burada asıl görev kime düşüyor? Bu sorulara yanıt aramalıyız.

Bu görev, sosyallistlere, aydınlara, sendikalara ve sosyalist partilere düşüyor. Çoğunluğu bilinçlendirip örgütleyerek harekete geçirmek mümkün. Bu konuyla ilgili görev üslenen herkes ve her kesim,

gençliğin eğitim sorunlarını başat bir görev sayıp mücadele etmelidir. Çünkü gelecek, işte bu eğitimli ya da eğitimsiz- gençlerle kurulacaktır.

Seçimler Sonrası Yunanistan: Hükümet - Troyka - Emekçiler Üçgeni

Fuat Kaya

Seçimler sonrası Yunanistan, yeni kurulan hükümetin AB kaynaklı dış basınçla birlikte emekçiler üzerinde yoğunlaştırdığı kemer sıkma politikalarıyla, bolca gündeme gelmeye devam ediyor. Avrupa Birliği'nin isteklerine paralel hareket eden yeni hükümet, AB merkez bankası AK ve IMF' den oluşan Troyka heyetiyle birlikte kesintiler üzerinde çalışmalarını sürdürüyor.

Başbakan Antonis Samaras ve hükümetinin 2013 ve 2014 yılları için geçerli olacak kesintilerle 11.7 milyon dolarlık bir bütçe sağlaması gerekiyor. Fakat Yunanistan basını da kesintilerle sağlanmaya çalışılan yeni bütçe için çizilen plan ile hükümetin AB ve IMF gözlemcilerini ikna edebileceğinden bir hayli umutsuz. (1) Öyle görünüyor ki, Yunanistan emekçileri bu sürecin cefasını daha çok çekecek. Buna karşın birçok stratejik çalışma alanında emekçilerin isyan dalgaları kendisini göstermeye devam ediyor.

Krizin sertleşmesiyle birlikte, emekçiler direniş odaklarını genişletmeye çalışıyor. Bu çabalara dair örneklerden dikkat çekici olanlarına son günlerde Yunanistan'ın kuzeyindeki

hastanelerde rastlanıyor. Kuzey Yunanistan'daki hastanelerde birçok sağlık çalışanı kesintiler nedeniyle görevinden ayrılırken, Komotini (Gümülcine), Polygro ve Kavala gibi kentlerde çalışanlar iş yavaşlatma eylemlerine başladılar. Bu durum bölgede hastanelerin çöküşün eşiğinde olduğu görünümünü veriyor.

Birleşik Yunanistan Hastaneleri Hekimler Federasyonu Başkanı Dimitris Varnavas'a göre hastanelerdeki atmosfer bir patlayıcıyı andırıyor. (2) Anlaşılan, birçok çalışma alanı gibi, sağlık da Yunanistan'da krizden oldukça etkilenmiş durumda. Üstelik sağlık gibi diğer birçok alanda da uzun süredir emekçilerin isyan hareketlerini yoğunlaştırdığını duymaktayız.

Emekçilerin mücadelelerini bütün alanlarda yükseltmesi bir zorunluluk haline geliyor, koşullar gün geçtikçe daha da ağırlaşıyor. Yunanistan'da AB'nin seçimler öncesi ayak bağı olacağını düşündüğü ve görece devrimci bir programla kitlelere seslenen SYRIZA'nın muhtemel iktidarı alması olasılığının gerçekleşmemesi ve işbirlikçi koalisyon hükümetinin başa gelmesiyle birlikte, emekçi yığınlar mücadelenin zorunluluğunu daha fazla kavramış

görünüyor.

Ayrıca mevcut kriz, bağlantılı olarak Yunanistan'da birçok tartışmayı da beraberinde getiriyor. Bir tartışma da özellikle son günlerde Yunanistan'ın Euro bölgesinden ayrılıp ayrılmaması üzerinde bir hayli yoğunlaşmış durumda.

Hatta birçok tanınmış ekonomi dergisi, internet sitelerinde Yunanistan'ın Euro bölgesinde kalıp kalmayacağına dair anketler düzenliyor(3).

AB merkez ülke bakanları ise sürekli Yunanistan'ın Euro bölgesinden çıkması gerektiğine dair söylemlerini çoğaltıyorlar, bu söylemler ise birçok yorumcuya AB'nin Yunanistan'dan çok Euro'nun itibarını korumayı amaçladığını düşündürüyor. AB'nin Yunanistan'ı toptan Euro bölgesinden uzaklaştırmasının nasıl sonuçlar doğuracağı, AB'nin merkez ülkelerindeki bürokratlar için uzunca düşünülmesi gereken konulardan biri olsa gerek.

Görünen o ki AB için kâr zarar hesapları doğrultusunda Yunanistan'ın Euro bölgesi içindeki varlığı her an için yok edilebilir bir konumda. Zaten uzunca bir süredir de Yunanistan'ın birlikteki konumuna dair tartışmalar sürmekteydi. Görülüyor ki bu konum krizle birlikte uzun süre devam edecek.

Yunanistan halkı için krizin ilk dönemlerindeki durumun değişmeyeceği gerçeği artık daha net görünmeye başlanıyor, hükümet Troyka'yı ikna edebilmek için bolca toplantı yapıyor ve kesintilere gidiyorken AB ve küresel sermaye bu çabaları yetersiz görüyor.

Kesintiler en stratejik çalışma alanlarına kadar sıçramış durumda, hastaneler çöküşün eşiğinde. Bütün bu verilerle birlikte halkın hükümete verdiği son kredinin de dolmak üzere olduğunu görmemek elde değil. Avrupa'nın küresel krizle birlikte diğer bileşenlerindeki (İspanya,Portekiz, İtalya vs.) çatlaklar gittikçe

genişlerken Yunanistan Avrupa için krizin ilk sıradaki temsilcisi olmaya devam ediyor.

Diğer yandan AB'nin merkez ülkelerinde ve Türkiye basınında da bol bol yer alan Yunanistan emekçilerini aşağılayan haberler de artmaya devam ediyor. Yunanistan emekçilerinin tembelliği bolca konu edilerek AB'nin başından beri Yunanistan'da uygulayageldiği tekelci, emekçi düşmanı politikalar halı altına süpürülmeye çalışılıyor.

Krizin faturası emekçilere çıkarılırken, krizin nedeni olarak da emekçiler hedefe oturtuluyor. Sermayedarların buyruğu doğrultusunda koalisyon hükümetinin yaptığı çalışmalar da bu dış basının yaptığı haberleri haklı konuma taşıyor, emekçilerin cepleri daha da fazla boşaltılıyor. Buna karşın emek cephesinde huzursuzluk sürekli artıyor.

Hükümetin bu tutumu ve küresel sermayenin sonu gelmez istekleri karşısında Yunanistan'da emekçilerin direniş odaklarını genişletmeleri ve sınıf örgütü öncülüğünde mücadele olanaklarını artırmaları artık yarına ertelenemez bir görev olarak ortada duruyor. Yunanistan devrimcilerinin mücadele tarihi, bize bu görevin ortada kalmayacağına dair önemli mesajlar veriyor.

1. ekathimerini.com, Greece hammers out cuts as lenders pore over books.

2. ekathimerini.com, Hospitals in Northern Greece near collapse.

3. The economist dergisinin yapmış olduğu ankette Yunanistan'ın bu yıl Euro bölgesinden çıkıp çıkmayacağına dair sorulan soruya katılımcıların 26.07.2012 tarihi itibarıyla verdikleri evet cevabı katılımcıların %52 si civarında.

Kapitalizmin Krizi Derinleşiyor

Kamil Kara

Dünya kapitalist sistemi bütün kapitalist ülkelerde süregelen bir krizi derinlemesine yaşamaktadır. 1929 krizinden bu yana kapitalist sistem hiç bu kadar derin bir kriz yaşamamıştı.

Çözüm üretmekte zorlanan sistem, kendi içinde gün geçtikçe bir kaosa doğru sürüklenmektedir. Yunanistan'daki kemer sıkma politikaları, hatta hükümet değişiklikleri bile bu krizi çözmeye yetmiyor. Son olarak İspanya'da emekçilerin üzerinde uygulanacak yeni yıkım paketlerini protesto etmek için GT,CCOO,ve CISC, sendikaları ülke genelinde hükümeti istifaya çağıran eylem yaptı. Eylem hazırlıklarına gecedan başlayan emekçilere polis plastik mermi ve gaz bombalarıyla müdahale etti. Kendilerini ileri demokratik ülkeler olarak adlandıran AB ülkeleri, söz konusu işçilerin eylemi olunca burjuva sistemi korumak adına demokrasilerini hiçe sayıp emekçilerin üzerine ateş açabiliyorlar. Polisin sert müdahalesine rağmen emekçiler, Madrid başta olmak üzere, her yerde alanlara yürüdüler. Burjuvazinin kemer sıkma politikasına İspanya halkı, sokakları eylem alanına dönüştürerek cevap verdi. 80 ilde eş zamanlı yapılan eylemlere yüz binlerce emekçi katıldı. Tek başına Madrid'de eyleme katılanların sayısı yüz binleri buldu. Ücretlerinin düşürülmesi ve vergilerin yükseltilmesini protesto eden İspanyalı emekçiler, sadece kendi hükümetlerine karşı ayağa kalkmış olmadı, nesnel olarak emperyalist kapitalist sisteme karşı da protestolarını dile getirdiler.

Krizin etkilerine karşı zaman zaman bu tür eylemlilikler, farklı farklı ülkelerde değişik zamanlarda ortaya çıkıyor. Sorun kilelerin eylemsizliği değil, kitlelere yol gösterecek, onların eylemini kendiliğinden ve dağınık eylemler olmaktan

çıkartacak, eylemli kitleye komünist bilinç ve örgüt taşıyacak devrimci öncünün olmayışı ya da kitlelerin eylemine öncülük edebilecek ölçüde örgütsüzlüğüdür.

Kapitalizm kriz içinde debelenirken uzun bir dönemin ardından yeniden devrimci bir yükselişin nesnel koşullarını da adım adım olgunlaştırıyor. Ortadoğu' da ve Avrupa'da yaşanan krizler öğreticidir. Derinleşen krizle birlikte yükselen kitle hareketleri, başkaldırıları, isyanlar, devrim için gerekli bir ön koşul olsa da yetmiyor. Devrim, ayağa kalkan kitleleri doğru hedefe yönlendirecek ve yönetecek devrimci bir sınıf partisi olmadan gerçekleşmiyor. Bugün yeni bir devrimci dalganın eşliğinde bu tarihsel gerçeği bilmek ve tekrarlamak bir şeydir ama asıl önemli olan bunun için işe koyulmaktır. Aksi takdirde tarih, devrimcileri hiçbir zaman affetmeyecektir. Kapitalistler bir şekilde bu krizi aşarlarsa bu, kapitalistlerin zaferi değil, işçi sınıfının bilinç ve örgütsüzlüğünün bir sonucu olacaktır.

1917 Ekim devrimindeki gibi, kapitalizme ağır bir darbe vurmak istiyorsak bir an önce harekete geçip, işçi sınıfını örgütleyip onların yeniden güvenlerini kazanmalıyız. Sistemin işçi sınıfını baskı altına aldığını ve de kafalarının karışmasını sağladığını bizler biliyoruz. Biz bir şeyi daha iyi biliyoruz ki işçi sınıfının güvenini tekrar kazandığımızda ve onları doğru bir mücadelenin içine soktuğumuzda bugün değişmez gibi gözükten her şey değişecektir. Burjuvazinin doludizgin saldırdığı bir dönemde, başta proleter devrimciler olmak üzere, işçi sınıfı için geri atılacak adım yoktur. İşçi sınıfının mücadelecisi evladı KEMAL TÜRKLERİN' sık sık vurguladığı gibi 'Burjuvazi bizi kavgaya davet etti, davetleri kabulümüzdür.'"

O Sana Bakmıyorsa Sen Onun Baktığı Yere Git Oradan Konuş

Mürsel Kete

Ders dışındaki söyleşilerimizde, öğrencilerimle, mümkün olduğu kadar, onların diliyle konuşmaya çalışırım. Çünkü 12 Eylül 1980 sonrası uygulanan baskılar ve eğitim sistemi, gençliğin kitaplara, sanatsal dil ve içerik barındıran yapıtlara çok uzak olmasına yol açmış, bu da onları, kendini ifade edecek; söyleneni, yazılanı derinlikli biçimde anlayacak bir dil birikiminden yoksun bırakmıştır.

Onların diliyle, zaman zaman argo da kullanarak konuştukça, söyleşilerimiz daha bir güzelleşiyor, daha içten ve daha sürekli oluyordu. Bu söyleşilerden birinde konuyu döndürüp dolastırıp sonunda Kürt sorununa getirmeyi başardım. Başardım diyorum çünkü Kürt sorunuyla ilgili önyargılar taşıyan, hatta korkular yaşayan gençlerle bu konuyu, kırmadan dökmeden konuşmak oldukça zor. Yakın çevremden biliyorum, kendini solda sayan-sözüm ona- demokrat olanlar bile Kürt konusu açılır açılmaz silahlarını kuşanıyor.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen, gençlerin kin ve onlara pompalanan düşmanlık duygularını bu söyleşiler sayesinde biraz da olsa törpülemiştim ama son söyleşimizde öğrencilerden

biri söz alıp “Hocam sizi çok seviyorum ama Kürtleri sevmiyorum.” Diyince, bakın, dedim; herkesi sevmek zorunda olmadığınız gibi, Kürtleri de sevmek zorunda değilsiniz. Ancak onları anlamaya çalışmalısınız. Okumuş, mürekkep yalamış kişiler olarak, bir an kendinizi onların yerine koyun, göreceksiniz ki Kürtler çok da haksız değil. Ben de Kürt değilim ama sadece bir insan olarak onların yaşadıklarına, onlara yaşatılanlara duyarsız kalırsam insanlığımdan utanırım.

Bu konuşmam biraz etkili oldu ki bu sorunla ilgili uzun uzun konuşup ulusal soruna solun nasıl bakması gerektiğini anlatırken gençlerin, kullandığım birçok sözcüğün, terimin, kavramın anlamını bilmediğini veya yanlış bildiğini fark ettim. İşte sorun buydu. Genç kuşak, “sağ- sol, devrim-devrimci, millet- milliyet- milliyetçi, diyalektik, materyalizm, liberalizm...” gibi sözcüklerin anlamlarını bilmiyor. O an ilk gençlik yıllarıma- çocukluk desem daha doğru olacak çünkü on üç yaşımdayken mücadelelenin içindeydim- gittim. Çünkü yetmişli yılların başlarında üniversiteli büyüklerimiz yaz tatillerinde gelip bize bu sözcüklerle bir şeyler anlatırlardı ve biz o anlamlarını bilmediğimiz-

çoğunlukla ezberlediğimiz- sözcüklerle kurulan cümleleri, yapılan konuşmaları hayranlıkla dinler ama pek bir şey anlamazdık.

Bu deneyimimden hareketle şunu diyebiliriz ki artık tüm sosyalist yapılar- Kemalist jargonu ve yukarıdan bakışı da bırakıp- kitlelerin (işçilerin, esnafın, köy ve kent emekçilerinin- okumuş da olsalar- gençlerin anlayacağı bir dil kullanmalı. Artık elitist bakış ve dili terk edip kendimizi, amaçlarımızı, ulusal sorunu, bilimsel sosyalizmi halkın anlayabileceği bir dille anlatmalıyız. Bu konuda çok şey söylebilir ancak uzun konuşmak, uzun uzun yazmak da çare değil; aslanan kısa, anlaşılır, yalın(edebiyat yapmadan),akıcı olmaktır. Mevlana- kendisini sevmem de sözü güzel- şöyle diyor: “ Benim anlattıklarım senin anladığın kadar- dır.”

“ Anlatıyoruz ama anlamıyorlar ki kardeşim!” söylemi tam da elitist bir tutum. “Acaba biz doğru, anlaşılır anlatabildik mi?” sorularından hareketle, biraz olsun, dilimizi, söylemimizi entelektüel, terimsel yapıdan kurtarıp sokağın diliyle- lümpence değil- konuşmalıyız. İşte, burada en güzel örneklerden biri de Sırrı Süreyya Önder. Onu ben-yaklaşık on yıldır- gerek televizyon söyleşilerinde, gerek tartışma programlarında, gerek seçim konuşmalarında hep o dille sevdim. Çünkü o; halkın, sokağın diliyle konuşuyor. Sanırım çok az kişi, “ Bu, nece konuşuyor?” diye sormuştur.

İşte güven de burada başlıyor. Özellikle “reel” sosyalizmin yıkılması ve dünya genelinde

de sosyalizmin yenilgisi, kitlelerde sosyalizme karşı güven sorunu yaratmıştır. Bu güveni yeniden yaratmak, kurmak için birçok şey yapmalıyız belki ama önce dilimizi anlaşılır kılmalıyız.

Son dönemlerde bazı gençlerin, özellikle “yorgun demokrat” ların şu serzenişlerini duyuyoruz: “Kardeşim, o kadar mücadele ediyoruz, ilgilenmiyorlar bile!” Bununla ilgili bir diyalog anımsıyorum: Genç delikanlının biri, sevdiği kıza kendini sevdirmek için uğraşıp duruyormuş ama bir türlü başarılı olamıyormuş.

Yine başarısız bir denemenin ardından kendini bir meyhaneye atmış. İçmeye başlamış, içtikçe dertlenmiş. Bunu fark eden orta yaşlarda bir pavyon şarkıcısı kadın yanına yaklaşmış, genci konuşturmaya başlamış. Kadın, “git bir daha konuş arkadaş,” demiş. Genç, efkârlı ve çaresiz, şöyle demiş: “ Ablacığım, konuşacağım ama bana, yüzüme hiç bakmıyor ki!” Şarkıcı, işte o vurucu cümleyi kurmuş: “Kardeş, o sana bakmıyorsa sen onun baktığı yere git, oradan konuş.

İşte Türk sosyalist hareketinin - bunu Kürt Özgürlük Hareketi Ulusal mücadele zemininde başardı- yapması gereken de

bu. Çok bilgece, çok keskin laflar etmeye gerek yok. O sıradan şarkıcının sözü de bilgece değil mi?

O zaman, hadi bakalım, kolay gelsin!..

İşte güven de burada başlıyor. Özellikle “reel” sosyalizmin yıkılması ve dünya genelinde sosyalizmin yenilgisi, kitlelerde sosyalizme karşı güven sorunu yaratmıştır. Bu güveni yeniden yaratmak, kurmak için birçok şey yapmalıyız belki ama önce dilimizi anlaşılır kılmalıyız.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisleri

V. Güner

Kapitalist sistemde, üretim ilişkilerinin temeli, üretim araçları üzerindeki kapitalist mülkiyettir. Üretim araçları mülkiyetinden yoksun olan işçilerin tek mülkiyeti kendi emek-güçleri (metaları) üzerindeki mülkiyettir. Bu mülkiyetin niteliği ise işçinin emek-gücünün bir “meta” olmasına bağlıdır.

Bu sistemde, işçiler kölelikte olduğu gibi hukuksal bağımlılıktan kurtuldukları için kapitalist onları öldüremez, satamaz; ama üretim araçlarından yoksun olduklarından, açlıktan ölmek için iş-gücünü kapitaliste satmak zorundadırlar. Bu da tamamen kapitalistlerin “talebine” bağlıdır. İşçi bu sahip olduğu mülkiyetini bir kapitaliste belirli süreliğine satmak-kiralamak zorundadır. Kapitalistlerin böyle bir talebi olmadığı, işçinin bu satışı gerçekleştiremediği zamanlarda bu mülkiyetine sahip oldukları metanın (işgücünün) hiçbir değeri yoktur.

İşçilerin bu durumda olmaları, aynı zamanda birbirlerine karşı rekabetlerinin de kaynağıdır. İşçiler sahibi oldukları bu tek “mülkleri” olan emek-güçlerini, ne pahasına olursa olsun, “elden çıkarmak” zorundadırlar. Çünkü yaşamları (kendisinin ve ailesinin) bu satışın gerçekleş-

mesine bağlıdır. İşçilerin bu konumda tutulması, yani emek güçlerini sürekli olarak sermayeye satmak konumunda tutulması, kapitalizmin yeniden üretim koşuludur.

Bunu bilen burjuvazi, bu ilişkiyi değiştirecek her türlü girişimi engellemeye çalışır. Devlet, temsili kurumlar, bürokrasi, silahlı güçleri bunun için vardır. Böylece işçilerin emek-güçlerini hem daha uygun koşullarda gasp ederler hem de emeğin sermayeye bağılılığının sürmesini garanti altına almaya çalışırlar. Buna karşı işçi sınıfı da emek gücünün daha yüksek bir ücretle satışı, emek süreçlerinde, iş-güçlerinin korunması, emeklerinin yağmalanmaması, kötü çalışma koşullarının iyileştirilmesi mücadelesiyle karşılık verir.

Bu mücadelenin bir kısır döngüye hapsolmaması ancak işçi sınıfının ekonomik mücadelesini siyasal mücadeleye bağlayabilmesiyle, emek gücünü koruma mücadelesini, ücretli çalışma sisteminin ortadan kaldırılması mücadelesiyle birleştirmesiyle, yani mevcut üretim ilişkisini devrimci yöntemle ortadan kaldırmasıyla olanaklıdır.

İşçi sınıfının bu mücadelesi, toplumsal sınıf-

lardan birinin diğer toplumsal sınıfı sömürmesine karşı, üretim araçlarının ortak kullanılmasına, sınıf ayrıcalıklarının ve sınıfların ortadan kaldırılmasına dayanan toplumsal devrim düşüncesine ulaşır.

Bu toplumsal düşünce, işçi sınıfı dışında kalan, kapitalizm tarafından; büyük kapitalistler, tekeller tarafından ezilen, yutulan, iflas ettirilen, baskı ve sömürü altında tutulan, kendisine bağımlı yaşamak zorunda olan, küçük üreticiler, küçük çiftçiler, hizmetkarlar, küçük esnaf, zanaatkar vb. ile bir zamanlar kapitalistlerin saygın “meslekler” olarak tanımladığı avukat, muhasebeci, doktor, mühendis vb.leri, kapitalizm geliştikçe giderek sömürü ilişkisinin konusu olmuş, kapitalistlere ait artı-değerin bir parçasını, kapitalistlerden “ücret”, “maaş” olarak almaya başlayan, giderek ücretlerinin düşmesi ile birlikte saygınlıklarını, sınıf ayrıcalıklarını yitiren vb. konumlarından ötürü durmadan kapitalistler tarafından proleter saflara itilen, itildikçe kapitalistlere karşı hoşnutsuzlukları da gelişir ve artar.

Bu durum, bu toplumsal kesimleri, zamanla eski ayrıcalıklarını, “saygınlıklarını” geri kazanma yönünde mücadeleye götürür. Bir kısmı da işçi sınıfının ideolojisinin etkisinde kalarak mücadelesini onun saflarında salt “ekonomik-demokratik” mücadele ile yetinmek biçiminde sürdürür.

Bunların bir kısmı bu mücadelede çoğu zaman işçi sınıfı mücadelesini yozlaştırarak, işçi aristokrasisi ile ilişkilenmek suretiyle kapitalistlere ve kapitalizme çeşitli biçimlerde yaşamsal destek verirler. Bunlar bazen sendika, dernek, vb. biçimindeki örgütlenmelerde olduğu gibi, yada daha gelişmiş biçimleriyle “Sosyalist”, “Komünist” partilerin burjuva reformist, şoven, revizyonist eğilimlerini oluşturmak suretiyle işçi sınıfını arkadan hançerlerler.

İşçi sınıfı bu yüzden mücadelesinin her alanında bu türden burjuva ideolojisine karşı da uyanık olmak, mücadele etmek zorundadır. İşçi

Sağlığı ve Güvenliği mücadelesi de bir yanıyla bu mücadelenin bir parçasıdır.

TTB Tarafından Birincisi 1978 Yılında, 2.si 1988, 3.ü 1998 yılında gerçekleştirilen İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kongrelerinin 4.sü TTB, TMMOB, DİSK Ve KESK Kasım 2011 Yılında birlikte örgütlenmişlerdir. Bu meslek ve işçi sendikalarının çağrısıyla üyelerinin dışındaki meslek örgütleri, işçi- emekçi dernekleri, diğer işçi sendikaları temsilcileri, akademisyen, öğrenci, ev-işçileri, atık-toplama işçileri, emekli ve bireysel bildiri sunumu da dahil olmak üzere katılımlarıyla geniş bir işçi-emekçi çevresinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Ağırlıklı olarak kapitalizmin gelişme koşullarına uygun işçi ve emekçilerin yaşam koşullarını, sağlıklarını, iş ve çalışma koşulları, örgütlenme, “esnekleşme”, sağlık, sendikal vb. sorunlarının tartışıldığı, araştırmaların sunulduğu “ortaklaşa” bir platformun kongredeki yansımaları olmuştur. Ve bu kongre gerek “Kongreye Çağrı Metni”n de, gerekse “Kongre Sonuç Bildirgesi”nde somutladığı anlayışla işçi sınıfının “Sağlığı ve Güvenliği” bağlamında “Meslek” ve “İşçi Sınıfı Örgütleri” yapısına bakılmaksızın kapitalizmin azgın emek sömürüsü ve yağması karşısında “ortak” mücadele ve örgütlenmeyi işaret etmiştir.” “Sağlık için mücadele ve mücadele için sağlık” anlayışı ile yola çıkan ve ‘oluşumuna kurulmadan önce başlayıp, kurulduktan sonra devam edecek’ olan[2]” Gelecek kongreye kadar kongre kararlarının “yaşama geçirilmesi”, “takip edilmesi” gerektiğini ve “Kongremiz; Sonuç bildirgesinin takibi ve önümüzdeki dönemin faaliyetlerinin daha katılımlı-coşkulu olması için, kongre katılımcılarıyla eşit-canlı-dinamik örgütsel ilişkiler sürdürmesine dair, İşçi Sağlığı ve Güvenliği Koordinasyon Kurulu’nu görevlendirmiştir.”

Burjuvazinin işçi sınıfı ve emekçiler üzerindeki diktatörlüğü, bu sınıfların kendiliğinden, olağan tepkilerini bir yerde birleştirip bir alana akıtması, yönlendirmesi çabalarıdır. Mücadele-

nin farklılaşan yönleri bir yandan işçi sınıfına, bir yandan da burjuvaziye yönelik işlemektedir.

Bugün için burjuvazi, kendine yönelik desteği “halk iradesi” olarak değerlendirmekte, ekonomik, demokratik hak ve özgürlüklerin yağmalanmasında, kısıtlanmasında, budanmasında, ortadan kaldırılmasında kullanılmaktadır. İşçi ve emekçilerin örgütlerinde, örgütlenmelerinde oldukça etkin bir biçimde burjuvazi bu durumu kullanmaktadır. Sendikalar içinde sarı sendikacı guruhları, hükümet-devlet,sermaye-burjuva çevrelerinde, oldukça sık biçimde toplu iş görüşmelerinde gözlemlemek mümkündür.

Demokrasiyi kim istiyor?

“İleri demokrasi”, sınıflı toplumlarda demokrasi, kapitalist toplumun, kapitalist burjuva sınıfların birbirlerine karşı uzlaşma çağrılarıdır. Buna karşın, Proleter demokrasi ise, proleter sınıfın egemenlik biçimidir. Bu biçim aynı zamanda burjuva sınıf üzerinde bir sınıf diktatörlüğüdür. Proletaryanın sosyalizm inşası, sosyalizmin yaşaması, proletaryanın iktidarı elinde tutabilmesi için bu diktatörlük gerekli ve zorunludur. “Halk iradesi”, “Eşitlik”, “Yönetimde şeffaflık”, “Özgür seçimler”, “Parti kurma ve seçimlere girme özgürlüğü”, “Düşünce özgürlüğü” yine burjuva sınıfların istemlerinin ortak bileşkesidir.

Küçük burjuvazinin bu istemlerinin, muhatabının büyük burjuvazi (emperyalist tekeller ve burjuva tekel grupları) olması, işçi sınıfının bu taleplerin altına imza atması beklenemez veya tersi, işçi sınıfı bu küçük burjuva istemlerin sahibi ve savunucusu da olamaz. O, kendini ezen, sömüren, yağmalayan, baskı ve tehdit altında yaşamaya zorlayan burjuvaziye karşı kendi istemlerini ileri sürmek, uğruna mücadelesini yükseltmek zorundadır[3]. Bugün için günlük yaşama ilişkin bazı istemleri, küçük burjuva istemleriyle görünüşte örtüşebilir; bu durum işçi sınıfının küçük burjuva istemlerinin peşine takılmasını gerektirmediği gibi, müca-

delesini geri zeminlere çekmesinin de gerekçesi olamaz. Bunu öncelikle işçi önderlerinin, devrimci sosyalist, komünistlerin göz ardı etmemesi gereken önemli bir kıriterdir.

İşçi sınıfının ekonomik, demokratik, siyasi istemlerini oluşturma, savunma ve koruma araçlarını örme, örgütlenme mücadelesinin bir aracı olarak kullandığı araçlarından biri olarak, İşçi Sağlığı ve Güvenliği Meclisleri sınıfın bilgi birikimine, bilincine hizmet edecek araçlar olarak kullanabileceği araç ve alanlardandır. Bu araçlar ve alanlar kullanılarak tek tek işyerlerinde; İşçiler ve emekçiler; kapitalist üretim ilişkilerinin, metaların ve üretim araçlarının güvenliğinin öncelenip, artı-değerin güvence altına alınıp (iş sağlığı ve iş güvenliği), emeğin sağlıklı olma hakkının gasp edildiği alanlardır.

İşçi ve emekçiler, işte dayatılan bu biçime karşı, emek-güçlerini (Tek gelir kaynakları olan emek-gücü metalarını) koruyup kollamak zorundadırlar. Nasıl ki bir kapitalist kendisine ait bir metasını, üretim aracını, iş ve pazar ilişkilerini fiziksel, kimyasal, doğal, ekonomik ve siyasi diğer etkenlerden korumak için her türlü önlemi alıp sigortalayıp koruyor ve tüketicinin veya alıcının eline geçene kadar bunu devam ettirip sürdürüyorsa işçiler de kendi metalarını (iş-güçlerini), geçmişini (yaşlılarını), geleceğini (çocuklarını), kendisini her türlü ekonomik, siyasi, fiziksel, kültürel, ahlaki ilişkilerden ve etkilerden korumak, kollamak ve kendisini bu koşullardan kurtarmak için çabalamak, örgütlenmek ve mücadele etmek zorundadır.

İşçilerin çalışma koşullarının, sağlık ve güvenliklerinin, ücretler vs. bütün bu uğurdaki mücadeleleri bir takım araçlara, örgütlenmelere, bilgi-bilinç ve kültüre gereksinim duyarlar. Bu bakımdan meclis (İşçi Sağlığı ve Güvenliği Meclisi), işçilerin emek-güçlerini korumak ve içinde bulundukları koşullardan kurtulmak için aşağıdaki maddeler ışığında işçileri bilinçlendirmek, örgütlemek; bilgilerini, tecrübelerini, güçlerini ve dayanışmalarını uzak-yakın diğer

sınıf kardeşleriyle ortaklaştırmalarını, mücadelelerini birleştirmelerini sağlamak için mücadele eder. Bu mücadelenin belli başlı olanları aşağıda belirlenmiş, sınıfın genelini kapsayan mücadele alanlarıdır. Bunlar daha da genişletilip özelleştirilebilir ve başka maddeler eklemek de Meclis kararlarıyla mümkündür.

Meclisin, kendine addettiği bu görevlerin yerine getirilmesiyle işçi sınıfı nihai kurtuluşuna ulaşmayacaktır. Zaten bu araç ve çabalarla ulaşması da mümkün olmadığı gibi, böyle bir görevi üslenmesi ve yerine getirmesi de mümkün değildir. Bu, ancak işçi sınıfının siyasi programının ve araçlarının aracılığıyla mümkündür. İşçi sınıfı, bu programını ve araçlarını oluşturup siyasi olarak mücadelesinin gereklerini yerine getirecektir. Bu mücadele gerekli ve zorunludur.

Ama bunun aracı ve programı İşçi Sağlığı ve Güvenliği Meclisleri değildir. Bugün İşçi Sağlığı ve Güvenliği Meclislerinin ortaya çıkışı, ekonomik ve toplumsal zorunluluğun sonucudur. Ekonomiktir; çünkü Sendikalar, meslek örgütleri, dernekler, kooperatifler vb. işçi sınıfının ekonomik çıkarlarının ne olduğu, bunların yasa ve hukuk karşısında ne anlama geldiği; teknik, bilimsel, tıbbi ve mesleki olarak tespit edilememekte, açıklanamamakta, anlatılamamakta ve dolayısıyla doğru bir biçimde mücadele ve talep edilememektedir.

Toplumsaldır; çünkü sadece işçileri değil, işsiz olanları, emeklileri, öğrencileri, evde çalışanları, ev işçiliği denilen ev eksenli çalışanları, memur, hizmetli dediğimiz, gerek kol gücüyle gerekse kafa gücüyle kapitalistlerin hizmetinde olan tüm kesimleri kapsamaktadır. Evde çalışma biçimi, kapitalist yapılanmanın başlangıç yıllarında yer aldığı gibi bugün de küresel rekabet ortamında yoğun olarak yaşanıyor.

İşin, işyerinde değil de işi görececek olanın evinde görülmesi esasına dayanan çalışma biçimine günümüzde ‘ev eksenli çalışma’ denilmektedir.

İletişim teknolojisindeki gelişmelere paralel olarak bugün sadece vasıfsız el emeği şeklinde değil, vasıflı, teknoloji kullanan evde çalışanlar da bulunmaktadır. Nitekim ‘tele çalışma’ gibi evde çalışmanın türü ama yüksek vasıflı çalışmalar da ev eksenli çalışmalar arasında yer almaktadır.

Amaç, kapitalistin yasal standartları gözetmeyen iş ilişkilerinin gözden uzak hayata geçirilmesi ve böylece güvenceden yoksun en düşük maliyetlerle küresel rekabette yer alınmasıdır. Özetle hiçbir mesleki örgüt, işçi sendikası, işçi-emekçi dayanışma kooperatifi, işçi dernekleri, gruplar, platformlar vs. örgütler tek başlarına bu sorunların ve mücadelenin üstesinden gelebilecek yapıya, bileşime ve örgütlenmeye uygun ve yeterli değildir. Bunun için de tarihi olarak zorunludur.

Bu zorunluluk aynı zamanda kendi ekonomik-siyasi, toplumsal dayanışma, birlik, sendika örgütlerini, kurumlarını kurmuş olan kapitalistlerin bu örgütsel birliklerine karşı mücadele için de bir zorunluluktur. Bu zorunluluklar bölgesel ve ülkemize ilişkin bir yerelliğe de bağlı değildir. Diğer ülkelerdeki kapitalistlerin uluslar arası birliğine ve yaptırımlarına[4] karşı da uluslar arası bir nitelik de arz etmektedir. Bunlara örnek uluslar arası tekellerin, bankaların, finansal kuruluşların, askeri ve siyasi kurumların, AVM, Fabrika türü yapıların işleyişidir. Dünyanın onlarca ülkesinde ve şehrinde aynı iş kollarında faaliyet yürüten yüzlerce tekel bunlara örnektir.

İşçi Sağlığı ve Güvenliği Meclisleri Nedir, Ne Değildir? Görevleri nelerdir?

-İşçi sağlığı ve güvenliği sorunu, kapitalistlerin, kâr güdüsü nedeniyle işçilerin korunması için yapılması gereken değişmeyen sermaye yatırımlarından tasarruf etmeleri nedeniyle ortaya çıkar. Bu nedenle bu sorun ancak üretim araçlarının sermaye olmadığı bir üretim biçiminde ortadan kaldırılabilir.

- Meclisler yaşamın her alanına müdahale eden toplumsal inisiyatif organlarıdır.

- Meclisler eylemlerini tabana yayan, kitleleri sorunlara ve çözümlere karşı duyarlı kılıp tavır ve duruş göstermeye aracı olurlar.

- Meclisler her kararını ortak tartışmada alır.

- Meclisler herhangi bir görev için seçtiği temsilcilerini, gerekli gördüklerinde meclisin çoğunluğu aracılığıyla geri çağırabilir.

- Meclisler alt sınıfları birleştirmenin unsurlarıdır. Bu, aynı zamanda sınıfsal sorunların ve çözüm yollarının, mücadele araçlarının belirlendiği karar organlarıdır.

- Meclisler katılımcılarına güven veren, “şeffaflık”, açıklık ve katılımcılar arasında eşitliğe dayanan yapılardır.

- Meclisleri; işyeri, fabrika, mahalle, yerel yaşam alanları ve hakların ihlal edilmesine, ortadan kaldırılmasına karşı mücadele eden yapılardan ayırmak gerekir. Öte yandan “komünist”, “sosyalist” partilerin anlayışlarına uygun “iktidar organları”, “devrimci ayaklanma organı” veya “komün” türü devlet iktidarının yerini alacak biçiminde de algılamamak gerekir.

- Meclisler, sendikaların, demokratik mesleki kitle örgütlerinin, derneklerin vs. kendi mücadele biçimlerini örgütlemeye yarayan “grev komitesi”, “direniş komitesi”, “sempozyum örgütlenme komitesi”, “alıştay örgütlenme komitesi” ve her ne ad altında olursa olsun sadece o kuruluşa veya kuruma ilişkin mücadelelerin unsurları da değildirler.

- Meclisler, kendi kararlarıyla, kendi program ve faaliyetleri ile ilgili oluşumlar, araçlar, etkinlikler organize edebilir, örgütleyebilir; etkinliklerini ve faaliyetlerini uygun bulduğu araç ve yöntemlerle kendi oluşumunun varlık sebebi olan kitlelere ulaşmak için çaba sarf eden oluşumlardır.

- Meclisler, işçi ve emekçilerin emek süreçlerinde iş ve çalışma niteliği, biçimleri koşulla-

rın iyileştirilmesi, emek yağmasının, iş ve meslek hastalıklarının vs. tespiti, değerlendirme, çözümlerinin ortaya konması, duyurulması, paylaşılması; çözüm için gerekli araç ve mücadele biçimlerinin ortaklaştırılması, konunun muhataplarıyla, araçlarıyla mücadele edilmesi-nin araçlarıdır.

İŞÇİ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

MECLİSLERİ:

İŞÇİ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ALANIN- DA MÜCADELE İÇİN AŞAĞIDAKİ TA- LEPLERİ KABUL EDER VE TÜM İŞÇİ ve EMEÇİLERİ BUNLAR İÇİN MÜCADE- LE ETMEYE ÇAĞIRIR...

1-Ücretlerin aylık ve peşin olarak ödenmesi,

2-Çalışma saatlerinin, yolda geçen süreler ve iş yerlerinde verilen molalar dahil olmak üzere, günlük 7 saat ve haftada 5 gün olarak belirlenmesi, tehlikeli işkollarında bu sürelerin ayrıca belirlenmesi ve haftalık izinlerin kesintisiz 48 saat olması,

3-Niteliği gereği sürekli olması gereken iş-ler dışında gece işinin yasaklanması. Saat 18 ile 06 arasındaki çalışmanın gece işi sayılması ve gece işinin en çok 6 saatle sınırlandırılması,

4-Fazla çalışmanın (mesailerin) yasaklanması. Zorunluluk hallerinde yapılan fazla çalışmanın ücretlerinin % 300 zamlı ödenmesi ve hafta sonu izinleri ile işçinin emeklilik hesabında 3 katı olarak sayılması,

5-Yıllık izinlerin 30 işgünü olarak başlaması ve her çalışılan bir yıl için bir gün arttırılması, aylık ücretin dışında izin süresi kadar izin parası ödenmesi, izin süresince ücretli olarak başka işte çalışmanın yasaklanıp izinin kesintisiz kullanılması,

6-Ana ve babaya doğum öncesi 3 ay doğum sonrası 6 ay ücretli izin verilmesi ve bu sürelerin doktor raporu ile uzatılabilmesi,

7-Bebek ve okul öncesi çocuklar için masrafları kapitalistler tarafından ödenen kreş ve

ana okullarının kurulması ,

8-Bütün işkollarındaki ücretli çalışanlara, çalışmak zorunda olanlarla ve herhangi bir nedenle çalışamaz hale gelenlere sendika kurma , her türlü grev ve üyeleri adına toplu sözleşme yapma hakkının yasal olarak tanınması,

9-Sendikaların program ve tüzüklerinin kendileri tarafından oluşturulması ,

10-Yetkili sendikanın; çalışanlar tarafından işyerinde,

çalışamaz durumda olanların ise ilçe merkezlerinde, kendileri tarafından belirlenmesi,

11-Ücretli olarak çalışanlar ile onların herhangi bir nedenle çalışamaz oldukları bütün biçimlerini ve tüm işkollarını kapsayan, işçilerin yönettiği bir sigortanın kurulması , işçi bulma kurumunun (İş-Kur) buraya bağlanması ve tüm işçi alımının bu kurum aracılığı ile yapılması,

12-Bu sigortanın sigortalıların kendileri tarafından yönetilmesi,

13-Ödenecek sigorta primlerinin sigorta tarafından belirlenmesi ve kapitalistler tarafından ödenmesi,

14-Tüm işyerlerinin, işçiler (o işyerinde ücretli olarak çalışanlar) tarafından seçilen ve geri alınabilen, ücretleri sigorta tarafından ödenen işyeri hekimleri ve iş müfettişleri tarafından denetlenmesi,

15-İşyeri disiplin kurullarının kaldırılıp her türlü iş uyuşmazlıklarının iş mahkemeleri tarafından karara bağlanması,

16-Her türlü iş kazasından kapitalistlerin sorumlu olması ve tazminatların sigorta tarafından belirlenmesi,

17-Sigorta alacaklarının birinci dereceden alacak sayılması, primlerini ödemeyenlerin açıklanması ve onlara karşı tüm sigortalıların grev yapma hakkı,

18-Herhangi bir nedenle gözaltına alınan veya tutuklanan ücretli çalışanların bu süre

inde işyerinden tam ücretli izinli sayılması,

19-Emeklilik için gerekli sürenin, geçici çalışamama durumları dahil, 25 yıl olması. Bu süre zorunlu sağlık nedenleriyle kısaltılır,

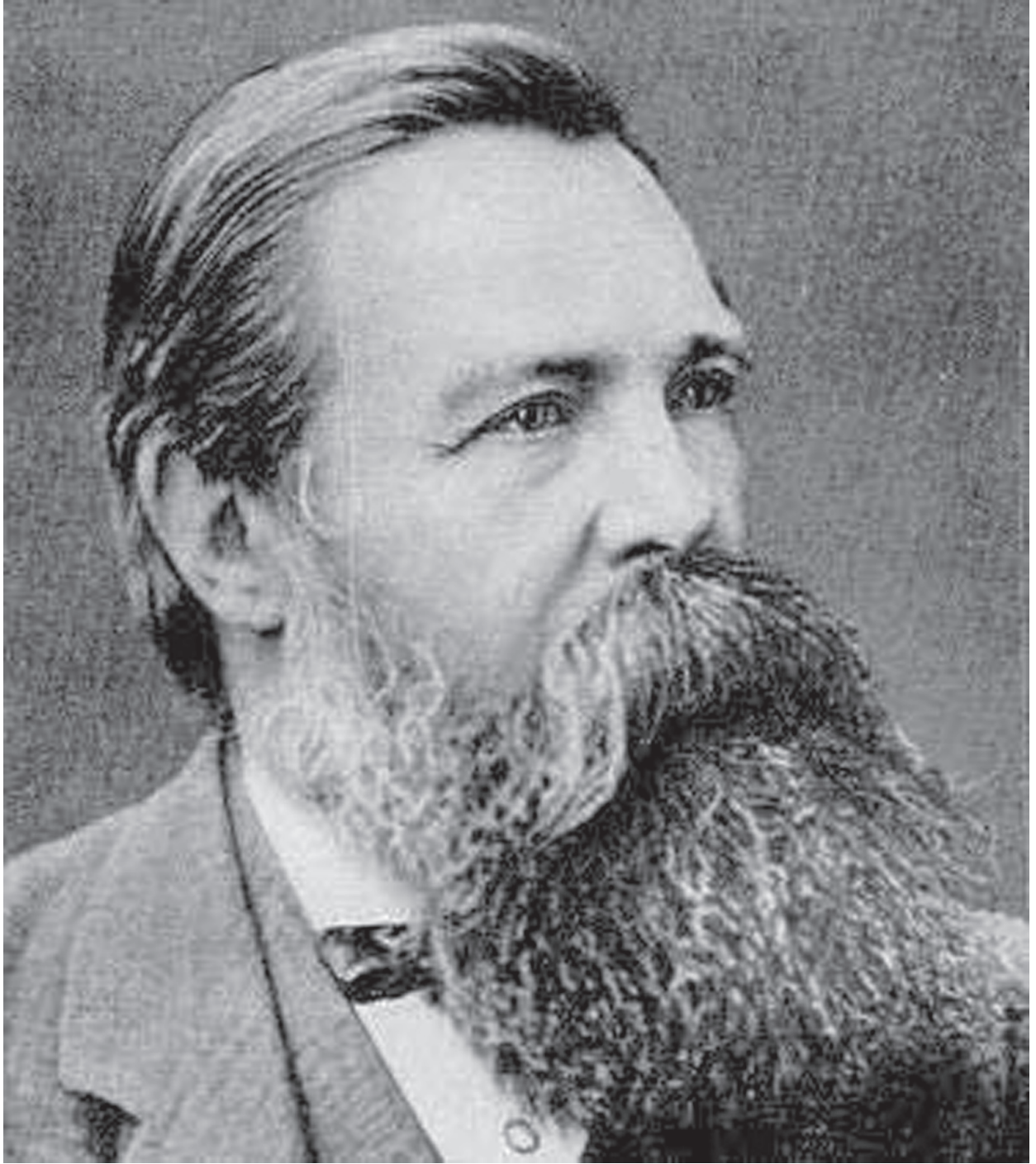
20-Emeklilik süresini dolduranların zorla emekli edilmeyip isterlerse çalışmaya devam edebilmesi, emekli olanların ücretli veya kendi adına gelir elde etmek amacıyla çalışmasının yasaklanması.

[1] Sermaye olarak kullanabilecekleri ya da bir başka anlatımla “gelir getirebilecek” bir mülkiyet anlamında bir mülkiyete sahip değildirler. İşçilerin sahip oldukları; barınmak için ev, binek arabası vb.“mülkleri” olması bu değerlendirmeyi geçersiz kılmaz.

[2] İşçi Sağlığı Ve Güvenliği 2011 Kongresi Sonuç Bildirgesi

[3] Her emekçi işçi değildir. İkisinin çıkarlarının, ortak ve zıt olanları vardır. Ayrıca işçiler işgüçlerini yalnızca kapitalistlere satmazlar. Kapitalist olmayan sermaye sahibi küçük patronlar – atölyeler, tamirciler, muayene , büro sahibi doktor, avukat, mühendis, muhasebeci vs de çalışanlar- ve gelirinin bir kısmı ile işçi –çocuk bakıcısı ,ev hizmeti işçisi, hasta bakıcı vs– çalıştıran, patron bile olmayan, işgücü satın alıcıları vardır.

[4]Uluslar Arası Serbest Bölgeler, Uluslar Arası Ekonomik İlişkiler, Uluslar Arası İhaleler, Enerji Hatları, Uluslar Arası Sağlık Serbest Bölgeleri vb. Ekonomik Yapılar, İşler ve İşlemler başlıcalarını oluşturmaktadır.

Frederik Engels 28 kasım 1820 - 5 ağustos1895

“Bu, dünyayı kurtarma işini yerine getirmek, gerçekleştirmek modern proletaryanın tarihsel görevidir. Bu görevin tarihsel koşullarının derinliğine inmek ve böylelikle niteliğini anlamak ve bu

görev kendisine düşen bugünün ezilen sınıfına kendi eyleminin koşullarının ve niteliğinin bilincini vermek, işte bu da, proleter hareketin teorik ifadesi olan bilimsel sosyalizmin işidir.”